

พตส. 3

เอกสารการศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
การเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

จัดทำโดย นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ

รหัส 71

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรม
หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 3
ประจำปี 2554

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พตส. 3

เอกสารการศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชน
ในจังหวัดกาญจนบุรี

จัดทำโดย นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ

รหัส 71

หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 3

ประจำปี 2554

เอกสารนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง การรับรู้ข้อมูลของประชาชนที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง และเพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนที่มีผลประโยชน์ส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงผ่านพฤติกรรมการเลือกตั้ง ประชากรที่ศึกษาคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามประเพณีมากที่สุด รองลงมา คือ มีพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ ทำให้การเลือกตั้งจึงเป็นเพียงการกระทำตามประเพณีปฏิบัติและความรู้สึกมากกว่าจะเป็นการแสดงออกของการเป็นหน้าที่พลเมืองและตามเจตนารมณ์ของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่วนบทบาทของผู้นำที่ช่วยแนะนำและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งส่วนใหญ่ คือ ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เช่น กลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ และตัวแทนพรรคการเมือง โดยบทบาทของผู้นำตามกฎหมายที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจาก ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นที่เคารพและศรัทธาของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งมีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก ส่วนผู้นำตามกฎหมายอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงมา เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ถือเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชน และประชาชนต้องพึ่งพาในเรื่องต่าง ๆ ส่วนผู้นำตามบุคลิกภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ บุคคลมีชื่อเสียงในพื้นที่ เนื่องจาก บุคคลที่มีชื่อเสียงมีข้อได้เปรียบคือ เป็นที่รู้จัก เป็นผู้กว้างขวางในพื้นที่ และยังคงเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ทำให้บุคคลเหล่านี้มีบทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนที่แสดงพฤติกรรมออกมาทั้งที่รู้ตัวและอาจไม่รู้ตัว โดยเหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ต้องการให้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในฐานะประชาชนผู้มีสิทธิ ประกอบกับเพราะความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการกระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเพื่อแสดงออกทางการเมืองของประชาชน และมองว่าการเลือกตั้งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้น

ในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร นับว่า ที่มีความสำคัญในกระบวนการสื่อสารมากที่สุด การมีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ดี ย่อมนำไปสู่การพัฒนาการเมืองและพัฒนาประชาธิปไตย โดยตัวผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ถือเป็นแหล่งสารที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรม

การเลือกตั้ง เนื่องจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีส่วนสำคัญในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ ข่าวสารการเลือกตั้งที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ทำให้ทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ เนื่องจากหลาย ๆ ภาคส่วนในสังคมพยายามทำเสนอถึงการเลือกตั้งคือ ทางออกของประเทศ ในสถานการณ์ทางสังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง เพื่อนำไปสู่การแสดงออกของประชาชน ในการต้องการหรือปฏิเสธพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ซึ่งโทรทัศน์จะเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายและรวดเร็ว แต่การที่ประชาชนส่วนมากยังเห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง แต่ก็มีจำนวนที่ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความเบื่อหน่ายการเลือกตั้ง และยังขาดความรู้สึกถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง “บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี” ฉบับนี้มุ่งหมายที่จะนำข้อมูลข่าวสารด้านพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีมาใช้ประโยชน์ทางวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในหลักสูตร พศ.โดยตรง และโดยเหตุที่การจัดทำรายงานฉบับนี้เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้นำ พฤติกรรมการเลือกตั้ง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้ศึกษาจึงต้องขอขอบคุณประชาชนชาวจังหวัดกาญจนบุรีในการสนับสนุน ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นต่าง ๆ มาโดยตลอด

ในส่วนคำแนะนำเพื่อให้รายงานฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้ศึกษาขอขอบคุณ ดร.ขวัญมิ่ง คำประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้ความกรุณาต่อผู้ศึกษาเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่ได้สนับสนุนการทำงาน และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา กระทั่งรายงานวิชาการส่วนบุคคล ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และความดีอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษามีความซาบซึ้งในความกรุณาอันดีจากทุกท่านที่ได้กล่าวนามมา และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สุรพงษ์ ปิยะโชติ

สิงหาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทของผู้นำ.....	6
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน.....	22
2.4 แนวคิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อพฤติกรรมเลือกตั้ง.....	45
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
บทที่ 3 วิธีการศึกษา.....	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	50
3.3 ตัวแปรในการศึกษา.....	51
3.4 สมมติฐานของการศึกษา.....	52
3.5 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
3.6 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการศึกษา.....	54
3.7 การเก็บรวบรวมและจัดทำข้อมูล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
3.9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	58
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์.....	58
4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร.....	62
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการใช้อิทธิพลเลือกตั้ง.....	69
4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	73
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	114
5.1 สรุป.....	114
5.2 อภิปรายผล.....	116
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	118
บรรณานุกรม.....	120
ประวัติผู้วิจัย.....	122

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	2
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามเพศ.....	59
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามอายุ.....	59
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามสถานภาพ.....	60
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามระดับการศึกษา.....	60
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามอาชีพ.....	61
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน....	61
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำที่ช่วยแนะนำในการเลือกตั้ง.....	62
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง.....	62
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำตามกฎหมายที่มีความสำคัญมากที่สุด.....	63
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำตามบุคลิกภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด.....	64
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด.....	64
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	65
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลในการจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	65
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของบทบาทของผู้นำต่อการเลือกตั้ง.....	66
ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่มีความสำคัญมากที่สุด.....	67
ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของสารที่มีความสำคัญมากที่สุด.....	67
ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญมากที่สุด.....	68
ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้รับสารที่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง.....	68
ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	69
ตารางที่ 21 แสดงระดับความสำคัญของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งแยกตามแต่ละด้าน.....	70
ตารางที่ 22 ระดับความสำคัญของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็น การกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล.....	70
ตารางที่ 23 ระดับความสำคัญของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็น การกระทำตามค่านิยม.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 24 ระดับความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์.....	72
ตารางที่ 25 ระดับความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี.....	73
ตารางที่ 26 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งจำแนกตามคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำในการเลือกตั้ง.....	74
ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน.....	75
ตารางที่ 28 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน.....	76
ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน.....	77
ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน.....	78
ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งจำแนกตามคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ.....	79
ตารางที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน.....	80
ตารางที่ 33 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน.....	82
ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน.....	83
ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งจำแนกตามแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร.....	84
ตารางที่ 37 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน.....	86
ตารางที่ 38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน.....	88
ตารางที่ 39 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน.....	89
ตารางที่ 40 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน.....	90
ตารางที่ 41 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน.....	90
ตารางที่ 42 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามสาร.....	92
ตารางที่ 43 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน.....	94
ตารางที่ 44 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 45 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน.....	96
ตารางที่ 46 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน.....	97
ตารางที่ 47 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน.....	98
ตารางที่ 48 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งจำแนกตามช่องทางการสื่อสาร.....	99
ตารางที่ 49 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน.....	100
ตารางที่ 50 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน.....	102
ตารางที่ 51 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน.....	104
ตารางที่ 52 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน.....	106
ตารางที่ 53 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน.....	108
ตารางที่ 54 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งจำแนกตามผู้รับสาร.....	109
ตารางที่ 55 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน...	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 56	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำ ตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน.....	110
ตารางที่ 57	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำ ตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน.....	111
ตารางที่ 58	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำ ตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน.....	112
ตารางที่ 59	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งในภาพรวม ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน.....	113

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย คือ รูปแบบของการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองของประชาชน เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยยึดถือหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย กล่าวคือ เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและมีจุดมุ่งหมายเพื่อประชาชน ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนจะสามารถใช้อำนาจของได้ชัดเจนที่สุด คือ การเลือกตั้ง (Election) ที่เป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองในรัฐสภา เช่น การออกเสียงแสดงความคิดเห็น การออกกฎหมาย การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ การตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ และอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้กระบวนการเลือกตั้งเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย เห็นได้ว่าการเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยการเลือกตั้งไม่เพียงแต่เป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่เป็นปากเสียงและทำหน้าที่แทนตนเองเท่านั้น แต่การเลือกตั้งยังเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารปกครองหรือการทำหน้าที่ของรัฐบาล รวมทั้งการกำหนดแนวนโยบายการพัฒนาประเทศตามที่ได้ให้ไว้กับประชาชน อีกทั้งยังเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนมีโอกาสเลือก มีโอกาสตัดสินใจในการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตรงกับความต้องการของประชาชนและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของประชาชนที่จะกำหนดอนาคตของประเทศ ภายใต้หลักการ “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” ซึ่งการเลือกตั้งมีความสำคัญต่อคนไทยทุกคนที่ต้องไปทำหน้าที่เพื่อมอบอำนาจอธิปไตยโดยการเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชน รวมทั้งบริหารงบประมาณ โดยการเลือกผู้แทนที่เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนให้เข้าไปทำงานทางการเมือง จะทำให้สามารถใช้งบประมาณทุกบาททุกสตางค์ที่มาจากเงินภาษีของประชาชนไปพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นในแต่ละครั้ง จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศในอนาคต และที่สำคัญบทบาทผู้นำของประชาชนทั้งรูปแบบทางการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ว่าราชการจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าส่วนปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ และรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น ผู้นำชุมชน หัวหน้ากลุ่มการค้า

พระสงฆ์ เป็นต้น มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการเลือกตั้งและพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน รวมทั้งมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งของประชาชนทั้งโดยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ประกอบกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งอย่างมาก เพราะมองว่าเป็นหนทางแก้ไขปัญหา หรือในทางกลับกันอาจเบื่อหน่ายการเมืองจนไม่อยากออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น จากข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

	23 ธันวาคม 2550	3 กรกฎาคม 2554
การลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ		
- จำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิ	32,792,246	35,203,107
- ร้อยละผู้ออกมาใช้สิทธิ	74.52	75.03
- จำนวนบัตรเสีย	1,823,436	1,726,051
- ร้อยละบัตรเสีย	5.56	4.9
- จำนวนผู้กาช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน	935,306	958,052
- ร้อยละผู้กาช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน	2.85	2.72
การลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง		
- จำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิ	32,775,868	35,119,885
- ร้อยละผู้ออกมาใช้สิทธิ	74.49	74.85
- จำนวนบัตรเสีย	837,775	2,039,694
- ร้อยละบัตรเสีย	2.56	5.79
- จำนวนผู้กาช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน	1,499,707	1,419,088
- ร้อยละผู้กาช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน	4.58	4.03

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ข้อมูล ณ กันยายน 2554)

จะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งในระดับประเทศทั้ง 2 ครั้งล่าสุด ถึงแม้ว่าจะมีการตื่นตัวทางการเมือง มีการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าร้อยละ 70 แต่ก็ถือว่ายังมีส่วนหนึ่งที่ตั้งใจไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งมีจำนวนของบัตรเสียอยู่ค่อนข้างมาก สะท้อนให้เห็นถึงในกลุ่มที่ไม่เลือก

หรือไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในการเลือกตั้ง หรือรู้สึกเบื่อหน่ายการเมืองไทย และไม่อยากให้เสียงของตนถูกใช้เป็นเครื่องมือ ไม่ว่าจะโดยฝ่ายใดก็ตาม จนไม่เข้าหาผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือ เข้าหาผู้ใช้สิทธิแต่กาให้บัตรเสียแทน สิ่งเหล่านี้แสดงถึงพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองและนักการเมืองผ่านกระบวนการเลือกตั้ง รวมทั้งเป็นการแสดงออกเพื่อส่งสัญญาณไปยังกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ให้รับรู้ความรู้สึก แต่ก็คงมีบางส่วนของบัตรเสียที่เกิดจากความไม่รู้ของประชาชน หรือการไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะคิดภาระหน้าที่จริงๆ ไม่ใช่เกิดจากความตั้งใจหรือจงใจไม่ไป แต่ทั้งหมดนี้ก็จะสะท้อนความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อการเมืองไทยได้ไม่มากนักน้อย

ผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก ผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดีและสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสม ก็ย่อมจะสามารถพากลุ่มให้บรรลุเป้าหมายทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มองเห็นว่า ผู้นำทางการเมืองยุคใหม่จึงมิใช่เป็นแค่เพียงบุคคลที่เข้ามาใช้อำนาจรัฐในการปกครองรัฐเท่านั้น หากแต่เป็นผู้เกื้อหนุนสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองไปพร้อมกัน ผู้นำต้องสวมบทบาทของนักพัฒนาทางการเมืองไปพร้อมกับบทบาทของนักปกครองในขณะเดียวกันในปัจจุบันภาคประชาชนก็ใส่ใจต่อตัวผู้นำมากขึ้นด้วยเช่นกัน การรับรู้ ข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การเลือกตั้งของประชาชนในหลายลักษณะ เช่น ผลของการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ถูกต้องและครบถ้วนแก่ประชาชน จะทำให้ประชาชนสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้องและการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ทราบว่าสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเป็นอย่างไร และประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทได้ อย่างไรบ้าง ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายซึ่งมีผลทำให้สัดส่วนประชาชนที่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้นด้วย

จังหวัดกาญจนบุรีมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่า 550,000 คน ซึ่งเป็นเขตเลือกตั้งที่ยังไม่ได้เป็นฐานคะแนนหลักของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง มีการแพ้ชนะกันระหว่างพรรคการเมืองขนาดใหญ่อยู่เป็นประจำ ซึ่งในการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ทำให้มีการแข่งขันเพื่อจูงใจและหวังผลทางการเมืองค่อนข้างมาก ดังนั้นบทบาทผู้นำจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดกาญจนบุรีเป็นอย่างมาก เพื่อสร้างผลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่ต้องการและสร้างฐานคะแนนของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ รวมทั้งยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาการทางการเมืองของจังหวัดกาญจนบุรี จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจในการศึกษาบทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองไทย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พรรคการเมือง กลุ่มการเมืองต่าง ๆ และประชาชนเข้าใจในบทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงคะแนนของประชาชนผ่านพฤติกรรมการเลือกตั้ง

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลของประชาชนที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง
3. เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนที่มีผลประโยชน์ส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงผ่านพฤติกรรมการเลือกตั้ง

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพิจารณาและตัดสินใจในการลงรับสมัครเลือกตั้งของผู้ที่สนใจ
2. การศึกษานี้ช่วยให้สามารถวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาการเมืองไทย และเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้จำกัดขอบเขตเฉพาะพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนและบทบาทของผู้นำในจังหวัดกาญจนบุรี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ให้เป็นผู้นำกลุ่มไปสู่เป้าหมาย หรือความต้องการของกลุ่ม โดยการยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมที่มีต่อผู้นำนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

- ผู้นำตามกฎหมาย (Legal Leader) หมายถึง ผู้นำที่มีอำนาจตามกฎหมาย เช่น ตำแหน่งต่างๆ ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่ หัวหน้างานต่างๆ ที่มีการกำหนดไว้เป็นตำแหน่งขึ้นในหน่วยงานต่าง ๆ

- ผู้นำตามบุคลิกภาพส่วนตัว (Charismatic Leader) หมายถึง ผู้นำที่มีอำนาจติดตัวมาเพราะ บุคลิกดี การศึกษาสูง ฐานะและตระกูลดี

- ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม (Symbolic Leader) หมายถึง ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่ทุกคนยอมรับ และยกย่องเทิดทูน

2. การรับรู้ข่าวสาร เป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารในสังคมที่มีองค์ประกอบของการสื่อสาร ครบทั้ง 3 ประการคือ มีแหล่งกำเนิด (Source) ข่าวสาร (Message) และจุดหมายปลายทาง (Destination) แบ่งเป็น

- แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) หมายถึง แหล่งกำเนิดของสารหรือผู้ที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร บทบาทของผู้ส่งสารมี 3 ประการคือ เลือกสรรความหมายที่ใช้ในการสื่อสาร สร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป

- สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับเป็นเรื่องราวสาระที่ส่งออกไปจากผู้สื่อสารถึงตัวผู้รับสาร

- ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (channel of medium) หมายถึง สิ่งที่พาสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ

- ผู้รับสาร (receiver) หมายถึง ผู้รับข่าวสารจากแหล่งสารบทบาทของผู้รับสาร

3. พฤติกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำการเพื่อให้เกิดผลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นการกระทำเพื่อแสดงสิทธิในการตัดสินใจเลือกบุคคลใด ๆ ทั่วไปทำหน้าที่ในทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย หรือ การเลือกคนเข้าไปใช้อำนาจทางการเมืองซึ่งอำนาจนั้นจะส่งผลกระทบต่อคนในสังคม แบ่งเป็น

- การกระทำที่มีเจตจำนงเชิงเหตุผล (Instrumental or means/ends rationality) หมายถึง การกระทำที่ผู้กระทำมีการคิดคำนวณวิธีการที่จะนำไปสู่บรรลุเป้าหมายบางอย่างเป็นการกระทำอยู่บนพื้นฐานของการมองเงื่อนไขความเป็นไปของโลกเป็นสำคัญเป็นการเลือกวิธีการกระทำที่จะมุ่งผลสำเร็จไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

- การกระทำตามเหตุผลค่านิยม (Value-rationality) หมายถึง การกระทำที่มีเป้าหมายในตัวเอง เป็นการกระทำที่ขึ้นอยู่กับค่านิยมในเป้าหมายและวิธีการนั้นๆ ในตัวของมันเอง ซึ่งบุคคลยึดถือนำมาปฏิบัติบุคคลเห็นว่าการกระทำนั้นมีคุณค่าควรแก่การกระทำไม่ได้คำนึงถึงผลตอบแทนที่จะได้รับกลับมา

- การกระทำตามอารมณ์ (Emotional action) หมายถึง การกระทำที่เป็นผลมาจากแรงผลักดัน ทางความรู้สึก (Feeling) ซึ่งอาจจะพบได้จากนักต่อต้านทางการเมือง หรือ ผู้คลั่งไคล้ศาสนา

- การกระทำตามประเพณี (Traditional action) หมายถึง การกระทำตามลักษณะนิสัย ความเคยชินที่ได้ปฏิบัติกันมา หรือเป็นการกระทำที่สืบทอดต่อกันมาจากคนแต่ละรุ่น การกระทำตามประเพณีมีลักษณะใกล้เคียงกันกับตามอารมณ์ คือ ไม่ใคร่จะมีความหมาย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดกาญจนบุรีครั้งนี้มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีในหลาย ๆ เรื่อง และในแต่ละแนวคิดนั้นล้วนแต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด โดยผู้ศึกษาได้มุ่งความสนใจไปยัง บทบาทของผู้นำที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจของคนในพื้นที่ในการแสดงพฤติกรรมออก ในการเลือกตั้งของประชาชน โดยมีแนวความคิด หรือทฤษฎีที่ผู้ศึกษาจะใช้เป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

- 2.1 แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทของผู้นำ
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน
- 2.4 แนวคิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อพฤติกรรมเลือกตั้ง
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทของผู้นำ

นักบริหาร (Administrator) กับผู้นำ (Leader) จะมีความแตกต่างกันอยู่ กล่าวคือ นักบริหาร มักจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็น ผู้ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งขึ้นมาให้เป็น ถ้านักบริหารที่ได้รับการคัดเลือก แต่งตั้ง หรือเลือกตั้งอย่างมีเกณฑ์ และอยู่ในระบบคุณธรรมแล้ว ก็จะมีคุณสมบัติของผู้นำมาเป็นเกณฑ์ด้วยเสมอ แต่ในสภาพปัจจุบันที่ยังมีระบบอุปถัมภ์และพรรคพวก ซึ่งมีอิทธิพลในการเลือกตั้งหรือคัดเลือกแฝงอยู่ เราจึงได้นักบริหารที่เป็นเสมือนหนึ่ง “หัวหน้านาน” (Headship) ไม่ใช่ผู้นำ (Leadership) ในการบริหารงานปะปนอยู่บ้าง ส่วน “ผู้นำ” จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหมือนคนอื่นๆ ในการปฏิบัติงานในทางที่ดี โดยมีกลุ่มช่วยกันกำหนด วัตถุประสงค์ ของหน่วยงานขึ้น “ผู้นำ” อาจเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งบริหารหรือไม่มี ตำแหน่ง ก็ได้ แต่เป็นคนที่สามารถจูงใจให้คนร่วมมือปฏิบัติงาน มีศรัทธาและเชื่อถือใน ความสามารถ ดังนั้น นักบริหารและผู้นำอาจจะเป็นคนคนเดียวกันก็ได้ หรือจะเป็นคนละคนก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม นักบริหารที่ดีมักจะมีคุณสมบัติ และลักษณะของผู้นำอยู่ด้วยเสมอ

คำว่า “ผู้นำ” ได้มีผู้อธิบายให้ความหมายไว้มากมาย แต่จะพบว่ามีความคล้ายคลึงใกล้เคียงกันทั้งสิ้น ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือสังคม ในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ให้เป็นผู้นำกลุ่มไปสู่เป้าหมาย หรือความต้องการของกลุ่ม

การยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมที่มีต่อผู้นำนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

1. การยอมรับในลักษณะที่เป็นการสืบทอด เช่น การได้รับตำแหน่งตกทอดมาจากบรรพบุรุษ หรือผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือของกลุ่มหรือสังคมนั้นมาก่อน เรียกผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำตกทอด” (Hereditary Leader)

2. การยอมรับในลักษณะที่เป็นทางการ เช่น การได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ เนื่องจากมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ เรียกผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำอย่างเป็นทางการ” (Legal Leader)

3. การยอมรับในลักษณะที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น การที่สมาชิกกลุ่มยอมรับสภาพการเป็นผู้นำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้เป็นผู้นำกลุ่มไปสู่เป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ และผู้นำก็ปฏิบัติไปตามธรรมชาติ ไม่ได้มีการตกลงกันแต่ประการใด เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำตามธรรมชาติ” (Natural Leader)

4. การยอมรับในลักษณะที่เป็นเพราะความศรัทธา ทั้งนี้เนื่องจากมีความเคารพ เชื่อถือ เพราะบุคคลนั้นมี คุณสมบัติพิเศษที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เรียกผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำลักษณะพิเศษ” หรือ “ผู้นำโดยอำนาจบารมี” (Charismatic Leader)

5. การยอมรับในลักษณะที่เป็นเพราะบุคคลนั้นอยู่ในตำแหน่งหรือฐานะ อันเป็นที่เคารพยกย่อง ของคนทั้งหลาย เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำสัญลักษณ์” (Symbolic Leader)

คุณสมบัติของผู้นำ

ผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มจะสามารถทำหน้าที่ผู้นำได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำว่า เหมาะสมกับกรณีเพียงใด แต่โดยทั่วไปแล้ว เมื่อกล่าวถึงผู้นำคนทั่วไป จะคิดถึงว่าต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม กับการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ เช่น ออร์ดเวย์ ทีด (Ordway Tead อ้างถึงใน สุทัศน์า มุขประภาต, 2545) กล่าวว่า ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ
2. มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของงาน
3. มีความเข้าใจในด้านมนุษยสัมพันธ์
4. มีความกระตือรือร้น
5. มีความสามารถในการตัดสินใจและตกลงใจ

6. มีความฉลาด

7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

นอกจากนั้น คุณสมบัติของผู้นำที่ดียังมีอีกหลายประการ ได้แก่ ผู้นำที่ดีควรเป็นผู้มีความรู้ ความคิดริเริ่ม ความกล้าหาญ ความเด็ดขาด ความแนบเนียน ความยุติธรรม มีลักษณะท่าทางที่ดี มีความอดทน มีความกระตือรือร้น ไม่เห็นแก่ตัว มีดุลพินิจที่ดี มีความสงบเสงี่ยม มีความเห็นอกเห็นใจ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีสัมมาคารวะและสามารถควบคุมตนเองได้ จะเห็นได้ว่า ผู้นำที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ดีมากมายหลายประการ ซึ่งยากที่จะหาได้ครบถ้วนในบุคคลคนเดียว แต่อย่างไรก็ตาม มีบุคคลจำนวนหนึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวในตัวเองตามธรรมชาติ ไม่ต้องได้รับการฝึกฝน เป็นพิเศษ ซึ่งถือว่าผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่ดีตามธรรมชาติ บางทีเรียกว่า เป็นผู้นำโดยกำเนิด แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มหรือสังคม จึงต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดผู้นำที่มีคุณสมบัติดังกล่าวขึ้นมา นับว่าโชคดีที่เรื่องคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดีนั้นเป็นเรื่องของทักษะที่สามารถฝึกฝนพัฒนาให้เกิดมีขึ้นได้ในตัวบุคคล ดังนั้น ไม่ว่าใครก็ตามที่มีความต้องการจะพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี ก็ย่อมจะสามารถทำได้ ด้วยการฝึกฝนให้เกิดขึ้น ผู้นำที่มีหน้าที่ในการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายผู้นำประเภทนี้ จึงควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความอดทนและมีชีวิตชีวา ซึ่งย่อมหมายถึงต้องมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์ แจ่มใสร่าเริง มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสร่าเริง มีอารมณ์ขันที่พอเหมาะพอดี มีความคล่องตัว กระฉับกระเฉง มีความ อดทนต่อความยากลำบากในการประกอบการทำงาน ไม่ทอดทิ้งงาน มีความอดทนอดกลั้น สงบเสงี่ยมต่อปฏิกริยา ของสมาชิกในกลุ่ม ควบคุมอารมณ์ ได้อย่างดี มีการผ่อนคลายความตึงเครียดของอารมณ์

2. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ในการที่จะเป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจและ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้นั้น ผู้นำก็จะต้องมีคุณลักษณะอื่นประกอบด้วย เช่น มีความรู้ ประสบการณ์ มีข้อมูลที่ทันสมัย และแม่นยำ มีทักษะและมีสมรรถภาพจึงจะสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ ต้องมีความมั่นใจประกอบด้วยความเด็ดขาดนับพลงันแต่รอบคอบ

3. มีความสามารถในการจูงใจ ในการจูงใจคนนั้น มีความมุ่งหมายที่จะจูงใจให้ทำงานให้มีความสัมพันธ์สามัคคีกันในกลุ่ม และจูงใจให้มีความประนีประนอมกันได้เมื่อเกิดปัญหา การจูงใจคนนั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้ศิลปะและความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วยความสามารถหลายประการ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการใช้คำพูดจูงใจ ซึ่งประกอบด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง น่าเชื่อถือ ไม่ข่มขู่ นุ่มนวล ชวนให้เกิดความสนใจและยินดีรับฟัง ใช้ภาษาเรียบง่ายเหมาะสมกับบุคคลและเหตุการณ์ ท่าทางประกอบคำพูด นุ่มนวล สุภาพ เห็นจริงเห็นจัง

3.2 การใช้เหตุผล ต้องแสดงถึงเหตุและผล ข้อดีและข้อเสีย ความถูกต้องและความผิด ข้อความจริง และข้อความเท็จได้อย่างละเอียดชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

3.3 รักษาอารมณ์ ต้องควบคุมอารมณ์ อย่ามีอารมณ์เครียด มีอารมณ์ขันบ้าง และมีอารมณ์ร่วมกับผู้ฟัง สร้างลักษณะความเห็นอกเห็นใจ

3.4 การใช้หลักฐานอ้างอิง สามารถยกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่รู้กันทั่วไป ยกตัวอย่างบุคคล คำรา หลักศาสนา สถานที่ เหตุการณ์ให้ชัดเจน ชัดเจน ๆ ให้เห็นตามหลักฐานที่อ้างอิง

3.5 ยึดถือหลักธรรมในการจูงใจคน เช่น

- การให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน
- การให้ความจริงใจโดยไม่ปิดบัง
- เป็นผู้มีความรู้ดี รู้แจ้งชัดเจน
- เป็นผู้ปฏิบัติดี เป็นตัวอย่างที่ดี
- ให้ผู้อื่นเต็มใจปฏิบัติ ไม่ขู่เข็ญบังคับให้ปฏิบัติ

4. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ สิ่งนี้ถือว่าเป็นสำนึกของผู้นำ ต้องตระหนักดีถึงตำแหน่งหน้าที่บทบาทของตน รู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ ต้องประกอบด้วยคุณธรรมสูงส่ง ยอมรับผลสะท้อนกลับที่เกิดขึ้นจาก การกระทำทุกด้าน ไม่ว่าทางดีหรือทางเสีย ยอมรับฟังคำแนะนำและคำกำหนดด้วยความสงบ และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประการสำคัญ ต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของกลุ่มมากกว่าความอยู่รอดของตนเอง

5. เป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด สิ่งนี้เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้นำ เพราะการนำกลุ่มให้บรรลุจุดหมาย ของกลุ่มได้ดั่งนั้น ต้องใช้ยุทธวิธีที่เฉลียวฉลาดมาก ดังนั้น โดยทั่วไปแล้ว ผู้นำควรจะมีสติปัญญาสูง มีความรู้ทันโลก ทันสมัย เป็นพหุสูต และต้องรอบคอบเฉพาะกรณี กล่าวคือ ผู้เป็นหัวหน้ากำลังทำงานสิ่งใดอยู่ต้องรู้นโยบาย แผนงาน กระบวนการ การแก้ปัญหา ความเข้าใจของบุคคลในกลุ่มงานนั้น และจะต้องมีความคิดริเริ่มไม่อยู่กับที่ อย่งไรก็ตาม ลักษณะบางประการที่ผู้นำที่ดีควรหลีกเลี่ยง ได้แก่

5.1 ตั้งกำแพงขวางกั้นระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงานโดยแยกออกจากกันอย่างเกินความจำเป็น เช่น ให้ติดต่อ ผ่านเลขานุการ ใช้ระบบราชการจัด มีห้องสำนักงานเป็นพิเศษ ฯลฯ ก่อให้เกิดความห่างเหิน ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน

5.2 ใช้คนเหมือนเครื่องจักร โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ถูกใช้ว่าเป็นอย่างไร ถือว่าตนมีอำนาจก็ใช้ก็สั่ง ไม่สร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี ใช้วาจาคำสั่งที่แสดงอำนาจ ไม่มีการบำรุงน้ำใจ

5.3 กระทำการสิ่งใดก็เอาแต่ใจตนเอง ไม่สำรวจผลที่เกิดมา ไม่รับฟังผลสะท้อนกลับ มีความรู้สึกว่าตนเองถูกอยู่เสมอ คือฉัน เห็นตัวเองสำคัญที่สุด ไม่ฟังคำแนะนำจากใคร

5.4 หลงตัวเอง ติดแน่นอยู่กับตำแหน่ง รู้สึกตลอดเวลาว่าตนเป็นผู้นำเมื่อติดต่อกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ร่วมงาน และจะแสดงออกในลักษณะที่เป็นหัวหน้า มีอำนาจ จะยกย่องแต่ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเท่านั้น แต่จะวางตัวบั่นปึงกับผู้ร่วมงาน

5.5 ใช้ภาษาพิเศษ มักใช้คำศัพท์ยาก ๆ ที่สร้างขึ้นมามีคำย่อ ใช้ภาษาที่คนธรรมดาทั่วไปไม่เข้าใจ พูดอ้อมค้อมไม่ตรงจุด

5.6 ไม่ฟังการคัดค้าน เป็นคนคือฉัน มีทิฐิสูง ตนไม่ได้ต้องการไม่เห็นด้วยของผู้ร่วมงาน โกรธมากถ้ามีผู้คัดค้าน และจะไม่รื้อต่อการทำลายผู้ที่ไม่เห็นด้วยทุกวิถีทาง หรือจะไม่ยอมให้ร่วมทำงาน

5.7 เป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก ปากหวานกันเปรี้ยว ทำที่เป็นเมตตากฎาอ่อนหวาน เป็นคนปากปราศรัย ใจเข็ดคอ

5.8 เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้น หรือต้องการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อไม่สามารถชักจูงหรือชี้แจงให้ปฏิบัติตามก็มักจะอ้างระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับ ข้อตกลง เน้นระเบียบกฎเกณฑ์แบบแผน อ้างถึงข้อตกลง หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ แม้ว่าจะเป็นผลดีและมีประโยชน์

5.9 ทำตัวเป็นผู้พิพากษา จะตัดสินประเมินค่าทันที เช่น กล่าวว่าผิดหรือถูก รับหรือไม่รับ ดีหรือเลว ไม่คิด พิจารณาหรือฟังหูไว้หู อาจกล่าวโทษผู้ร่วมงานโดยไม่สืบสวนให้แน่นอน

5.10 ชื่นชมยินดีกับความไม่จริงใจของผู้ร่วมงาน ชอบการยกยอชื่นชมกับผู้ที่แสดงว่าเห็นด้วย ทั้งที่ใจจริง แล้วไม่เห็นด้วย ชอบคนประจบสอพลอ ชอบคนทำตัวประเภทเป็น “เงา” ติดหน้าตามหลัง ชื่นกเป็นนก ชู้ไม่เป็นไม้

5.11 รุนแรงเมื่อมีความคับข้องใจ จะทำงานอย่างเต็มที่ จมอยู่กับงาน ใช้พลังทั้งหมดในการแก้ปัญหา อารมณ์รุนแรง เจ้าคิดเจ้าแค้น ทำลายสิ่งที่ขวางกั้น

5.12 ปฏิเสธจุดอ่อนของตนเอง มีปมด้อย มีจุดอ่อนในตนเอง เช่น ต้องการความรัก ความอบอุ่น เพราะขาดความสุขในครอบครัว แต่ก็ปฏิเสธที่จะยอมรับในสิ่งนั้น ไม่ยอมป้องกันตนเอง และไม่แก้ความขัดแย้งในตนเอง

คุณลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยทั่ว ๆ ไปจะเป็นดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2536 : 62 อ้างถึง ใน Tichy and Devanna, 1986 : 19-32)

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) จะเปลี่ยนองค์การที่ตนเองรับผิดชอบไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า คล้ายกับผู้ฝึกสอนหรือโค้ชนักกีฬาที่ต้องรับผิดชอบทีมที่ไม่เคยชนะใครเลย ต้องมีการเปลี่ยนเป้าหมายเพื่อความ เป็นผู้นำ และต้องสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกทีมเล่นให้ดีที่สุดเพื่อชัยชนะ

2. เป็นคนกล้าและเปิดเผย เป็นคนที่ต้องเสี่ยงแต่มีความสุข และมีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญหน้ากับ ความจริง กล้าเปิดเผยความจริง

3. เชื่อมั่นในคนอื่น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่เผด็จการแต่มีอำนาจ และสนใจคนอื่น ๆ มีการทำงานโดยมอบ อำนาจให้คนอื่นทำโดยเชื่อว่าคนอื่นก็มีความสามารถ

4. ใช้คุณค่าเป็นแรงผลักดัน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะชี้นำให้ผู้ตามตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมาย และ สร้างแรงผลักดันในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่า

5. เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะนึกถึงสิ่งทีตนเคยทำผิดพลาดในฐานะที่เป็นบทเรียน และจะพยายามเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองตลอดเวลา

6. มีความสามารถที่จะเผชิญกับความสลับซับซ้อน ความคลุมเครือ และความไม่แน่นอน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีความสามารถในการเผชิญปัญหาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

7. เป็นผู้มองการณ์ไกล ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีความสามารถในการมองเห็นการณ์ไกล สามารถที่จะนำ ความหวัง ความฝันมาทำให้เป็นความจริงได้ มิเชล ฟูลแดน (Micheal Fullan, 2006 : 42) ได้กล่าวถึงความ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า ควรรู้จัก การบริหารความสัมพันธ์ (Relationship Management) ในด้านต่อไปนี้

7.1 การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational) ผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจเป็นผู้ชี้นำและทำให้คนอื่นเห็นตามวิสัยทัศน์ หรือภารกิจที่มีร่วมกัน สื่อสารภารกิจร่วมกันโดยวิธีการที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นทำตามได้ กำหนดเป้าหมาย ร่วมกันที่อยู่เหนือขึ้นไปจากงานที่ทำในหน้าที่แต่ละวัน ทำให้งานที่มีความน่าตื่นเต้นมากขึ้น

7.2 การมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (Influence) ตัวบ่งชี้ผู้นำที่มีอิทธิพลเห็นได้ตั้งแต่การรู้ว่า จะใช้วิธีใดในการดึงดูดใจ ผู้ฟังไปจนถึงรู้ว่าจะต้องดึงดูดบุคคลสำคัญเข้าร่วมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย ในการช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อเกิดความคิดริเริ่ม และรู้จักหาว่าล้อมชักจูงและทำให้คนอื่นคล้อยตามได้

7.3 การพัฒนาผู้อื่น (Developing Others) ผู้นำที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาความสามารถของผู้อื่นได้จะ แสดงความสนใจอย่างแท้จริงในตัวคนที่เขาช่วย เข้าใจเป้าหมาย จุดแข็งและจุดอ่อนของเขา สามารถให้ผลสะท้อนกลับที่สร้างสรรค์และรู้เท่าทันความเป็นไปได้

7.4 การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง (Change Catalyst) ผู้นำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วจะสามารถรู้ได้ถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ทำทาสภาพที่เป็นอยู่เพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นเลิศ เป็นปากเสียงที่เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แม้จะมีฝ่ายตรงข้ามคอยคัดค้าน โดยให้เหตุผลที่คนด้านทานได้ยากมาแย้ง มีวิธีการปฏิบัติที่จะเอาชนะอุปสรรคที่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง

7.5 การบริหารจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) ผู้นำที่สามารถจัดการกับปัญหาความขัดแย้งได้ดีคือผู้ที่ทำให้ทุกฝ่ายกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง เข้าใจมุมมองที่แตกต่างของแต่ละฝ่าย และหาทางออกที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกันได้ เผชิญหน้ากับข้อขัดแย้งที่ปรากฏ และรับรู้ความรู้สึกและความคิดเห็นจากทุกด้านและปรับทัศนคติให้เป็นไปในทิศทางที่มาจากตกลงร่วมกัน

7.6 การสร้างพันธะความผูกพัน (Building Bonds) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องรู้จักสร้างสายใยแห่งสายสัมพันธ์ เข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล สร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจ รวมทั้งความปรองดองกันภายในองค์กร และกับผู้ร่วมงานจากภายนอกและเครือข่าย

7.7 การทำงานร่วมกันเป็นทีมและความร่วมมือกัน (Teamwork and Collaboration) ผู้นำที่ดีต้องรู้จักการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างบรรยากาศของการมีอำนาจระหว่างเพื่อนร่วมงานที่เป็นมิตร เป็นแม่แบบของการให้ความเคารพ การช่วยเหลือกัน และการร่วมมือกัน สามารถชักจูงผู้อื่นให้เข้าร่วมทำงานอย่างกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงเพื่อความพยายามในระดับกลุ่ม และสร้างสปีริตและเอกลักษณ์ของกลุ่ม ใช้เวลาในการหล่อหลอมและฝึกความ สัมพันธ์เข้าด้วยกัน ให้ไปไกลเกินกว่าที่ภาระหน้าที่ในการทำงานได้กำหนดไว้

บทบาทหน้าที่ของผู้นำ

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นอย่างมาก ผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดีและปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสม ก็ย่อมจะสามารถพากลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องบทบาท หน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ได้มีผู้เสนอไว้แตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกันในสาระสำคัญ เกรซ ครัตซ์ฟิลด์ และบัลลัคซี (Krech, Crutchfield and Ballachey อ้างถึงใน วิเชียร วิทยอุดม, 2550 : 32) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มไว้กว้าง ๆ เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. หน้าหลัก ได้แก่ หน้าทางด้านการบริหารงาน วางแผนงาน วางนโยบายเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นตัวแทนของกลุ่มต่อบุคคลภายนอก เป็นผู้ให้รางวัลและลงโทษเป็นผู้ประนีประนอมและตัดสิน และเป็นผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

2. หน้าทีรอง ได้แก่ หน้าทางด้านการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่กลุ่ม เป็นตัวแทนรับผิดชอบ และเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เป็นนักอุดมคติ เป็นผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับผิดชอบเมื่อมีการดำเนินงานผิดพลาด

บทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ

1. บทบาทเกี่ยวกับการทำงาน (Task Function) ได้แก่ บทบาทของผู้นำในการที่จะนำกลุ่มให้สามารถทำงานตามที่กลุ่มต้องการ ให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการทำงานและช่วยให้ผู้ร่วมงานได้มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของ การทำงานตรงกัน

1.2 วางแผนงานและขั้นตอนในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน

1.3 แบ่งงานและมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสม

1.4 ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ ให้กับกลุ่ม หรือกระตุ้นกลุ่มให้ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ

1.5 ให้ข้อมูลความคิดเห็นหรือแสวงหาข้อมูลความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

1.6 ช่วยให้กลุ่มมีความเข้าใจตรงกันในข้อมูลหรือประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบรรลุผลสำเร็จของงาน

1.7 ช่วยประสานความคิด ข้อมูลของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน

1.8 ช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.9 ติดตามงาน ประเมินผลงาน สรุปผลงานเป็นระยะ ๆ และแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบ

1.10 ควบคุมมาตรฐานของผลงานของกลุ่ม

1.11 ประเมินผลงานเมื่องานสำเร็จและปรับปรุงงานเมื่อยังได้งานไม่เป็นที่พอใจของกลุ่ม

2. บทบาทเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม (Maintenance Function) ได้แก่ บทบาทของผู้นำในการช่วยให้กลุ่มมีกำลังใจ มีความพึงพอใจที่จะทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนสามารถทำงานได้สำเร็จ ไม่แตกแยกกันไปเสียก่อน มีรายละเอียด คือ

2.1 จัดระเบียบและควบคุมระเบียบของกลุ่ม เพื่อช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสทัดเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นหรือการทำงาน ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปโดยเรียบร้อย ไม่ซุกซน วุ่นวาย ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น ไม่แตกแยกกันเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย

2.2 ดูแลเอาใจใส่สมาชิกกลุ่ม ให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงความสามารถอย่างทั่วถึงเพื่อช่วยให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นคนที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อกลุ่มเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความรักและความพอใจที่จะช่วยเหลือกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ

2.3 รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง การที่ผู้นำรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนและนำมาพิจารณา ไม่ละทิ้งไปเลย ๆ จะทำให้ผู้ที่เสนอความคิดเห็นเกิดความพอใจและมีความต้องการที่จะช่วยเหลือกลุ่มให้มากขึ้น

2.4 ช่วยทำความกระจ่างให้แก่กลุ่มในเรื่องของการสื่อความหมาย ในการทำงานทุกครั้งกลุ่มมักจะประสบปัญหาอันเนื่องมาจากความเข้าใจไม่ตรงกัน ซึ่งเป็นปัญหาของการสื่อความหมาย ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันนี้อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้ง เกิดความรู้สึกขุ่นข้องหมองใจอันอาจลุกลามใหญ่โต เกิดความแตกแยกในกลุ่มงานได้

2.5 สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรให้เกิดขึ้นในกลุ่ม บรรยากาศที่ดีเป็นมิตรเป็นกันเอง ไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตัดสินและมองไปในทางที่ไม่ดี จะช่วยสร้างความรู้สึกลดภัยสามารถที่จะเสนอความคิดเห็นหรือทำงานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ และมีความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองได้รับความรักจากกลุ่ม ทำให้เกิดความต้องการที่จะช่วยเหลือ กลุ่มให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.6 จัดหรือลดความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม เพราะความขัดแย้งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มแตกแยก หากผู้นำไม่สามารถที่จะช่วยในเรื่องนี้ได้ พลังจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มจะถูกบั่นทอนให้ ลดน้อยลง ประสิทธิภาพในการทำงานของกลุ่มก็จะลดลงหรือบางครั้งอาจทำให้ไม่สามารถรวมกลุ่มกันทำงานต่อไปจนบรรลุผลสำเร็จได้

เมื่อวิเคราะห์ผู้นำจากบทบาทและรูปแบบที่แสดงออก อาจพิจารณาแหล่งที่มาของอำนาจของผู้นำ และพิจารณา จากการใช้อำนาจของผู้นำดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพิจารณาแหล่งที่มาของอำนาจของผู้นำ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ผู้นำตามกฎหมาย (Legal Leader) เป็นผู้นำที่มีอำนาจตามกฎหมาย เช่น ตำแหน่งต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่ หัวหน้างานต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้เป็นตำแหน่งขึ้นในหน่วยงานต่าง ๆ

1.2 ผู้นำตามบุคลิกภาพส่วนตัว (Charismatic Leader) ผู้นำที่มีอำนาจติดตัวมาเพราะบุคลิกดี การศึกษาสูง ฐานะและตระกูลดี พวกนี้ไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจตามกฎหมายในการโน้มน้าวจิตใจคน

1.3 ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม (Symbolic Leader) ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่ทุกคนยอมรับ และยกย่องเทิดทูน ทำนองเดียวกับพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นผู้นำของประเทศ

2. การพิจารณาจากการใช้อำนาจของผู้นำ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 ผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic) ผู้นำประเภทสั่งงานเฉียบขาด ไม่คำนึงถึงคนอื่น ไม่มีการแบ่งงานรวบอำนาจแบบเผด็จการ จะตัดสินใจด้วยตนเอง ยึดมั่นในความคิดของตนเอง เป็นใหญ่ สร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน

2.2 ผู้นำแบบตามสบาย (Laissez-faire) ผู้นำประเภทปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานกันไปตามใจชอบ ตามบุญตามกรรม ไม่มีการนิเทศตรวจตราติดตามผลงานการตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะเห็นดี เห็นชอบกันไป จะทำอะไรก็ตามใจชอบ ถ้าลูกน้องดีงานก็อาจดีได้ ถ้าลูกน้องไม่ดีงานก็อาจจะเสีย และทำงานกันไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น

2.3 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic) ผู้นำประเภทใช้อำนาจตามวิถีทางประชาธิปไตย การตัดสินใจจะถือความเห็นส่วนใหญ่ มีการประชุมปรึกษาหารือก่อนตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจ รับฟังความคิดเห็น ไม่ใช้อำนาจกดขี่ การแก้ปัญหาที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันพิจารณา เคารพในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ความหมายของการเลือกตั้ง

ความหมายของการเลือกตั้ง นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมายคำว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนตนในกรณีต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น

วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น ให้ความหมาย การเลือกตั้ง ว่าการที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลหลาย ๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชีเพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ให้ความหมาย การเลือกตั้ง ว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชน ในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง(Demand) หรือสนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ ให้ความหมาย การเลือกตั้ง ว่าการที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งนั้น

จะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งตัวแทนประชาชนเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ในระบบการปกครองที่เชื่อว่าอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของปวงชน ซึ่งคิดค้นขึ้นแทนระบบปกครองที่ถือคติอำนาจอธิปไตยเป็นของบุคคลใดเป็นพิเศษ เป็นเครื่องมือให้ความชอบธรรมในอำนาจปกครองของตน การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะทำการปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่อำนาจการปกครองของผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติ การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคหรือหนึ่งกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการยุติข้อขัดแย้งในระบบการเมืองโดยเคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกา และกติกา ดังกล่าวจะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้ง โดยฝ่ายที่ชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชนให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ฝ่ายแพ้ก็จะหาทางเอาชนะในคราวต่อไปตามวิถีทางที่กฎเกณฑ์และกติกาได้กำหนดไว้ วิธีการเช่นนี้ช่วยอำนวยความสะดวก การสืบต่อ อำนาจการเมือง และการปกครองเป็นไปอย่างสันติวิธี ไม่ต้องอาศัยวิธีการที่ผิดกฎหมายและไม่ชอบธรรม เช่น การปฏิวัติรัฐประหารเป็นกลไกในการสับเปลี่ยนอำนาจ ดังนั้นกระบวนการการเลือกตั้ง ภายในเงื่อนไขที่กล่าวมานี้จึงแตกต่างไปจากการเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองที่มีอำนาจ และอิทธิพลมากที่สุดเพียงพรรคเดียว หรือกลุ่มคณะบุคคลเพียงคณะเดียว ซึ่งใช้ในการเลือกตั้งเป็นข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมในอำนาจการปกครองเท่านั้นมิใช่เป็นกลไกเพื่อขจัดความ ขัดแย้งหรือเพื่อตัดสินการสืบต่ออำนาจแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง ให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรม เพื่อลดภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบต่ออำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะว่าประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตน ด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเลือกรัฐบาล เลือกรูปแบบ และวิธีดำเนินการปกครอง เลือกนโยบายสาธารณะ เลือกระบบเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะ เอื้อต่อการธำรงไว้และบูรณาการทางการเมืองที่พึงปรารถนา และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากขึ้น การเลือกตั้งทุกระดับไม่ว่า

จะเป็นการเลือกตั้งระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นถือว่าเป็นวาระแห่งชาติ การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนและบรรลु วัตถุประสงค์ของแต่ละประเทศ จึงต้องพัฒนาปรับปรุงหรือปฏิรูประบบและกระบวนการเลือกตั้ง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบัน

หลักเกณฑ์การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตย

การเลือกตั้งที่จะเป็นการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยนั้น ต้องมีลักษณะ 6 ประการดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้งที่เป็นอิสระเสรี (Free Election) การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และ สมควรใจ ผู้ใดจะมาชักจูง กดขี่ บังคับหรือใช้อิทธิพลกดดันให้ผู้หนึ่งผู้ใดเลือกหรือไม่เลือกผู้ใดจะ กระทำมิได้ ทั้งนี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเพื่อที่จะเลือกหรือไม่เลือก ผู้หนึ่งผู้ใดก็ย่อมทำได้ แนวความคิดการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

1.1 การเลือกตั้งควรเป็นสิทธิ โดยถือหลักว่าบุคคลควรมีอิสระอย่างเต็มที่ในการที่จะใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และมีอิสระที่จะเลือกหรือไม่เลือกใครก็ได้

1.2 การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ โดยถือหลักว่าประชาชนทุกคนมีหน้าที่ในการไปออก เสียงเลือกตั้ง ฉะนั้นประชาชนจึงถูกบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากผู้ใดจะละเมิดหน้าที่นั้นจะถือว่ามีความผิด ประเทศที่ถือหลักนี้เชื่อว่าการบังคับคนไปใช้สิทธิย่อมไม่ขัดกับหลักอิสระในการเลือกตั้ง เนื่องจากบังคับให้ไปใช้สิทธิเท่านั้น แต่มิได้บังคับว่าจะต้องเลือกผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะประเทศที่บังคับให้ประชาชนมีหน้าที่ในการออกเสียงเลือกตั้งเช่น ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา ออสเตรีย เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก เม็กซิโก อิตาลี และประเทศไทย เป็นต้น

จุดประสงค์ของการกำหนดให้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน

- เพื่อให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนการบังคับให้ประชาชนไปเลือกตั้งก็เพื่อเป็นการฝึกฝนให้เข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในทางปฏิบัติและทำให้ประชาชนมีความรับผิดชอบทางการเมืองมากขึ้น

- ให้ประชาชนมีความสนใจเรื่องการเลือกตั้ง ประเทศไทยถือการเลือกตั้งเป็นสิทธิมาตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกใน พ.ศ.2476 ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่าประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันน้อยมาก ไม่มีความตื่นตัวทางการเมืองกลายเป็นปัญหาของระบอบประชาธิปไตยที่ยาวนานและต่อเนื่อง ผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจึงมีลักษณะเป็นผู้แทนของคนส่วนน้อย

- เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ถือหลักการปกครองด้วยเสียงข้างมาก (Majority Rule , Minority

Right) ฉะนั้นเพื่อให้เกิดหลักการปกครองด้วยเสียงข้างมากจึงต้องบังคับให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะในประเทศที่ประชาชนไม่ค่อยมีจิตสำนึกทางการเมือง

- เป็นหน้าที่ของประชาชน (Civil Duty) ตามหลักการเลือกตั้งที่ถือหลัก หน้าที่นั้น มีความเชื่อว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี ทุกคนที่จะต้องไปเลือกตั้ง การเลือกตั้งเปรียบเสมือนเป็นหน้าที่ของประชาชนเช่นเดียวกับหน้าที่อื่น ๆ เช่น หน้าที่การรับราชการทหาร การเสียภาษี การศึกษา ฯลฯ การบังคับให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องมีกฎหมายกำหนดโทษไว้สำหรับผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การกำหนดโทษมีตั้งแต่การว่ากล่าวตักเตือน การประกาศรายชื่อผู้ที่ไม่ไป ใช้สิทธิให้สาธารณชนได้รับทราบ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กำหนด และการปรับ เป็นต้น

2. การเลือกตั้งโดยลับ (Secret Voting)

2.1 เป็นมาตรการเสริมเพื่อทำให้การเลือกตั้งเป็นอิสระเสรี

2.2 การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น ผู้ใดจะมาขอทราบหรือล่วงรู้ในการเลือกตั้ง ไม่ได้ ทั้งนี้เพราะว่าการเลือกตั้งถือเป็นเอกสิทธิ์เฉพาะบุคคล

2.3 รัฐจะต้องให้หลักประกันแก่ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเต็มที่ เพื่อป้องกันการข่มขู่ หรือบังคับให้ตนต้องเลือกหรือไม่เลือกผู้ใด และทำให้ผู้ใช้สิทธิสามารถใช้ดุลยพินิจในการเลือกตั้งได้อย่างแท้จริง

3. การเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election)

3.1 ในการเลือกตั้ง ต้องมีผู้สมัครให้เลือกหลายคน

3.2 รัฐต้องยอมให้บุคคลที่มีความคิดเห็นต่างกันลงสมัครแข่งขันกันได้ (การเปิดโอกาสกว้าง)

3.3 การเลือกตั้งต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ควบคุมไม่ให้มีการทุจริต คดโกง ในการเลือกตั้ง เช่น การซื้อเสียง การปลอมบัตร การใช้สิทธิแทนคนอื่น การเปลี่ยนหีบเลือกตั้ง ฯลฯ เป็นต้น

4. การเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา (Period Election)

4.1 ต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ของการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบผู้แทนได้

4.2 เมื่อการดำรงตำแหน่งครบตามกำหนดระยะเวลาก็ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่

4.3 การกำหนดระยะเวลาไม่ควรจะสั้นหรือนานเกินไป

5. การเลือกตั้งที่เสมอภาค (Equal Suffrage)

5.1 ทุกคนต้องมีคะแนนเสียงเท่ากัน ไม่ว่าบุคคลจะมีชาติ ชนชั้น กำเนิดหรือฐานะนคร ศักดิ์ แตกต่างกันอย่างใดก็ตาม

5.2 น้ำหนักของคะแนนเสียงของแต่ละบุคคลย่อมเท่ากัน การนับคะแนนเสียงของ ทุกคนย่อมเท่ากันเสมอ

6. การเลือกตั้งอย่างทั่วถึง (Universal Suffrage)

6.1 รัฐต้องให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยไม่กีดกันให้เลือก เพศ อายุ ชนวรรณะ หรือฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ของคนที่แตกต่างกัน ชาย หญิงย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน

6.2 รัฐต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ให้สามารถไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งได้ อย่างทั่วถึง จัดให้มีหน่วยเลือกตั้งมากมีการประชาสัมพันธ์ บางประเทศได้ให้ความสะดวก แก่ผู้เลือกตั้งหลายวิธี เช่น

- Postal Voting การลงคะแนนเสียงทางไปรษณีย์
- Proseey Voting การใช้สิทธิแทนกันได้
- Advance Voting การออกเสียงล่วงหน้า
- Special polling Slaton การจัดหน่วยเลือกตั้งพิเศษ
- Absentee Voting การเลือกตั้งต่างเขต ฯลฯ
- ในการจำกัดสิทธิเลือกตั้งของบุคคล ต้องกระทำโดย กรรมการต้องยึดหลักสากล

ในการจำกัดสิทธิเลือกตั้ง เช่น หลัก Citizenship, Maturity, Residence, Mental, Fitness, Moral conduct เป็นต้น

ประเภทของการเลือกตั้ง

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้นอาจใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตการเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน เป็นต้น แต่ในที่นี้จะแบ่งประเภทของการเลือกตั้งโดยถือหลักเกณฑ์ตามลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง สำหรับการกำหนดเขตการเลือกตั้งและวิธีการคิดคะแนนนั้นจะนำไปพิจารณาในส่วนของวิธีการ และระบบการเลือกตั้งในบทต่อไป ประเภทของการเลือกตั้งตามที่มาของการเลือกตั้ง แบ่งเป็น 3 ประเภท

1. การเลือกตั้งทั่วไป (General – Election) หมายถึง การเลือกตั้งที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั่วประเทศมา ลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน การเลือกตั้งทั่วไปมี 2 กรณี คือ ครบวาระที่จะต้อง มีการเลือกตั้ง และยุบสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเลือกตั้งทั่วไปนี้จะเป็เครื่องชี้วัดกระแสดความคิด ทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่จะชี้วัดได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับระบบพรรค การเมืองของประเทศนั้น ๆ อาทิเช่น ประเทศในระบบสองพรรคการเมือง การเลือกตั้งทั่วไปจะเป็น

กิจกรรมทางการเมืองที่เป็นเรื่องชีวิตว่า ประชาชนยังคงสนับสนุนรัฐบาลเดิมอีกหรือไม่ สำหรับประเทศที่เป็นระบบ หลายพรรคการเมือง ลักษณะการจัดตั้งรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสม ผลการเลือกตั้งทั่วไปไม่อาจชี้วัดได้ ชัดเจนว่า ประชาชนต้องการรัฐบาลเดิมหรือรัฐบาลใหม่ได้ เพราะการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นอยู่กับ การรวบรวมเสียงข้างมากของพรรคการเมืองต่าง ๆ หลังจากการเลือกตั้งได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมือง และแนวโน้มของกระแสความคิดทางการเมืองของประชาชนในประเทศหรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ความแตกต่างของจำนวน ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองกับชนบทปริมาณและลักษณะการซื้อสิทธิขายเสียงในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ ความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครกับส่วนภูมิภาคอื่น ๆ เป็นต้น

2. การเลือกตั้งซ่อม (By – election) ในกรณีที่ผู้แทนขาดจากสมาชิกภาพ เช่น ดาญ ลาออก หรือเพราะเหตุอื่น ๆ ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมให้ได้ผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งซ่อมนี้อาจจะมีความสำคัญไม่เท่ากับการเลือกตั้งทั่วไป อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งซ่อมในเขตการเลือกตั้งที่ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองอยู่ บ้างแล้ว การเลือกตั้งซ่อมก็จะเป็เครื่องมือในการวัดความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือ รัฐบาลได้

3. การเลือกตั้งซ้ำ (Re Election) หมายถึง การเลือกตั้งที่จัดให้มีขึ้นในเขตเลือกตั้งใดเลือกตั้งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะเกิดจากการฟ้องร้องต่อศาลว่ามีการเลือกตั้งโดยมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ถ้าศาลมีคำพิพากษาว่าเขตการเลือกตั้งใดมีการเลือกตั้งที่มิชอบด้วยกฎหมาย ศาลจะมีคำสั่งให้การเลือกตั้งครั้งนั้นเป็นโมฆะ และให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ ในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ผู้แทนคนใด ได้รับเลือกตั้งก่อนศาลจะสั่งให้มีการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ จะพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลสั่งให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ แต่ทั้งนี้ย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อกิจการต่าง ๆ ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นั้นได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สิทธิในการเลือกตั้ง

ความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้งมีเพียงใดและมีความหมายแค่ไหนต่อระบอบการปกครองประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาก็คือ หากเสรีภาพในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งเป็นเครื่องกำหนดที่มาของขอบเขตและองค์กรของอำนาจทางการเมืองได้อย่างแท้จริง สิทธิในการเลือกตั้งนั้นก็มีความสำคัญทางการเมือง แต่ถ้าการเลือกตั้งเป็นไปในทางหลอกลวง เอาไรด์เอาเปรียบ ผูกขาดหรือยุติธรรมแล้ว ความสำคัญของสิทธิในการเลือกตั้งก็หมดไป ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยจะให้สิทธิในการเลือกตั้งแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ในสังคมเปิด (Open Society) ดังเช่นประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ก็มีไว้ว่า ประชาชนทุกคนจะมีสิทธิออกเสียง

เลือกตั้งได้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องเป็นประชาชนที่มีคุณสมบัติ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะมีเสียงได้หนึ่งเสียง แต่ละเสียงมีความสำคัญเท่ากัน ความเท่าเทียมกันของสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ตรงกันข้ามในสังคมปิด (Closed Society) ผู้มีอำนาจทางการเมืองให้สิทธิในการเลือกตั้งก็จริงอยู่ แต่ได้มีการนำเอาวิธีการหลายอย่างมาใช้เพื่อจำกัดสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง จนทำให้ระบบการเลือกตั้งไม่มีความหมาย โดยการให้พรรคการเมืองที่มีอำนาจในประเทศเข้าควบคุมหรือใช้อิทธิพลเหนือการเลือกตั้ง ดังเช่นสหภาพโซเวียตเป็นชาติที่มีระบบการเลือกตั้งที่มีหลักเกณฑ์ มากมาย และผู้ที่จะมีอำนาจบันดาลให้การเลือกตั้งเป็นไปในทางใดทางหนึ่งนั่นก็คือ พรรคคอมมิวนิสต์ และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคนั้น ประชาชนหรือมวลชนไม่มีโอกาสจะเข้าควบคุมโดยการเลือกตั้งได้ การเลือกตั้ง ในสังคมปิดจึงคงอยู่เพียงรูปแบบที่มีความหมายที่แท้จริงแต่อย่างใดไม่ สิทธิในการเลือกตั้งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง

1. สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด เช่น เกี่ยวกับอายุ สัญชาติ ความรู้ ถ้าเป็นตำแหน่งสำคัญ เช่น ตำแหน่งประธานาธิบดีหรือตำแหน่งตุลาการ ก็มักจะกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ ในอดีตได้กำหนดคุณสมบัติในทางทรัพย์สินเงินทองไว้ด้วย แต่ในปัจจุบันได้ยกเลิกไปเพราะเหตุว่าขัดกับหลักประชาธิปไตย สหภาพโซเวียตได้กำหนดคุณสมบัติ ของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เพียงเล็กน้อยแต่ในทางพฤตินัยผู้ที่สมัครเข้ารับเลือกตั้งจะต้องเป็น สมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์หรือเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรค ดังนั้นการเป็นสมาชิกของ พรรค หรือการที่พรรครับรองจึงกลายเป็นคุณสมบัติ ที่จำเป็นของบุคคลที่จะได้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในรัฐ เป็นแต่เพียงว่าคุณสมบัติดังกล่าวมิได้ปรากฏไว้ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเท่านั้นเอง การให้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ในแนวปฏิบัติแล้ว แม้ในประเทศที่ประชาธิปไตยมีรากฐานมั่นคง ก็ยังไม่อาจให้ประชาชนทุกคนในประเทศใช้สิทธินี้ได้ บุคคลหลาย ประเภทอาจจะต้องถูกจำกัดสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง เช่น เยาวชน คนต่างด้าว ผู้ที่ต้องโทษ จำคุก ผู้วิกลจริต เป็นต้น

2. สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ที่ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติเป็นพิเศษ เช่น สัญชาติ อายุ ภูมิลำเนา ชื่อในทะเบียน เป็นต้น ส่วนที่ผู้ที่จะใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งต้องมีสัญชาติของประเทศนั้น นับเป็นสิ่ง จำเป็น เพราะผู้มีสัญชาติย่อมมีความผูกพันเป็นพิเศษต่อประเทศของตน คือ มีความรักและความภักดี ตลอดจน มีภาระหน้าที่ที่จะรับใช้ประเทศชาติ เพราะฉะนั้นจึงควรได้รับสิทธิพิเศษที่จะออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อจะมีส่วนในการกำหนดแนวนโยบายในการปกครองประเทศของตน ประเด็นที่เป็นปัญหาสำหรับสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง คือ อายุ บางประเทศถือว่าอายุ 18 ปี เป็นอายุที่เหมาะสมที่บุคคลมีความสามารถบริบูรณ์ แต่บางประเทศ

กำหนดอายุขั้นต่ำไว้ถึง 25 ปี วิธีการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับอายุข้อหนึ่งว่า ถ้าอายุสูงก็อาจจะมีความคิดที่มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ตามอายุ การมีอายุน้อยก็อาจจะมีเหตุผลและมโนคติปัญหาพอควรแก่ การตัดสินใจในทางการเมืองได้ ส่วนเรื่องภูมิลาเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งตามระยะเวลาที่กำหนดก็ดี หรือการที่จะต้องมีชื่อใน ทะเบียนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งก็ดี ก็เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเพื่อให้บุคคลดังกล่าวอยู่ ในฐานะที่จะทราบความเป็นไป ในการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งนโยบายพรรคการเมือง ทั้งนี้ เพราะเชื่อกันว่าผู้ที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้ถูกต้อง ส่วนการใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ผู้ทำการเลือกตั้งจะต้องใช้สิทธิของตน ได้อย่างอิสระ ปราศจากการบีบบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน

การศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting Behavior) ในประเทศ ตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ได้กระทำกันมาเป็นระยะเวลานานจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นแม่บทของการศึกษาในเรื่องพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือพฤติกรรมการใช้ สิทธิเลือกตั้ง เช่นงานของ Merriam และ Gosnell ที่มุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ที่มีต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การศึกษาพบว่ากลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีความรู้สึกลึกซึ้งและพฤติกรรม ในทางการเมืองคล้ายคลึงกัน

แนวคิดการกระทำทางสังคมกับพฤติกรรมเลือกตั้ง

พฤติกรรมเลือกตั้ง ในมุมมองทางสังคมวิทยาถือได้ว่าเป็น “การกระทำทางสังคม” (Social Action) ประเภทหนึ่ง สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2533, หน้า 2 – 3) อธิบายลักษณะ “การกระทำ ทางสังคม” โดยสรุปว่าเป็นการกระทำที่มนุษย์กระทำต่อมนุษย์เพื่อให้เกิดผลต่อมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกระทำต่อหน้าหรือลับหลังก็ตาม “พฤติกรรมเลือกตั้ง” เป็นพฤติกรรม ที่บุคคล กระทำการเพื่อให้เกิดผลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ กล่าวคือ เป็นการกระทำเพื่อแสดงสิทธิ ในการตัดสินใจเลือกบุคคลใด ๆ ให้ไปทำหน้าที่ในทางการเมืองตามครรลองของระบอบ ประชาธิปไตย หรือการเลือกคนเขาไปใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งอำนาจนั้นจะส่งผลกระทบต่อคน ในสังคมนั้นเอง แมก เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาที่ยึดถือแนวคิดเรื่องแบบในอุดมคติ (Ideal Type) ได้นำเสนอแนวในอุดมคติของการกระทำทางสังคมว่าแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การกระทำตามเหตุผลอย่างมีเงื่อนไข (Instrumental or means/ends rationality) เป็นการกระทำที่ผู้กระทำมีการคิดคำนวณวิธีการที่จะนำไปสู่บรรลุเป้าหมายบางอย่างเป็นการกระทำอยู่บนพื้นฐานของการมองเงื่อนไขความเป็นไปของโลกเป็นสำคัญเป็นการเลือกวิธี

การกระทำที่จะมุ่งผลสำเร็จไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งการกระทำแบบนี้มีความสำคัญมากที่สุด
ในบรรดาการกระทำ ประเภทต่าง ๆ

2. การกระทำตามเหตุผลค่านิยม (Value-rationality) เป็นการกระทำที่มีเป้าหมายในตัวเอง
เป็นการกระทำที่ขึ้นอยู่กับค่านิยมในเป้าหมายและวิธีการนั้น ๆ ในตัวของมันเอง ซึ่งบุคคลยึดถือ
นำมาปฏิบัติบุคคลเห็นว่า การกระทำนั้นมีคุณค่าควรแก่การกระทำไม่ได้คำนึงถึงผลตอบแทน
ที่จะได้รับกลับมา การกระทำแบบเหตุผลอย่างมีเงื่อนไขเป็นการกระทำส่วนใหญ่ในเรื่องเศรษฐกิจ
(แบบทุนนิยม) ส่วนการกระทำตามค่านิยมมักจะเป็นการกระทำในเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนา
(Religions)

3. การกระทำตามอารมณ์ (Emotional action) เป็นการกระทำที่เป็นผลมาจากแรงผลักดัน
ทางความรู้สึก (Feeling) ซึ่งอาจจะพบได้จากนักต่อต้านทางการเมือง หรือ ผู้ลี้ภัยไถ่ศาสนา (ในที่นี้
หมายถึง การกระทำทางสังคมประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่เป็นการกระทำที่เกิดจากประสาทสัมผัส อาทิ
เช่น ไม่ได้หมายถึงการร้องของคนที่ได้รับบาดเจ็บปวด)

4. การกระทำตามประเพณี (Traditional action) เป็นการกระทำตามลักษณะนิสัย
ความเคยชินที่ได้ปฏิบัติกันมา หรือเป็นการกระทำที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาจากคนแต่ละรุ่น
การกระทำตามประเพณีมีลักษณะใกล้เคียงกันกับตามอารมณ์ คือ ไม่ใคร่จะมีความหมาย ภายใน
เท่าใดนัก (Meaningless) ไม่มีความสำคัญในแง่ที่เป็นการกระทำที่มีแก่นสารแท้จริงตามทัศนะ
ในทางสังคมวิทยา และเป็นการกระทำที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความคิดในเรื่องเหตุผล ถ้าหาก
จะวิเคราะห์ “พฤติกรรมทางเลือกตั้ง” ตามแนวคิดเรื่อง “การกระทำทางสังคม” ของ แมก เวเบอร์
อาจจะจำแนกลักษณะการกระทำได้ 4 ประเภทเช่นเดียวกันคือ

4.1 การไปเลือกตั้ง เป็นได้ทั้งการกระทำที่มีเจตจำนงเชิงเหตุผล ได้แก่ ผู้เลือกตั้ง
มีการคิด คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้จากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น การมุ่งหวังที่จะเลือกคน
ที่ตนเอง สนับสนุนให้เข้าไปมีอำนาจเพื่อที่จะกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของ
ตนเอง กล่าวคือ การที่จะบรรลุเป้าหมายผลประโยชน์ โดยการไปเลือกตั้งเป็นวิธีการที่จะบรรลุ
เป้าหมายดังกล่าว

4.2 การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม ได้แก่ ผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเห็นว่า
การไป เลือกตั้งมีความหมายในแง่คุณค่าอยู่ในตัว ตัวอย่างเช่น คนที่มีความศรัทธาในระบอบ
ประชาธิปไตยจะเห็นว่าการไปเลือกตั้งมีคุณค่าในแง่ที่เป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย จึง ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

4.3 การเลือกตั้ง เป็นการกระทำตามอารมณ์ เช่น คนที่มีความรู้สึกรักใคร่ชอบพอดต่ตัว
ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน แล้วไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงความรักศรัทธาต่อบุคคลผู้นั้น เป็นต้น

4.4 การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี เช่น คนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางคนไปใช้สิทธิเพราะความเคยชิน การเห็นคนอื่นปฏิบัติตาม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การพิจารณา แรงจูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่จะศึกษาต่อไปนี้มุ่งที่จะ พิจารณาในแง่ที่เป็นการกระทำในเชิงเหตุผล และการกระทำในเชิงค่านิยมเป็นด้านหลัก ส่วนการพิจารณาในแง่ที่เป็นการกระทำตามอารมณ์ และการกระทำตามประเพณีเป็นประเด็นที่ให้ความสนใจเป็นลำดับรองลงไป ทั้งนี้ สอดคล้องกับการให้ความสนใจของ แมก เวเบอร์ ซึ่งให้ความสำคัญกับการกระทำใน 2 ประเภทแรกมากกว่าการกระทำใน 2 ประเภทหลัง ซึ่งเวเบอร์เห็นว่าเหตุผลที่ให้ความสำคัญกับการกระทำ 2 ประเภทหลัง (การกระทำตามอารมณ์ และการกระทำตามประเพณี) ไม่ใช่เป็นเพราะเห็นว่า การกระทำจากปฏิกิริยาของจิตสำนึก แต่เพราะเห็นว่า เป็นการกระทำที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเท่าใดนัก

แนวคิดพฤติกรรมนิยมกับการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

มีทฤษฎีทางจิตวิทยาประเภทหนึ่ง ที่มีการนำมาประยุกต์ใช้วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งที่น่าสนใจ คือ ทฤษฎีว่าด้วยการเรียนรู้ (Learning Theory) ถูกนำมาอธิบายพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในชุมชนชาวอเมริกา โดยตัวแบบหรือโมเดลมีจุดสนใจ 3 จุด คือ สิ่งเร้า (Stimulus – S) ตัวบุคคล (Organism or individual–O) และการตอบสนอง (Response–R) หรือ ตัวแบบ S O R นั้น คือ การอธิบายว่ามีสิ่งเร้าภายนอกที่เป็นปัจจัยกระตุ้นต่อบุคคลแล้วทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบโต้ต่อสิ่งเร้านั้น เช่นเดียวกันกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Behavior) ตามแนวคิดนี้ หมายถึง การ กระทำที่บุคคลกระทำการตอบโต้ต่อสิ่งเร้าบางอย่างนั่นเอง

แนวคิดเรื่องความต้องการของมนุษย์กับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

แนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ที่เป็นที่รู้จักกันกว้างขวางและเป็นที่น่าสนใจ คือ เรื่องความต้องการตามลำดับขั้น (Hierarchical Needs) ของอับราฮัม มาสโลว ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นไปตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีระร่างกาย (Physiological Needs) เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ ความต้องการขับถ่าย เป็นต้น
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety or Security Needs) เช่น ความต้องการอยู่อาศัยในที่ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย โรคภัยไข้เจ็บ ความต้องการมีงานทำ มีรายได้ที่มั่นคง เป็นต้น
3. ความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง (Esteem Needs) เช่น ความต้องการได้รับรางวัลจากการแข่งขัน ความต้องการมีชื่อเสียงในวงวิชาชีพ เป็นต้น
4. ความต้องการบรรลุถึงสัจจะแห่งตนเอง (Self – Actualization Needs) เช่น ความต้องการ ทำความเข้าใจต่อความหมายของชีวิต ความต้องการเข้าใจถึงหลักคำสอนศาสนา เป็นต้น

ในบรรดาความต้องการทั้ง 4 ชั้น บุคคลทั่วไปส่วนใหญ่จะต้องการความต้องการในลำดับขั้นก่อนเมื่อความต้องการระดับขั้นต้นได้รับการตอบสนองเพียงพอแล้วจึงจะแสวงหาความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นยกตัวอย่าง เช่น เมื่อคนได้รับปัจจัย 4 เพียงพอแล้วจะคิดถึงความมั่นคงในอาชีพการงาน ความต้องการคบค้าสมาคมกับคนรอบข้าง ความต้องการมีชื่อเสียงตามมา เป็นต้น การกระทำของคนมีแนวโน้มที่จะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง การเลือกตั้งก็เช่นเดียวกัน ย่อมมีนัยที่จะต้องตอบสนองความต้องการของคนได้ จึงจะสามารถจูงใจให้คนที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ คนตัดสินใจมาเลือกตั้งจะคาดหวังให้กิจกรรมนั้นเป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการประเภทไหน ในระดับขั้นใด เช่น คนที่มีความต้องการในระดับขั้นต้น (ความต้องการทางร่างกาย) อาจจะคาดหวังเงิน หรือ วัตถุสิ่งของเป็นค่าตอบแทนการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง คนที่มีความต้องการในระดับขั้นสูงขึ้น เช่น คาดหวังการได้รับการยกย่องจากสังคม (ความต้องการในระดับขั้นที่ 4) อาจจะมาเลือกตั้งด้วยความคิดที่ว่า การกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งมีคุณค่าและจะได้รับการยกย่องชมเชยจากบุคคลอื่น หรืออย่างน้อยก็จะไม่ถูกตำหนิจากคนอื่น

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดของ Robert E. Lane (1964, p.102) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่เป็นแรงจูงใจให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ดังต่อไปนี้

1. มนุษย์ต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือทางวัตถุ เช่น รายได้ทรัพย์สิน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งคาดหมายว่าจะได้มาด้วยวิธีการทางการเมือง
2. มนุษย์มีความต้องการทางจิตใจอันได้แก่ความต้องการในมิตรภาพ ความรัก ความผูกพันกับคนอื่น ซึ่งคาดหมายได้ว่าจะได้มาด้วยวิธีการทางการเมือง
3. มนุษย์ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ความรู้เกี่ยวกับโลกความรู้เกี่ยวกับที่มาของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อพวกเขา ซึ่งทำให้ต้องการมีการสังเกตและพูดคุยแลกเปลี่ยนในเรื่องการเมือง
4. มนุษย์ต้องการลดแรงกดดันภายในจิตใจ อันได้แก่ ความต้องการตอบสนองแรงขับเคลื่อนของความก้าวร้าวและความต้องการทางเพศภายใน จึงทำให้เกิดแรงกดดันที่จะแสดงออกด้วยวิธีการทางการเมือง
5. มนุษย์มีความต้องการแสวงหาอำนาจเหนือคนอื่น (เพื่อที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับตนเอง) จึงทำให้มีการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำได้มาซึ่งอำนาจ
6. มนุษย์ต้องการที่จะปกป้องรักษาและเพิ่มพูนความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเอง และการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองก็ทำให้ได้มาซึ่งความต้องการนั้น

เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดเรื่องความต้องการของมนุษย์แล้วอาจจะตั้งสมมติฐานได้ว่า

1. คนที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งมีความต้องการที่จะได้รับการตอบแทนในลักษณะที่หลากหลายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นจะมีความต้องการที่จะได้รับการตอบแทนในลักษณะที่หลากหลายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นจะมีความต้องการประเภทใดอยู่ในระดับขั้นใด

2. การที่คนจะมาใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ขึ้นอยู่กับการประเมินว่า การเลือกตั้งจะสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2527, หน้า 110-117) ได้กล่าวถึง ปัจจัยหรือตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีผลต่อการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองดังนี้

1. ผู้ที่สนใจการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจ ความสนใจการเมืองอาจจะดูได้ จากการติดตามข่าวสารทางการเมือง เช่น โดยทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การพูดคุยกับคนอื่นทางการเมือง การไปฟังเขาหาเสียงเลือกตั้ง ผู้ที่สนใจลักษณะนี้มักจะมีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคนที่ไม่มีความสนใจ

2. ความเลื่อมใสในพรรคการเมืองหรือตัวผู้สมัครบุคคลที่มีความเลื่อมใสในพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเป็นพิเศษ มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองนอกจากนั้น ผู้ที่มีความเลื่อมใสต่อพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง หรือ ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ ยังมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจทางการเมือง

3. ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน (political efficacy) บุคคลที่เชื่อว่าเขา มีความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ จะมีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่คิดว่าตนไม่มีประสิทธิภาพทางการเมือง

4. ความเชื่อว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นหน้าที่ (sense of citizen duty) บุคคลที่เชื่อว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำมิใช่เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ทำก็ได้ คนพวกนี้มีแนวโน้มจะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

5. การแยกตัวเองออกจากการเมือง (alienation from politics) บุคคลที่มีความรู้สึกไม่ดีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือรู้สึกขาดความศรัทธาในมวลมนุษย์ ขาดความศรัทธาในหมู่ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคิวด่านการเมืองไม่น่าไว้ใจ ไม่มีความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย คนพวกนี้จะแยกตัวเองออกจากการเมือง

6. ความเข้าใจการเมือง (political understanding) ผู้ที่มีความเข้าใจถึงความจริงต่างๆ ในทางการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าใจทางการเมือง

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนกับพฤติกรรมทางเลือก

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange theory) เป็นทฤษฎีเก่าแก่ที่มีแหล่งกำเนิดแนวคิดมาจาก 3 แหล่งความคิดด้วยกัน คือ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2533, หน้า 138–161)

1. แนวคิดจากนักเศรษฐศาสตร์อรรถประโยชน์นิยมในยุคคลาสสิก เช่น Adam Smith, David Ricardo, John Stuart Mill, Jeremy Bentham ซึ่งมีสาระดังต่อไปนี้

- มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล คือ ถือได้ว่ามนุษย์เป็นสัตว์เศรษฐกิจ และมนุษย์จะแสวงหาประโยชน์ทางวัตถุให้มากที่สุดจากการแลกเปลี่ยนในตลาดเสรี
- มนุษย์ในฐานะผู้ที่มีเหตุผลจะพยายามหาข่าวสารเพื่อให้สามารถรู้ทางเลือกไปสู่จุดมุ่งหมายทั้งหมด และเพื่อที่จะได้สามารถคัดเลือกแนวทางที่ได้กำไรต่อประโยชน์มากที่สุด
- มนุษย์รู้จักต้นทุน (Costs) ในการปฏิบัติตามทางเลือกต่างๆ รู้ผลประโยชน์ที่พึงจะได้จากทางเลือกต่างๆ หลังจากหักส่วนที่เป็นต้นทุนออกไป และคัดเลือกทางเลือกที่จะทำให้เกิดประโยชน์หรือผลกำไรมากที่สุด

2. แนวคิดการแลกเปลี่ยนในกลุ่มนักมนุษยวิทยา เช่น Sir James Frazer, Malinowski, Marcel Mauss และจากแนวคิดของ Clude Levi-Strauss ซึ่งมีการนำกรอบความคิดจากนักมานุษยวิทยาที่สร้างไว้ก่อนหน้านี้มาปรับแต่ง และมีลักษณะในเชิงสังคมวิทยามากขึ้น Levi-Strauss เน้นว่ามนุษย์มีมรดกทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับบรรทัดฐานและค่านิยม (norms and value) ซึ่งแบ่งแยกพฤติกรรมองค์การ (organization) ในสังคมออกจากพฤติกรรมและองค์การของโลก ในสังคมออกจากพฤติกรรมและองค์การของโลก ดังนั้นพฤติกรรมของมนุษย์ จึงมีความแตกต่างจากของสัตว์โดยเฉพาะในเรื่องของการแลกเปลี่ยน เพราะสัตว์ไม่ได้ปฏิบัติตามค่านิยมและกฎเกณฑ์ที่กำหนดชัดเจนว่าเมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร ในขณะที่มนุษย์มีการคิดคำนึง ก่อนเขาจึงจะดำเนินการแลกเปลี่ยน มนุษย์เวลาเข้าสัมพันธ์แลกเปลี่ยนกันได้นำคำจำกัดความที่ได้รู้เรียนมาและลงรูปลงรอยเป็นสถาบันมาเป็นหลักแนวในการประพัตระหว่างกัน

โดยแนวคิดว่าการแลกเปลี่ยนมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนทุกอย่างย่อมจะต้องมีค่าใช้จ่าย (ทุน) สำหรับปัจเจกชน แต่ค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นเรื่องของสังคม คือ เป็นค่าใช้จ่ายในเชิงประเพณี กฎเกณฑ์ กฎหมาย และค่านิยมซึ่งเป็นสิ่งตรงข้ามกับคำอธิบายทางเศรษฐกิจหรือ จิตวิทยา

2. สิ่งที่มีค่าและหายากที่สุดในสังคมไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เช่น ทรัพยากรหรือทรัพยากรที่เป็นสัญลักษณ์เช่น ความนิยมหรือเกียรติคุณเวลาจะจ่ายไปจะต้องอยู่ในกรอบของบรรทัดฐานและค่านิยมหากทรัพยากรมีมากหรือสังคมไม่ถือว่ามีความสำคัญก็ทำได้โดยไม่ต้องถูกควบคุม แต่พอสังคมถือว่าหายาก และมีค่าก็จะสร้างระเบียบในการแจกจ่ายขึ้น

3. ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับกฎ หรือบรรทัดฐานของการให้และการรับ (reciprocity) คือ ผู้รับจะต้องมีข้อผูกพันในการให้ตอบหลักการสำคัญของ Levi-Strauss คือ การให้และการรับจะมีบรรทัดฐานและค่านิยมได้กำหนดไว้หลายแบบ บางกรณีหลักการให้และการรับเป็นแบบตรงและซึ่งกันและกัน (ให้และรับของจากคู่สัมพันธ์โดยตรงและมูลค่าเท่ากัน) บางกรณีหลักการให้และการรับเป็นแบบฝ่ายเดียว หรือ การให้ตอบอาจผ่านบุคคลที่ 3 (4, 5, 6) ก็ได้ ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนในสังคมตามทฤษฎีของ Levi-Strauss จะมองไปที่รูปแบบของโครงสร้างสังคมมากกว่ามูลเหตุจูงใจของปัจเจกบุคคลที่เป็นตัวแปรสำคัญในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยน

ส่วนแนวคิดแลกเปลี่ยนที่ได้รับอิทธิพลจากนักจิตวิทยาแนวพฤติกรรมนิยม คือ การศึกษาในเรื่องพฤติกรรมของสัตว์ที่ได้รับการเผยแพร่หลายของ Pavlov ในการสังเกตพฤติกรรมของสัตว์ในการโต้ตอบต่อแสงที่สัมพันธ์กันกับการให้อาหารแนวคิดนี้ยึดหลักการที่ว่า ทั้งมนุษย์และสัตว์เป็นสิ่งที่มีชีวิตที่แสวงหารางวัลหรือสิ่งตอบแทนด้วยกันทั้งคู่ และจะเลือกทางเลือกที่ได้ผลตอบแทนมากที่สุด แต่ได้รับการลงโทษน้อยที่สุด รางวัลหรือสิ่งตอบแทน หมายถึง พฤติกรรมที่เสริมพลัง (Reinforce) หรือสนองความต้องการของสิ่งมีชีวิต (Organism) ส่วนคำว่า การลงโทษ หมายถึง พฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตหรือพฤติกรรมของสิ่งอื่นในสิ่งแวดล้อมที่ปิดกั้นไม่ให้สิ่งมีชีวิตสนองความต้องการจำเป็นได้ ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงจากความเจ็บปวด (Pain) จากแนวคิดของนักจิตวิทยาแนวพฤติกรรมนิยมถูกนำมาประยุกต์อธิบายในทางสังคมดังต่อไปนี้

1. ในสถานการณ์ใด ๆ สิ่งมีชีวิตจะแสดงพฤติกรรมที่ก่อผลตอบแทนมากที่สุด และให้โทษน้อยที่สุด
2. สิ่งมีชีวิตจะประพฤตซ้ำพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าได้ผลตอบแทนที่ดีในอดีต
3. สิ่งมีชีวิตจะประพฤตซ้ำในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับอดีต ซึ่งพฤติกรรมนั้นส่งผลตอบแทนงาม
4. สิ่งกระตุ้นที่ในอดีตให้ผลตอบแทนงานจะก่อให้เกิดพฤติกรรมทำนองเดียวกับอดีตอีก
5. การประพฤตซ้ำจะเกิดขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ ตราบที่ยังให้ผลตอบแทน
6. สิ่งมีชีวิตจะแสดงความโกรธ หากพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งในอดีตเคยก่อผลตอบแทนแต่ปัจจุบันไม่ก่อผลเช่นนั้นอีก

แนวคิดเรื่องการแลกเปลี่ยนถูกนำมาอธิบายวิเคราะห์พฤติกรรมในเรื่องการกระทำ โดยเฉพาะการกระทำอย่างมีเหตุผล (Rational) สำหรับการวิเคราะห์ ในระดับกระบวนการตัดสินใจ Anthony M. Orum (1989 : 241 อ้างถึงในเทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง, 2538, หน้า 85) ได้เสนอกรอบ

แนวความคิดการตัดสินใจในเชิงเหตุผลเปรียบเทียบ (Rational–Comprehensive Decision Model) ว่ามี 7 ขั้นตอนสำคัญดังนี้

1. การกำหนดนิยามปัญหาที่ต้องการแก้ไข
2. การกำหนดเป้าหมายหรือคุณค่า (goal or value) ที่ต้องการบรรลุ ถึงให้เฉพาะเจาะจง และชัดเจน
3. การตั้งข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับเป้าหมายหรือคุณค่าที่คาดว่าจะเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งทาง และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง
4. กำหนดทางเลือกหรือวิธีการ (means) ที่จะเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา และต้องระบุให้ชัดเจน (ซึ่งอาจจะเป็นการรวบรวมทางเลือกที่สำคัญ หรือรวบรวมทางเลือกที่ครอบคลุมมากที่สุด)
5. มีการศึกษาในแต่ละทางเลือกในแง่ของผลตอบแทนที่จะได้มา และต้นทุนที่จะต้องจ่ายไปในการที่จะบรรลุถึงคุณค่า เป้าหมายหรือเป็นความปรารถนาของผู้ตัดสินใจ
6. นำผลแห่งการพิจารณาวิเคราะห์ต่างๆ มาเปรียบเทียบกับกันระหว่างทางเลือกในการแก้ปัญหา
7. ตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุดที่จะบรรลุเป้าหมายหรือคุณค่าอย่างถูกต้อง และเป็นวิธีที่จะทำได้โดยง่าย

จากแนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยน และการเลือกอย่างมีเหตุผลข้างต้น สามารถอธิบายพฤติกรรมทางเลือกตั้งของคนในสังคมได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. การเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมที่ต้องมีต้นทุน (costs) เช่น การใช้แรงงาน เวลา ค่าเดินทาง ฯลฯ เป็นต้น
2. การไปเลือกตั้งบุคคลย่อมคาดหวังในผลประโยชน์ (benefits) ที่จะได้รับ (ผลประโยชน์อาจจะหมายถึงรางวัล และผลตอบแทนที่จะได้รับหรือโอกาสที่จะหลีกเลี่ยงจากการลงโทษ)
3. การที่บุคคลจะตัดสินใจไปเลือกตั้ง ขึ้นอยู่กับการประเมินถึงต้นทุนที่จะต้องเสียไปกับผลตอบแทนที่จะได้มา ถ้าหากประเมินค่าผลตอบแทนที่ได้มาคุ้มค่า หรือได้กำไร เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่สูงเสียไปบุคคลก็มีแนวโน้มที่จะไปเลือกตั้งแต่ ถ้าประเมินว่าผลตอบแทนได้น้อยกว่า หรือไม่คุ้มกับการลงทุน บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะไม่ไปเลือกตั้ง
4. การประเมินถึงผลประโยชน์ที่จะได้จากการไปเลือกตั้งและต้นทุนที่เสียไปเป็นได้ทั้งการประเมินผลในแง่ของวัตถุสิ่งของ และในแง่ของรางวัลในด้านจิตใจ (ความรู้สึกภาคภูมิใจ ความมีเกียรติ ความรู้สึกได้รับการยอมรับ)
5. การประเมินถึงผลประโยชน์และต้นทุนของการไปเลือกตั้ง บุคคลจะเปรียบเทียบกับประสบการณ์ และค่านิยมที่บุคคลยึดถือ

6. การประเมินผลประโยชน์และต้นทุนของการไปเลือกตั้ง บุคคลจะเปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในอดีตแล้วได้รับคำยกย่องชมเชย บุคคลที่ตนเองสนับสนุนได้รับเลือกตั้ง โอกาสที่บุคคลนั้นจะไปเลือกตั้งก็มีมาก

7. การไปเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับทางเลือกในการกระทำอย่างอื่น เมื่อมีการเปรียบเทียบในแง่ของต้นทุน และผลประโยชน์ที่ได้รับ กล่าวคือ ถ้าหากมีการกระทำที่เป็นทางเลือกอื่น ที่ใช้ต้นทุนต่ำกว่า หรือได้ผลตอบแทนมากกว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะกระทำอย่างอื่นมากกว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น ในวันอาทิตย์ ถ้าบุคคลประเมินว่า การไปสังสรรค์กับเพื่อนฝูงจะทำให้ได้ความสุข ความสบายใจมากกว่าการไปเลือกตั้ง บุคคลก็จะเลือกการออกไปสังสรรค์ แทนการไปเลือกตั้ง

ทฤษฎีความขัดแย้งกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง

แนวคิดทฤษฎีขัดแย้ง (Conflict Theory) ที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายและเป็นพื้นฐานสำคัญของทฤษฎีขัดแย้งในระยะต่อมา คือ ทฤษฎีของ Karl Marx แนวคิดความขัดแย้งมีฐานคิดว่า สังคมประกอบด้วยบุคคลที่มี อำนาจและโอกาสไม่เท่าเทียมกัน ในสังคมมีของหายากโดยเฉพาะทรัพยากรอันมีค่า (โดยเฉพาะ Marx ให้ความสำคัญกับวัตถุ ในเชิงเศรษฐกิจ) คนในสังคมต่างมุ่งแย่งชิงผลประโยชน์นั้นคนที่มี อำนาจมีพลังมากกว่าก็จะได้ครอบครองผลประโยชน์นั้น ในขณะที่เดียวกันคนที่ครอบครองประโยชน์ก็จะพยายามใช้กำลังอำนาจที่มีอยู่เพื่อต่อสู้ปกป้องผลประโยชน์ของตนเองได้ รวมทั้งการพยายามกดขี่เอาเปรียบเพื่อรีดเอาผลประโยชน์จากผู้ด้อยกว่ามาให้มากที่สุด ปรากฏการณ์และความเคลื่อนไหวของสังคมจึงเต็มไปด้วยความขัดแย้ง เต็มไปด้วยการต่อสู้ระหว่างคนที่มีโอกาสกับคนที่ด้อยโอกาสระหว่างชนชั้นปกครองกับผู้ได้ปกครอง ระหว่างผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินกับผู้ไร้แรงงานระหว่างนายทุนกับกรรมกรระหว่างผู้ได้เปรียบเทียบกับผู้เสียเปรียบ ปรากฏการณ์ทางสังคมส่วนใหญ่จะแบ่งไว้ ด้วยการต่อสู้ทางชนชั้น ความขัดแย้งทางชนชั้น (class conflict) ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางวัฒนธรรม ล้วนแบ่งไว้ ด้วยการขัดแย้งระหว่างคน 2 กลุ่ม

พื้นฐานความคิดทางสังคมของ Marx สรุปได้ โดยสังเขปดังนี้

1. สังคมประกอบด้วยโครงสร้างที่สำคัญ 2 ส่วน คือ โครงสร้างส่วนล่าง (Base Structure) และโครงสร้างส่วนบน (upper-structure) โครงสร้างส่วนล่างได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างส่วนบนคือ ส่วนที่เป็นโครงสร้างอื่น ๆ เช่น ศาสนา กฎหมาย ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี ระเบียบแบบแผนทางสังคมต่าง ๆ

2. โครงสร้างส่วนล่าง หรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นตัวการสำคัญที่กำหนดโครงสร้างส่วนบน โครงสร้างส่วนบนเป็นผลที่เกิดจากการทำงานของโครงสร้างส่วนล่าง เช่น โครงสร้าง

เศรษฐกิจแบบเจ้าที่ดิน (ศักดินา) เป็นตัวการกำหนดการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
โครงสร้างเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

3. ความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในสังคมมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเป็นความสัมพันธ์
ในเชิงขัดแย้ง กล่าวคือ เป็นความขัดแย้งระหว่างเจ้าของปัจจัยการผลิต เช่น เจ้าของที่ดิน
ผู้ประกอบการกับผู้ใช้ แรงงานในการผลิต เช่น ทางคิดที่ดินกรรมกร เป็นต้น ซึ่งต่างฝ่ายต่างพยายาม
แสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากที่สุด

4. ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นเจ้าของปัจจัยการผลิตกับชนชั้นผู้ใช้แรงงานเป็น
ความขัดแย้งกระแสหลักในสังคม ความขัดแย้งดังกล่าวปรากฏทั้งทางตรงและทางอ้อม และปรากฏ
อยู่ในแบบแผนการดำเนินชีวิตทางสังคมทั่วไป ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

แนวคิดของ Marx นำมาสู่การคิดประยุกต์ปรับเปลี่ยนโดยนักคิดในแนวขัดแย้งในระยะ
ต่อมา ได้แก่ Georg Simple, Ralph Dahrendorf และ Lewis A. Coser เป็นต้น แต่ในที่นี้จะกล่าวถึง
แนวคิดความขัดแย้งตามทฤษฎี ของ Marx เป็นสำคัญ

จากทฤษฎี ความขัดแย้งข้างต้นอาจจะนำมาประยุกต์อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง
ได้ดังนี้

1. การเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นเวทีของการต่อสู้ทางชนชั้นอย่างหนึ่ง เนื่องจา
การเลือกตั้งเป็นกระบวนการเลือกสรรตัวบุคคลเข้าไปสู่อำนาจทางการเมือง อำนาจทางการเมือง
เป็นอำนาจที่มีอิทธิพลต่อการจัดการทรัพยากรและผลประโยชน์ในสังคม ดังนั้นอำนาจทางการเมือง
จึงเป็นเครื่องมือที่แต่ละชนชั้นต้องการจะได้มาครอบครองเพื่อนำมาใช้ ในการรักษาผลประโยชน์
ของตนเอง

2. แรงจูงใจในการมุ่งรักษาผลประโยชน์ของชนชั้น ทำให้คนที่อยู่ในแต่ละชั้นมี
ความต้องการที่จะมาใช้สิทธิเลือกตั้งของตนเข้าไปใช้อำนาจปกป้องเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับ
ชนชั้นตนเอง ดังนั้นสำนึกทางชนชั้นจึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ทฤษฎีปฏิสังสรรค์ทางสัญลักษณ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง

ทฤษฎีปฏิสังสรรค์ทางสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory) เป็นทฤษฎีที่มีจุดกำเนิด
จากนักวิชาการมหาวิทยาลัยชิคาโกหรือเรียกว่าสำนักชิคาโก (chicago school) โดยมี George
Herbert Mead เป็นผู้มียุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างพื้นฐานความคิดทฤษฎีนี้ขึ้น และได้รับการพัฒนา
โดยศิษย์ของเขา คือ Herbert Blumer พื้นฐานความคิดสำคัญของทฤษฎีปฏิสังสรรค์ ทางสัญลักษณ์
มีดังต่อไปนี้ (อ้างถึงใน พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์, “การปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม” สำนักแนวคิด
Chicago กับสำนัก Iowa หน้า 1-3)

1. มนุษย์ คือ อินทรีย์ที่ใช้สัญลักษณ์ (human as symbol-users) กล่าวคือ มนุษย์มีความสามารถในการสร้างและการใช้สัญลักษณ์ แทนสิ่งต่าง ๆ ในด้านวัตถุ ความคิด และประสบการณ์ที่มนุษย์รับรู้

2. มนุษย์สื่อสารกันโดยทางสัญลักษณ์ กล่าวคือ มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกันได้ โดยใช้สัญลักษณ์ เป็นตัวกลางในการสื่อผ่านความเข้าใจไปสู่กันและกัน ตัวกลางหรือสื่อที่มนุษย์ ใช้ร่วมกันในการสื่อสารถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ ที่มีความหมายร่วมกัน ทำให้มนุษย์สามารถทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ร่วมกันได้

3. มนุษย์มีการปฏิสังสรรค์ (interaction) และการสวมบทบาท (role taking) มนุษย์มีความสามารถในการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสาร มีความสามารถในการตีความ และการให้ความหมายต่าง ๆ มนุษย์มีความสามารถในการอ่าน และตีความท่าที่ซึ่งกันและกัน สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการกระทำของคนอื่น สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับหน้าที่ในการกระทำตอบสนองซึ่งกันและกัน สามารถที่จะปรับบทบาทเข้าหากันได้ (โดยการทำความเข้าใจความคิดเห็นของคนอื่น และคาดการณ์ผลแห่งการกระทำของตนเองที่จะเกิดผลกระทบต่อ การกระทำของคนอื่น) ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นความสามารถในการสวมบทบาท (role taking) ดังนั้นกล่าวได้ว่าการสวมบทบาทเป็นตัวละครสำคัญที่ทำให้การปฏิสังสรรค์เกิดขึ้นได้ การสวมบทบาทเป็นการจินตนาการตนเองเข้าไปรับเอาตำแหน่งหรือทัศนคติของคนอื่น เพื่อที่จะสามารถตอบสนองได้อย่างสอดคล้องทำให้ระเบียบแบบแผนการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ ดำรงไปได้อย่างต่อเนื่อง

4. ความเป็นมนุษย์ การปฏิสังสรรค์ และสังคมมีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ มนุษย์มีความสามารถในการให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ และมนุษย์ มีทางเลือกที่จะตอบสนองต่อสิ่งรอบข้างภายใต้วิถีทางแห่งความหมายที่มนุษย์อ่านสิ่งต่าง ๆ ขณะเดียวกันมนุษย์ยังมีความสามารถในการอ่าน และตีความตนเองได้ในฐานะที่ถือเสมือนหนึ่งเป็นวัตถุสังคม (Social Object) การตีความหรือการให้ความหมายแก่ตนเองเป็นการรับรู้ตนเอง หรือ เรียกว่าเป็นการรับรู้อัตตะ (Self- Perception) เกิดขึ้นได้จากการที่มนุษย์ได้มีปฏิสังสรรค์กับคนอื่น และรับเอาผลสะท้อนจากการปฏิบัติ ของคนอื่นที่มีต่อตนเองทำให้มนุษย์สามารถมองเห็นตนเองได้ โดยการมองผ่านสายตาของตนเอง (ที่เสมือนเป็นการมองมาจากข้างนอก) ดังนั้น ความเป็นมนุษย์ในสังคมจึงเป็นผลมาจากการ ปฏิสังสรรค์ร่วมกับคนอื่นในสังคม และธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ (ความรู้จักที่จะให้และใช้สัญลักษณ์ที่มีความหมาย) ทำให้เกิดการปฏิสังสรรค์ และเกิดแบบแผนความเป็นสังคมขึ้น จากพื้นฐานความคิดการปฏิสังสรรค์ทางสัญลักษณ์ อาจสรุปเป็นคำอธิบายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังศึกษาได้ดังต่อไปนี้ คือ ปรัชญาการ ทางสังคมเกิดจากการกระทำของ

คนในสังคม การกระทำของคนในสังคมเกิดจากการตีความหมายต่อคนอื่นและบุคคลรอบข้างในสังคม พฤติกรรมเลือกตั้งก็ เช่นเดียวกันถือได้ว่าเป็นการกระทำที่มีความหมาย เป็นการกระทำที่คนตีความต่อกระบวนการของการเลือกตั้ง และตีความบทบาทของตนเองที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการนั้น ดังนั้น ถ้ายึดหลักตามแนวคิดนี้แล้ว มุมมองในการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งจะต้องมองลึกไปถึงกระบวนการความคิดภายในของบุคคลที่เข้ามามีส่วน ร่วมในการกระทำ กล่าวคือ จะต้องวิเคราะห์ถึงความคิด จุดยืน โลกทัศน์ การตีความขององค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น มุมมองของคนต่อกระบวนการเลือกตั้ง บุคคลและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง (เช่น นักการเมือง สถาบันรัฐสภา รัฐบาล พรรคการเมือง ฯลฯ) ตลอดจนการมองตนเองของแต่ละปัจเจกบุคคล ในการแสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง พฤติกรรมการเลือกตั้งจึงไม่จำกัดที่จะอธิบายได้ แต่เพียงการวิเคราะห์สิ่งเร้า หรือ องค์ประกอบที่เป็นตัวกระตุ้นผลักดันให้คนตอบสนองเท่านั้น แต่จะมองถึงกระบวนการความคิดภายในที่คนตีความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบทั้งในเชิงการกระตุ้น หรือ การชะลอการตัดสินใจมาใช้สิทธิเลือกตั้งก็รวมอยู่ในกระบวนการเหล่านั้นด้วย ถ้าหากคนมีความตระหนักให้ความสำคัญ ต่อสิ่งเร้าบางอย่าง เพราะเห็นว่า มีความหมายมีความสำคัญต่อ เป้าหมายของเขา โอกาสที่เขาจะตัดสินใจตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นก็จะเป็นไปได้สูง ตัวอย่างเช่น ถ้าคนให้ความหมายว่า เงินทองหรือผลประโยชน์ทางวัตถุเฉพาะหน้ามีคุณค่าความสำคัญ การได้รับการแจกรางวัลข้าวของก็จะเป็นสาเหตุ กระตุ้นให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น แต่ถ้าคนบางคนตระหนักว่าการเลือกตั้งมีความหมายในแง่ของแสดงออกถึงภาระรับผิดชอบในหน้าที่และจะได้รับการยกย่องชมเชยจากคนรอบข้าง วัตถุเงินทองจึงไม่ใช่สิ่งเร้าที่มีความหมายต่อการกระตุ้นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสำหรับคนผู้นั้น เพราะฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีปฏิสังสรรค์ทางสัญลักษณ์จะเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในมุมมองที่ละเอียดยิ่งขึ้น และมีจุดยืนในการวิเคราะห์ที่มองเห็นความสำคัญของปัจเจกบุคคลมากขึ้น การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในที่นี้จึงไม่ใช่การมองคนคล้ายจักรกลที่จะได้ตอบสนองสิ่งเร้าใด ๆ ได้โดยอัตโนมัติ ดังเช่นมุมมองของนักจิตวิทยาเชิงพฤติกรรมนิยมสุดขั้ว กล่าวคือ บุคคลมีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองสิ่งต่าง ๆ มีกระบวนการวิเคราะห์ตีความประเมินสถานการณ์ก่อนที่จะได้ตอบออกไป

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้ง

การที่ผู้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับความง่าย ความสะดวกสบาย ในโอกาสที่จะเข้าร่วม และรางวัลที่จะได้รับกลับมา ปัจจัยทางด้านสังคม-ประชากร (Sociodemographic factors) ของบุคคลมีนัยสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยประการดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้คน (Palma, p. 122)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งรวมถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยเป็นปรากฏการณ์ที่สลับซับซ้อนขึ้นอยู่กับตัวแปรต่างๆ มากมาย McClosky (1968) (อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2527, หน้า 125–126) ได้รวบรวมปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองสังคม
2. ตัวแปรทางประชากรของบุคคล อาทิ เช่น เพศ ที่อยู่อาศัย เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นต้น
3. ตัวแปรด้านจิตวิทยา เช่น ความต้องการ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ทัศนคติ และความรู้สึกตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองสังคม และตัวแปรด้านประชากรมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งมีแนวคิดที่อธิบายดังต่อไปนี้

กรอบความคิดของ Seymour Martin Lipset อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสังคมที่มีผลต่ออัตราการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสรุปดังต่อไปนี้ (Lipset, 1971, pp. 185–219)

1. ความเกี่ยวข้องของนโยบายรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล
 - การเป็นลูกจ้างหรือ ผู้ที่พึ่งพาอยู่กับการจ้างงานของรัฐบาล จากการศึกษาการเลือกตั้งระดับชาติ และการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกาและในหลายประเทศในยุโรป พบว่า เจ้าหน้าที่ ของรัฐหรือคนที่เป็นลูกจ้างจะมีอัตราการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ
 - การพึ่งพาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เคยเรียกร้องมาจากรัฐบาล บุคคลที่พึ่งพาผลประโยชน์ อยู่กับรัฐบาล เนื่องจากไม่สามารถจัดการปัญหาด้วยตนเองได้ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด การผูกขาด และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ และคาดหวังว่ารัฐบาลจะสามารถแก้ไขปัญหาให้ได้ จะมีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากตัวอย่าง เช่น ชาวนาในประเทศที่เจริญแล้วส่วนใหญ่ จะไปใช้สิทธิ เลือกตั้งกันมาก เพราะคาดหวังเกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐบาล เช่น การประกันราคาพืชผล การหาแหล่งเงินทุน ฯลฯ เป็นต้น
 - การถูกจำกัดผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากรัฐบาล การถูกจำกัดผลประโยชน์ หรือ การถูกเข้มงวดทางเศรษฐกิจจะมีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เคยมีงานศึกษาเกี่ยวกับชาวออสเตรเลียในเขตเมืองที่ว่างงาน ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ พบว่า การแสดงออกประชาคมติของคนกลุ่มนี้ ต่อประเด็นทางการเมืองจะลดลงประมาณร้อยละ 60 รวมทั้งการแสดงประชาคมติในด้านอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกันต่างก็ลดลงด้วย ในทางกลับกันก็จะมีการแสดงออกในด้านกิจกรรมบันเทิงมากขึ้น

- การมีนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้านศีลธรรมและศาสนา ตัวอย่างเช่น อัตราการใช้สิทธิสูงขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมาของชาวยิว อธิบายได้ว่าส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการกระทำของลัทธินาซี กรณีการต่อต้านศาสนาโดยผู้นิยมสิทธิคอมมิวนิสต์ ได้ส่งผลต่อการออกมาใช้สิทธิของผู้นิยมศาสนานิกายคาทอลิก และชาวคาทอลิกจะมีการใช้สิทธิเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ เมื่อไรก็ตามที่มีการชูประเด็นว่าจะมีการทำให้การคุมกำเนิดถูกกฎหมายหรือมีประเด็นเกี่ยวกับเรื่องศีลธรรม ผู้หญิงก็จะออกมาใช้สิทธิมาก ดังเช่น ในอเมริกา และยุโรป ในปี 1952 ซึ่งมีเรื่อง “การคอร์ปชั่น และเรื่องคอมมิวนิสต์” เกิดขึ้น ปรากฏว่าผู้หญิงอเมริกันออกมาใช้สิทธิประมาณร้อยละ 55 ในขณะที่ก่อนหน้านี้ในปี 1940 มีการใช้สิทธิเพียงร้อยละ 49

- การประกาศนโยบายหรือทางเลือกใหม่ๆ ของรัฐบาล การมีข้อเสนอโครงการใหม่ ๆ ที่รัฐบาลจะกระทำ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น เช่น ข้อเสนอนโยบายเกี่ยวกับเงินบำนาญบำนาญ ทำให้ผู้สูงอายุมาใช้สิทธิมากขึ้น ข้อเสนอนโยบายให้เงินช่วยเหลือแก่ทหารผ่านศึก ทำให้ทหารผ่านศึกมาใช้สิทธิมากขึ้น ในยุโรปเมื่อพรรคการเมืองใหม่ๆ ได้นำเสนอเกี่ยวกับนโยบายสนับสนุนผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงาน ทำให้มีผู้ใช้แรงงานมาใช้สิทธิมากขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ในขณะที่ในอเมริกามีผู้ใช้แรงงานมาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยโดยเฉพาะช่วงปี ค.ศ.1920 และ 1932 นั้นปรากฏว่า เป็นช่วงที่ไม่ค่อยมีการหยิบยกประเด็นเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงานขึ้นมาพูด ในจำนวนคนที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งเกินกว่าครึ่งต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “ไม่มีข้อแตกต่างกันเลยระหว่างพรรคการเมือง 2 พรรค” หรือไม่เห็นว่า จะสามารถทำให้สภาพการณ์ ของประเทศแตกต่างไปจากเดิมเท่าใดนัก ทั้งนี้แม้ว่าผู้ใช้แรงงานในอเมริกาจะมีความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยเพียงใดก็ตาม ความอ่อนด้อยในข้อเสนอเชิงอุดมการณ์ (และนโยบายใหม่ ๆ) ของพรรคการเมือง และในแง่ของการจัดองค์กรทางชนชั้นของพรรคการเมือง จึงไม่ได้ส่งผลกระทบให้ผู้ใช้งานหันมาสนใจการเมืองมากขึ้น เมื่อเทียบกับผู้ใช้แรงงานในยุโรปซึ่งได้รับแรงกระตุ้นจากข้อเสนอของพรรคการเมืองได้มากกว่า

- การเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในสังคมในสถานะที่ประเทศเผชิญกับสภาวะวิกฤติ สำคัญที่มีผลกระทบต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงฐานะของประเทศต่อนานาชาติ การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางการเมืองที่คนสนใจเข้าร่วมมาก A.Siegfried (1949) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของ “วิกฤตการณ์การเลือกตั้ง” (crisis election) ในช่วงระหว่างปี 1876–1906 ในฝรั่งเศสการขัดแย้งระหว่างแนวคิดการเมืองแบบสาธารณรัฐกับระบบกษัตริย์ เกิดขึ้นรุนแรง ส่งผลให้การใช้สิทธิของประชาชนสูงขึ้น และในช่วง 1881–1898 สถานการณ์คลี่คลายลง จำนวนผู้ไปใช้สิทธิก็ลดลง ในการศึกษาชาวอเมริกัน พบว่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 1869 และ 1936 และวิกฤตการณ์ระหว่างประเทศในปี 1916, 1940 และ 1952

ทำให้ผู้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงที่สุดในปี 1932 – 1933 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองกับวิกฤติการณ์ของการเมืองมักจะมีมีความเกี่ยวพันกันสูง กล่าวคือเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ คนจะสนใจการเมืองมาก การรวมกลุ่มกันจะมีมากเช่นในภาวะสงคราม เป็นต้น

2. กระบวนการของข่าวสารข้อมูลที่มีผลต่ออัตราการใช้สิทธิเลือกตั้ง

- ข้อมูลข่าวสารทำให้รับรู้ถึงผลกระทบของนโยบายรัฐบาล โดยทั่วไปความรุนแรงของปัญหาสังคมมีผลต่อการผลักดันให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากขึ้น แต่ในความเป็นจริงก็ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นเช่นนั้นเสมอไป บ่อยครั้งที่ชนชั้นผู้ใช้แรงงาน คนว่างงาน คนยากจนในสังคมมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำ ถึงแม้ว่าผลของความทุกข์ จะเป็นปัจจัยที่ทำให้คนเหล่านี้ประสบความยากลำบากในการที่จะเข้าไปผลักดันให้พรรคการเมืองทำหน้าที่ตอบสนองผลประโยชน์แก่ตนเองได้ แต่ก็มีความหมายที่ถึงแม้การเลือกตั้งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้สิทธิ กลับยังมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันต่ำอยู่ ข้อจำกัดในการรับรู้และรับทราบเกี่ยวกับข่าวสารข้อมูล เป็นเหตุผลที่พอจะอธิบายกรณีดังกล่าวได้ คนสองกลุ่มที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลเท่ากัน แต่คนกลุ่มหนึ่งอาจจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบที่มี จะมีต่อตนเองได้มากกว่าคนอีกกลุ่ม พวกเขาจึงไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มากกว่าผลกระทบของนโยบายรัฐบาลที่มีผลต่อผู้คนในอีกด้านหนึ่ง โดยธรรมชาติแล้วค่อนข้างสลับซับซ้อน โดยเฉพาะในเรื่องเศรษฐกิจ เช่น การจัดเก็บภาษีนโยบายทางการคลัง ภาวะเบี้ยบะ ค่าคุ้มครองธรรมเนียม ระบบเงินอุดหนุน ฯลฯ ซึ่งบางครั้งอาจจะเป็นผลประโยชน์ในเชิงลบ หรือ ในเชิงบวกต่อคนกลุ่มต่างๆ แต่คนจำนวนมากอาจจะไม่สามารถรับรู้หรือมองเห็นจึงทำให้ไม่ค่อยอยากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันผ่านกระบวนการทางการเมือง

- โอกาสในเชิงอาชีพต่อการมีประสบการณ์ และการรับการฝึกฝนที่จะทำให้เข้าใจข่าวสารทางสังคมได้ชัดเจนยิ่งขึ้นความยุ่งยากซับซ้อนของสภาพปัญหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของปัจจัยต่าง ๆ หลายอย่างทางสังคมเศรษฐกิจ อาจจะต้องอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้ของคนจึงจะทำความเข้าใจได้ ดังนั้นระดับการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้คนเข้าใจกลไก เหล่านี้ และเป็นสาเหตุ ที่มักจะทำให้คนมีการศึกษาสูงไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าคนที่มีการศึกษต่ำ อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากนี้แล้ว ลักษณะทางอาชีพการงานบางอย่างก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีโอกาส ฝึกฝนเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจในกลไกความสัมพันธ์ของระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และทำให้กลุ่มอาชีพบางอย่างมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงขึ้น ส่วนในบางอาชีพที่มีโอกาสฝึกฝนเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างกลไกเศรษฐกิจสังคมน้อยกว่าอาชีพอื่น ก็ทำให้คนในบางอาชีพมีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ตัวอย่างเช่น แม่บ้าน ดังนั้นจึงปรากฏโดยทั่วไปว่า ผู้หญิงมักจะมีอัตราการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำ เป็นต้น นอกจากนี้สำหรับผู้ใช้แรงงาน

หรือผู้นำแรงงานที่มีประสบการณ์ในการรวมกลุ่มหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น สภาแรงงาน จะมีโอกาสเรียนรู้ทักษะทางการเมือง มีประสบการณ์ทางการเมือง และมักจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง คนเหล่านี้มักจะมีโอกาสได้เรียนรู้แนวคิดทางสังคมการเมืองบางอย่างที่ทำให้เขาเรียนรู้ และมีเป้าหมายในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

- โอกาสในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นสำนึกและความคิดทางการเมืองของบุคคลขึ้นอยู่กับโอกาสในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นคนที่มีปัญหามากหรือน้อยกว่าบุคคลอื่นก็ตาม ดังเช่นผลงานของ Marx เคยระบุว่า ชวนาที่อาศัยอยู่ตามลำพังในชนบทหรือหมู่บ้านเล็กๆ จะพัฒนาความคิดสำนึกด้านการเมืองได้ยาก ในขณะที่คนงานที่เป็นลูกจ้างกิจการเพาะปลูกขนาดใหญ่ และทำงานในพื้นที่ที่เจริญกว่าจะมีสำนึกในเรื่องการเมือง และสำนึกในเรื่องผลประโยชน์ของชนชั้นได้มากกว่า นอกจากนี้ Marx ยังกล่าวว่า ความเจริญของระบบสื่อสารคมนาคมทำให้เครือข่ายของกลุ่มชนชั้นแรงงานขยายกว้างมากขึ้น และสิ่งนี้จึงนำมาซึ่งศักยภาพและผลสำเร็จในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนชั้นผู้ใช้แรงงาน โดยทั่วไปจำนวนคนที่อยู่ร่วมกันในวงอาชีพก็เป็นสิ่งยืนยันได้ว่าบุคคลจะมีโอกาสในการปฏิสังสรรค์ (interaction) ภายในกลุ่มผ่านกิจกรรมอันหลากหลายบทบาทจะส่งผลทำให้บุคคลมีทักษะของการเป็นผู้นำ มีความรู้ ความเข้าใจ ปัญหาได้กว้างขวาง มีสำนึกทางการเมืองสูงและจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาก และมีแนวโน้มที่จะรวมกลุ่มเป็นสหภาพแรงงานได้สูง นักสังคมวิทยาชื่อ Robert K.Merton ได้วิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับ “การร่วมมือกันของคนอยู่ซ่อมเรือในรัฐนิวเจอร์ซีย์” พบว่า คนงานเหล่านั้นมักจะเข้าไปมีบทบาทในสังคมต่าง ๆ เช่น สมาคมนักเรียนเก่า เป็นสมาชิกพรรคการเมือง และปัจจัยอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้คนงานเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ คือ ระดับของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และการเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนในระดับที่มากกว่า “ปกติทั่วไป” เมื่อเทียบกับคนงานธรรมดา ในขณะที่คนที่อยู่กระจัดกระจายทั่วไปที่มีพื้นฐานเป็นคนชั้นกลางในชุมชนแห่งนี้ มักจะมีตำแหน่งทางสังคมในระดับปกติธรรมดาทำนองเดียวกันในจังหวัดแห่งหนึ่งในประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประกอบด้วยชานา เป็นส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้นและเข้ามามีบทบาททางการเมืองมาก เนื่องจากชานาเหล่านี้มีเครือข่ายที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน มีการรวมกันเป็นกลุ่มอาสาสมัครเพื่อบริการชุมชนมาก ลักษณะการมีส่วนร่วมดังกล่าว มีสูงยิ่งกว่าคนชั้นกลางในเมืองเสียอีก นอกจากนี้กลุ่มชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะที่มีการรวมตัวกันช่วยเหลือพึ่งพากัน จัดหาสิ่งบริการหลากหลายให้กับตนเองได้มากกว่า ในขณะที่การได้รับการบริการจากรัฐบาลหรือตัวแทนของรัฐในระดับปกติธรรมดา (ไม่ได้รับการบริการที่พิเศษ) คนเหล่านี้มักจะมีลักษณะที่จะพึ่งพาตนเองสูงดังเช่นที่คนกลุ่มน้อยที่อยู่ในเขตที่ไม่ใช่เขต

เมื่อการติดต่อพบปะทางสังคมของคนเหล่านี้มักจะเป็นที่สาธารณะของชุมชน เช่น โบสถ์ โรงเรียน ศาลาประชาคม ซึ่งเป็นของของพวกเขากันเอง เช่น คนกลุ่มน้อยในอังกฤษ มักจะมีอัตราการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนอื่น และส่วนใหญ่มักจะโหวตให้กับพรรคแรงงานในอัตรา 3 ต่อ 1 ถึง 20 ต่อ 1 เป็นต้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันกับระดับการปฏิสังสรรค์ คือ การมีพื้นฐานที่มีความต้องการคล้ายคลึงกันของคนในกลุ่มผลประโยชน์เดียวกัน และสังกัดกลุ่มการเมืองเดียวกัน ดังนั้นในทุก ๆ ประเทศนักธุรกิจมักจะเป็นกลุ่มที่สามารถจัดองค์กรได้ดี และมักจะมีช่องทางที่จะแสดงจุดยืนความเห็นของตนออกไปได้กว้างขวาง ส่วนผู้ใช้แรงงานโดยทั่วไปมักจะไม่ค่อยมีการจัดองค์การตึ๊ง เช่น คนในอเมริกา คนงานถึงแม้จะเป็นสมาชิกสหภาพก็ตามมักจะไม่ว่ายมีโอกาสที่จะเปิดเผยข้อเรียกร้องคำโฆษณา ได้กระจายอย่างทั่วถึง เพื่อที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนเองทางการเมืองได้ (ไม่สามารถรวมกลุ่มเป็นระบบกลุ่มก่อน) ได้ดีเท่ากับนักธุรกิจ ดังนั้นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนกลุ่มนี้ จึงน้อยยิ่งไปกว่านั้นในโครงสร้างสังคมโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว เครือข่ายการสื่อสารที่เข้มแข็งมักจะอยู่ภายในกลุ่มชนชั้นสูง ในขณะที่กลุ่มชนชั้นต่ำจะมีเครือข่ายการสื่อสารที่อ่อนแอ ดังจะพบว่าในหลาย ๆ ประเทศมีข้อมูลที่ใช้ให้เห็นว่าประชาชนวัยผู้ใหญ่ประมาณครึ่งหนึ่ง หรือมากกว่าไม่ได้มีองค์กรสังกัดอย่างเป็นทางการ และในแต่ละประเทศกลุ่มคนที่อยู่ในสังคมชั้นสูงเท่านั้นที่มีโอกาสมากกว่าที่จะสังกัดองค์กรจากการสัมภาษณ์คนอเมริกันในปี 1955 พบว่า คนชั้นต่ำสุดใน 5 อันดับที่แบ่งตามระดับสังคมเศรษฐกิจ มีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นที่จะสังกัดองค์กรในขณะที่ชนชั้นสูงสุดมีถึงร้อยละ 82 ที่มีการสังกัดองค์กรคนสองกลุ่มมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งความแตกต่างนั้นแทบจะทุกด้าน ตั้งแต่เรื่องฐานะการทำงาน การศึกษา รายได้ การเป็นเจ้าของทรัพย์สินและโอกาสในการปฏิสังสรรค์ภายในกลุ่มชนชั้นของตน ลักษณะของกลุ่มที่สังกัดเฉพาะมีผลต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ กลุ่มบางลักษณะมีโอกาสที่จะเปิดให้สมาชิกกลุ่มมีการสังสรรค์มากกว่า มีโอกาสพูดคุยเรื่องการเมืองมากกว่าได้อ่าน ได้ศึกษาความรู้มากกว่า มีเพื่อนมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นต้น จากการศึกษาในประเทศเยอรมันในปี 1953 พบว่า ผู้ที่สังกัดกลุ่มสมาคมที่มีลักษณะหลากหลายทั่วไป เช่น กลุ่มกีฬา กลุ่มสังคมอื่นๆ จะมีความสนใจการเมืองการรับฟังข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ และไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มลักษณะอื่น ในชาวเยอรมันที่เป็นคนงานชาย 83 เปอร์เซนต์ที่เป็นคนที่สังกัดสมาคม (ซึ่งไม่ใช่เฉพาะการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน) ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในขณะที่ร้อยละ 72 เป็นคนไปใช้สิทธิที่ไม่ได้สังกัดสมาคมใด ๆ

- การมีเวลาว่าง กิจกรรมในงานอาชีพอย่างเดียวไม่ใช่ปัจจัยที่เพียงพอที่จะผลักดันให้คนเข้าร่วมในเครือข่ายองค์กรทางสังคม (network of society) หรือแม้กระทั่งปัจจัยในเรื่องสำนึกทางชนชั้นแต่ทว่าต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของ

บุคคลด้วย Max Weber ซึ่งให้เห็นว่านักกฎหมายที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้มากเป็น เพราะว่าคุณเหล่านี้มีเวลามากเพียงพอนั่นเอง ในขณะที่อาชีพแพทย์ มีเวลาค่อนข้างจำกัดที่จะ เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวในงานศึกษาของ Weber กล่าวถึงเวลา “ว่าง” ที่จะทำให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองว่าไม่ใช่ หมายถึง เฉพาะเวลาที่บุคคลผู้นั้นมีพอที่จะปลีกตัวไปลงคะแนนได้เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงว่าจะต้องมีเวลามากพอสำหรับการอ่าน การฟัง และการคิดในเรื่องการเมือง “เวลาว่าง” มีความสำคัญต่อการพัฒนาสำนึกทางการเมือง แต่กลุ่มอาชีพบางอย่างก็มีข้อจำกัดในเรื่องนี้ กลุ่มอาชีพที่ต้องใช้ เวลาหาเลี้ยงชีพมากจะไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้ คนที่ลำบากยากไร้ มักจะต้องลงทุนสูงในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะเวลาที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมทางการเมืองเป็นเวลาที่เขาจะต้องใช้ไปเพื่อการดำรงอาชีพของตนเอง Knupfer สรุปไว้ว่า สถานการณ์ที่ทำให้คนชั้นต่ำมี ปฏิกริยาทางการเมืองค่อนข้างต่ำ และไม่ค่อย เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเพราะว่าคุณเหล่านี้มีเพื่อนน้อยมีกลุ่มสังคมที่แคบมากกว่าคนชั้นสูง พวกเขามีโอกาสอ่านหนังสือ หรือนิตยสารค่อนข้างน้อย มีโอกาสใช้เครื่องมือที่จะเข้าใจถึงเรื่องราวที่ลึกซึ้งทางการเมืองได้ดังนั้นก็กล่าวได้ว่าคนชั้นแรงงานระดับต่ำ มีความแยกห่าง (isolate) จากผู้คน และจากสังคมวงกว้าง ชีวิตของพวกเขาถูกจำกัดให้ ต้องสนใจแต่เรื่องการค้ารงชีพเป็นส่วนใหญ่ ทำนองเดียวกัน ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วก็เช่นเดียวกัน มักจะไม่ค่อยมีเวลาว่างเพราะว่าเวลาของพวกเขาถูกเรียกร้องให้ไปใช้งานแม่บ้าน และการทำหน้าที่เป็น “แม่” พวกเธอจึงไม่ค่อยมีโอกา และเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากนัก จึงพบแนวโน้มทั่วไปเกือบทุกประเทศว่าผู้หญิงเหล่านี้ จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าผู้ชาย อย่างไรก็ตามแม่บ้านบางคนที่ไม่ค่อยถูกจำกัดเกี่ยวกับการทำหน้าทำงานในบ้าน ก็สามารถจะมีบทบาททางการเมืองใกล้เคียงกับผู้ชายได้ ตัวอย่างเช่น ผู้หญิงชนชั้นกลาง และชั้นสูงในอเมริกา จะมีผู้ช่วยแบ่งเบาภาระงานในบ้านในรูปของการบริการ ที่ใช้บริการจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ทำให้โอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสังคมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการได้ อีกทั้งสมาคมสำหรับผู้หญิงเกือบพันแห่งที่ กระจายอยู่ทั่วไป มีแนวโน้มที่จะรับรองสมาชิกที่เป็นผู้หญิงชั้นกลาง และชั้นสูงได้มากด้วย กล่าวได้ว่า โอกาสที่จะมีเวลาว่างมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก ยิ่งโอกาสมีเวลาว่างมากโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของผู้คนก็มากขึ้น

3. อิทธิพลของกลุ่มที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งถึงแม้คนที่มิบุคคลิกส่วนตัวไม่ค่อย สนใจการเมืองหรือไม่ค่อยสนใจการตัดสินใจเลือกใครที่ลงสมัครรับเลือกตั้งแต่บุคคลนั้นก็มีโอกาสที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งถ้าหากได้รับแรงผลักดันจากกลุ่มที่เขาารู้สึกว่ามีความผูกพันด้วย

- การอยู่ในกฎเกณฑ์หรือการแปลกแยกออกจากกลุ่มในขณะที่พฤติกรรมกาเลือกตั้ง โดยทั่วไปมีความสัมพันธ์กันกับลักษณะทางชนชั้นสังคมเศรษฐกิจของบุคคลแล้วยังขึ้นอยู่กับ

ความแตกต่างในระดับการกำหนดควบคุมจากบรรทัดฐาน (norms) ในสังคมด้วยงานศึกษาทางพฤติกรรมเกือบทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าระดับการกำหนดควบคุมจากบรรทัดฐานมีความสัมพันธ์กับสถานภาพทางสังคม (social status) Kensey ได้สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมระหว่างเพศระหว่างคนชั้นกลางกับคนชั้นผู้ใช้แรงงาน พบว่า คนชั้นกลางจะมีความยึดประเพณีในเรื่องดังกล่าวไว้มากกว่าทัศนคติเกี่ยวกับการคอร์ปชั่นและการประกอบอาชญากรรม ก็เช่นเดียวกันมีความเกี่ยวข้องกับสถานะทางสังคม คือ คนชั้นล่างมีแนวโน้มที่จะทนต่อสภาพการณ์คอร์ปชั่นได้มากกว่าคนชั้นกลาง ทัศนคติเกี่ยวกับความอดกลั้นอดทนต่อการยึดถือคุณค่าภายในจิตใจก็เกี่ยวข้องกับสถานะทางสังคมเช่นเดียวกันคนชั้นกลางมีแนวโน้มที่จะยึดถือการปฏิบัติตามค่านิยมมากกว่าและมักจะยอมรับว่าการยอมทำตามดังกล่าวจะนำมาซึ่งรางวัล อันหมายถึง การบรรลุ ถึงเป้าหมายส่วนตัวของบุคคล ทัศนคติทางการเมืองก็เช่นเดียวกัน เราคาดการณ์ได้เกี่ยวกับเรื่อง “การเป็นพลเมืองที่ดี” (Good Citizen) และ “ความกระตือรือร้นที่จะทำหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของแต่ละคน” (Exercing one’s duty to vote) ที่เกิดขึ้นในสำนึกของคนชั้นกลาง และสำนึกในเชิงหมกมุ่นและเฉยชาต่อการเมือง ที่เกิดขึ้นกับคนที่ไม่ค่อยยอมรับการกำหนดกฎเกณฑ์ จากสังคมผู้ใช้แรงงาน มักจะไม่ค่อยคาดหวังรางวัลจากการเป็นพลเมืองดี ส่วนแรงผลักดันที่ แสดงให้เห็นบรรทัดฐานสำหรับชนชั้นกลาง คือ การแสดงพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยงการเสียชื่อเสียง ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของชนชั้นกลาง และถือเป็นแบบปฏิบัติที่ยอมรับกันในสังคม

- ความแข็งแกร่งขององค์กรทางการเมืองที่สังกัดการที่คนมีรายได้ต่ำมาก ๆ ในสหรัฐอเมริกาไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันน้อย ขึ้นอยู่กับกระบวนการความคิดดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สิทธิ ในอัตราต่ำมากของชาวผิวดำในภาคเหนือ ก็เป็นผลมาจากความอ่อนแอของระเบียบบรรทัดฐานภายในกลุ่ม ซึ่งมักจะปฏิเสธรางวัลที่จะได้จากการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ใกล้เคียงกันกับบรรทัดฐานในการเป็น “พลเมืองที่ดี” มีกลุ่มผลประโยชน์อีกหลายกลุ่มที่คาดหวังว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสมาชิกถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่มดังเช่นชนชั้นคนงานในยุโรปมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยมักจะไม่ค่อยมีการรวมตัวกัน เป็นกลุ่มองค์กรทางชนชั้นที่มีการสร้างบรรทัดฐานทางการเมืองของตนเอง

- ระดับพันธสัญญาทางสังคมที่บุคคลยึดเหนี่ยวอิทธิพลกรอบเกณฑ์ทางสังคมจะมีผลมากหรือน้อย (ต่อผลการผลักดันให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง) ขึ้นอยู่กับระดับพันธสัญญาที่ปัจเจกบุคคลได้ผูกพันอยู่กับกลุ่มสังคมที่เป็นตัวควบคุม (dominate social group) ดังเช่นชุมชนที่ประกอบด้วยสมาชิกใหม่ ๆ มักจะมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย เช่นในสหรัฐอเมริกา สวิสเซอร์แลนด์ ฟินแลนด์ และอังกฤษ บ้างก็ในเรื่องนี้มีผลเช่นเดียวกับกลุ่มคนที่มีโอกาสไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย เช่นในกลุ่มคนที่อายุน้อยทั้งนี้เนื่องจากคนเหล่านี้ยังไม่ได้สังกัดกลุ่มองค์กรที่เป็น

องค์กรในสังคมมากนัก ทำนองเดียวกันกับคนที่มียาามากซึ่งมักจะปลดเกษียณออกจากกลุ่มองค์กรทางสังคมต่าง ๆ ที่ตนเองเคยสังกัดอยู่ (จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้ผู้สูงอายุมาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย) อิทธิพลของกลุ่มที่ผลักดันให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีผลมาก ทั้งนี้รวมไปถึงในที่ที่เรื่องการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่มีความหมายน้อยมากในสังคมบางสังคม ได้แก่ “การเลือกตั้งในสังคมเผด็จการ” เช่น ระบบนาซี ในเยอรมันและสหภาพโซเวียต มีอิทธิพลผลักดันให้คนในสังคมเสียสละโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้มาก ถึงแม้การเลือกตั้งนั้นจะเป็นการเลือกเพียงพรรคเดียวก็ตาม

- อิทธิพลของกลุ่มที่มีบรรทัดฐานต่อต้านการเลือกตั้งอิทธิพลของกลุ่มบางครั้งมีผลต่อการชักชวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังเช่นกลุ่มผู้หญิงที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำ บางส่วนมีการยึดติดกับจิตตาคิดเรื่อง “สิทธิสตรี” (ที่มีสิทธิที่จะไม่ไปเลือกตั้ง) ทำนองเดียวกันในประเทศอเมริกาได้ส่วนหนึ่งเป็นสังคมที่มีบรรทัดฐานถูกรอบงำโดยคนผิวขาว ดังนั้นคนผิวดำจึงไม่ค่อยออกไปใช้สิทธิ นอกจากนี้การต่อต้านการเลือกตั้ง ยังมีแนวโน้มสูงในกลุ่มที่มีความคิดรุนแรง (Radical Groups) ซึ่งมีแนวโน้มสูงในกลุ่มที่มีความคิดรุนแรงต่อต้านระบอบประชาธิปไตยแบบนายทุน การไปเลือกตั้งจึงถูกมองว่าเป็นการยอมรับสภาพที่ตกเป็นทาส (ต่อระบบดังกล่าว) การไม่ไปเลือกตั้งบางครั้งเป็นการแสดงซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองบางอย่าง (เช่นเป็นการประท้วงทางหนึ่ง) ในกลุ่มที่ยึดถือบรรทัดฐานที่ต่อต้านการเลือกตั้ง สภาพการณ์จะกลับกัน (เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่สนับสนุนการเลือกตั้ง) กล่าวคือ คนที่ยึดถือตามกลุ่มจะเป็นคนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนคนที่ไม่ยึดถือตามกลุ่มจะเป็นคนที่ไม่ค่อยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

4. ผลกระทบของแรงผลักดันที่เป็นชั่วคราวข้าม (Cross-Pressure) ปัจจัยที่เป็นชั่วคราวแย้ง (Cross-Pressure) จะส่งผลกระทบต่อบุคคลจะมีผลต่อความสนใจในการเลือกตั้ง ถ้าปัจจัยขัดแย้งเพิ่มมากขึ้นความสนใจที่จะไปเลือกตั้งยิ่งลดลง จากกรณีศึกษาในสหรัฐอเมริกาและในอังกฤษพบว่า ยิ่งสมาชิกสามารถได้รับข่าวสารจากทั้งสองฝ่ายมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่จะตัดสินใจเลือกอยู่ข้างใดก็ยิ่งจะเป็นไปได้ยาก เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับบัตรเสียในการเลือกตั้งในเยอรมัน พบว่าบัตรที่เสียส่วนใหญ่จะเป็นบัตรที่มีคนกาเลือก 2 พรรค และจากการพิจารณาโดยละเอียด พบว่าพรรคการเมืองที่ถูกเลือก มักจะเป็นพรรคที่มีแนวคิดใกล้เคียงกันไม่ว่าจะอยู่ในพรรคฝ่ายซ้ายหรือพรรคในฝ่ายขวา ซึ่งลักษณะเช่นนี้ ส่วนใหญ่ไม่ใช่บัตรเสียที่เกิดจากข้อผิดพลาดในการกาเครื่องหมาย แต่น่าจะเป็น เพราะที่ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีความลังเลที่จะตัดสินใจเลือกพรรคหนึ่งระหว่างพรรคการเมือง 2 พรรค ในการศึกษาเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของกลุ่มชนชั้นต่าง ๆ ในอังกฤษ พบว่า คนชั้นต่ำให้ความสนใจการไปเลือกตั้งเพียงประมาณร้อยละ 34 ขณะที่คนชั้นสูงให้ความสนใจร้อยละ 71 ซึ่งลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นในสังคมอื่น ๆ ทั่วไปด้วยปัจจัยเกี่ยวข้องที่พิจารณาได้ คือ คนชั้นล่างมีผลประโยชน์ผูกติดอยู่กับชนชั้นของตนเอง และมีประสบการณ์

ในองค์การชนชั้นของตนเอง ย่อมมีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคการเมืองที่สนับสนุนผลประโยชน์ทางสังคม และเศรษฐกิจให้แก่กลุ่มตน แต่ในขณะเดียวกันพวกเขาก็ได้รับอิทธิพลการอบรมหล่อหลอมมาจากกลุ่มชนชั้นที่สูงและกลุ่มที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมโดยผ่านมาทางสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ ในโรงเรียน ในโบสถ์ และอื่น ๆ ดังนั้นความรู้สึกมีปมด้อย (Inferiority) ทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้พวกเขาปฏิเสธฐานะชนชั้นของตนเอง นอกจากนี้ระบบประเพณีปฏิบัติรวมไปถึงระเบียบกฎหมายต่างๆ เป็นตัวจำกัดความคิดและการกระทำของเขามากด้วย ดังนั้นชนชั้นกลางจึงอยู่ในสถานะที่ได้รับข่าวสารข้อมูลที่ขัดแย้งกัน และอยู่ในสภาพที่ถูกกดดันจากกลุ่มอื่น ๆ สมาชิกกลุ่มชนชั้นบางกลุ่มอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแบบแผนความคิดไปในทางเดียวกัน (Homogeneous Political Environment) ซึ่งอิทธิพลความคิดทางการเมืองมักจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่สังคมส่วนใหญ่ คนงาน ส่วนใหญ่ อ่านหนังสือพิมพ์ที่ต่อต้านสหภาพและพรรคของผู้ใช้แรงงาน ในขณะที่นักธุรกิจเกือบทุกประเทศอ่านหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาตอกย้ำความคิดพื้นฐานทางการเมืองของพวกเขา ถึงแม้ชนชั้นคนงานจะมีทัศนะทางการเมืองในฐานะสมาชิกของชนชั้นที่ต้องปฏิบัติตามกรอบกฎเกณฑ์ของตนแต่พวกเขาก็ ถูกครอบครองจากค่านิยมหลักของสังคมที่แผ่กระจายครอบคลุมไปตามสื่อมวลชนต่าง ๆ และอย่างน้อยอิทธิพลของมันจะผลักดันให้พวกเขามีความคาดหวังไปถึงการทะเยอทะยานที่เลื่อนชั้นฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง พวกเขาต้องเผชิญกับความต้องการประนีประนอมระหว่างบรรทัดฐานของตนเอง ซึ่งขัดแย้งกันกับจุดยืนทางสังคมและการเมืองของชนชั้นที่มีอำนาจเหนือกว่าชนชั้นล่างที่อยู่ในสถานการณ์ความขัดแย้งของค่านิยมทำให้เขาไม่ค่อยจะใส่ใจในเรื่องการเมือง (ซึ่งพวกเขายากที่จะตัดสินใจในที่จะปฏิบัติออกไปอย่างไร)

งานศึกษาบางชิ้นชี้ให้เห็นว่าชนชั้นล่างจะสามารถพัฒนาความคิดทางการเมืองให้สอดคล้องกับสถานะทางชนชั้นที่แท้จริงของตนเองได้ ก็ต่อเมื่อคนเหล่านั้นไม่ค่อยได้ใกล้ชิดติดต่อกับวัฒนธรรมของชนชั้นกลาง ในขณะที่คนที่ติดต่อใกล้ชิดกับชนชั้นอื่นมักจะมีความกระตือรือร้นความสนใจ และการแสดงออกทางการเมืองน้อย ชุมชนที่มีความเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน (homogenous) เช่น กลุ่มชนชั้นแรงงานและชนชั้นกลางในกรุงเวียนนา อัมสเตอร์ดัม มาเชล เบอร์ลิน เฮลซิงกิ และบางส่วนของอังกฤษและนอร์เวย์ จะมีคนไปใช้สิทธิเลือกตั้งในอัตราที่สูงมากกว่าชุมชนที่มีลักษณะ ผสมผสาน” (mixed) ของประชากรมาก ชุมชนที่มีการยึดถือประเพณีทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง เช่น ชุมชนที่ถูกครอบครองโดยความคิดแบบอนุรักษ์นิยมหรือมีความคิดแบบเอียงซ้ายในปี 1917 และหลังปี 1945 จะมีอัตราคนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงเมื่อเทียบกับชุมชนที่พรรคอนุรักษ์นิยมหรือพรรคเอียงซ้ายครอบครองเป็นบางช่วงเวลา (ผลัดเปลี่ยนกันครอบครอง) กล่าวได้ว่าชุมชนที่มีพรรคการเมืองครอบครองอยู่อย่างเข้มแข็งเพียงพรรคเดียวจะมี

อัตราคนไปใช้สิทธิสูงกว่าชุมชนที่มีพรรคที่มีความเข้มแข็งพอๆ (2 พรรคขึ้นไป) แข่งขันชิงชัยกัน ข้อสมมติฐานเกี่ยวกับแรงผลักดันของความคิดคนละชั่ว ยังช่วยอธิบายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระหว่างผู้ชายและผู้หญิงด้วย กล่าวคือมีหลักฐานที่สรุปได้ว่าผู้หญิงทั่วไปจะมีลักษณะอนุรักษ์นิยมและยึดถือศาสนามากกว่าผู้ชายความแตกต่างกันระหว่างเพศมาจากระบบการปฏิบัติในชีวิตที่แตกต่างกัน พ่อบ้านหรือสามี จะมีประสบการณ์การทำงานและมีกิจกรรมเวลาว่างมากกว่า ในกรอบความคิดเรื่องความคิดที่ถูกควบคุมโดยสถานะทางชนชั้นผู้หญิงโดยเฉพาะแม่บ้านจะมีโอกาสปฏิสังสรรค์กันภายในกลุ่มชนชั้นของตนเองน้อยกว่ามีโอกาสเพียงเล็กน้อยที่จะเรียนรู้ความคิดทางการเมืองกับคนที่มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองคล้ายคลึงกันกับตน ดังนั้น ค่านิยมเชิงอนุรักษ์นิยมจึงถูกรอบงำไว้ด้วย “วัฒนธรรมหลัก” ในสังคม ปัจจัยประการที่สองที่ทำให้ผู้หญิงในกลุ่มชนชั้นผู้ใช้แรงงานมีความคิดอนุรักษ์นิยมมากกว่าผู้ชายเนื่องจากในระบบครอบครัวจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ให้มีสำนึกเกี่ยวกับฐานะทางเพศมาก ดังนั้นผู้หญิงในชนชั้นผู้ใช้แรงงานจะถูกกำหนดให้มีสำนึกเอียงซ้ายจากสถานภาพของชนชั้นในการทำงานในขณะที่ เมื่อกลับมาบ้านสามีหรือคนในบ้านจะผลักดันให้เธอมีความคิดเอียงขวา สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้หญิงตกอยู่ท่ามกลางความคิดที่เกิดจากการผลักดันระหว่างขั้วตรงข้าม จึงมีแนวโน้มที่จะทำให้พวกเธอถอนตัวออกจากสถานการณ์ที่จะต้องตัดสินใจทางการเมือง (ถ้าหากกระทำได้) การอพยพเคลื่อนย้าย ซึ่งไม่ว่าจะมองในแง่ถิ่นที่อยู่อาศัย สังคม หรือการงาน ซึ่งจะทำให้คนตกอยู่ในสภาพจะต้องปรับตัวให้เข้ากับกิจกรรมต่างๆ ทำให้คนตกอยู่ในสภาพที่ถูกกดดันจากขั้วความคิดตรงข้ามจากหลักฐานที่เคยมีการศึกษา พบว่า ผู้ที่ย้ายที่อยู่อาศัยมาอยู่ใหม่ๆ จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าคนที่เคยอยู่อาศัยเก่าจากการศึกษาสภาพแรงงานในสหรัฐอเมริกา พบว่า คนงานที่เพิ่งย้ายที่อยู่หรือย้ายงานใหม่ ๆ มักจะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ยาก เมื่อเทียบกับคนที่อยู่อาศัยก่อนหน้านี้มาเป็นเวลานาน ผู้ย้ายมาใหม่มักจะมุ่งทะเยอทะยานเพื่อปรับเปลี่ยนฐานะของตนให้สูงขึ้น ผู้ที่มีการเคลื่อนย้ายฐานะไม่ว่าจะเป็นการย้ายในทางที่ดีขึ้นหรือต่ำลงความต้องการเลื่อนไปสู่ฐานะที่สูงกว่าและคาดหวังว่าสังคมจะทำให้ได้ เขาจึงพยายามปรับตัวเพื่อให้เข้ากับกลุ่มถึงแม้กลุ่มจะมีพื้นฐานบนความคิดทางการเมืองแตกต่างจากตนก็ตาม นอกจากนี้ จากการศึกษาในสหรัฐฯ เยอรมัน สวีเดน ฟินแลนด์ และนอร์เวย์ พบว่า เด็กที่มีแนวคิดสอดคล้องกับบิดาจะเป็นกลุ่มที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าเด็กที่มีความคิดแตกต่างไปจากความคิดทางการเมืองของบิดา ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะได้รับการเลือกตั้งตำแหน่งฐานะทางสังคม มีผลต่อการลดลงในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เนื่องจากบุคคลจะได้รับอิทธิพลความคิดจากค่านิยมและแบบแผนพฤติกรรมของชนชั้นที่ตนเองต้องการที่จะย้ายเข้าไปอยู่มากกว่าที่จะยอมรับฐานะ สภาพตามความเป็นจริงในปัจจุบันความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคมจากชนชั้นหนึ่งไปยังชนชั้นหนึ่งที่สูงกว่ามักจะเกิดขึ้นมากกับ

คนที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวซึ่งในทุก ๆ ที่ที่มีคนเหล่านี้จะทำให้สถิติการใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย โดยทั่วไป ถ้ากลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในสภาพขัดแย้งกัน ความคิดที่ตรงข้ามกัน การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนกลุ่มนี้จะอยู่ในอัตราที่ต่ำและถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกิดความสับสนจากข้อความคิดตรงกันข้าม จะทำให้แนวโน้มการไปใช้สิทธิสูงขึ้น และถ้าบุคคลมีการตัดสินใจเลือกได้ โดยปกติ (ไม่มีความขัดแย้ง) เขาก็จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งค่อนข้างแน่นอน คนหนุ่มสาวในชนชั้นผู้ใช้แรงงานจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย และคนหนุ่มสาวในกลุ่มคนชั้นสูงจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาก ถ้าหากว่ากลุ่มองค์กรทางสังคมถูกรอบงำไว้ด้วยวัฒนธรรมของสังคมนิยม คนหนุ่มสาวในชนชั้นสูงจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ถ้าหากว่าสังคมนั้นกลุ่มองค์กรและสถาบันของชนชั้นคนงานรวมตัวอย่างเข้มแข็งในขณะที่องค์กรหรือสถาบันของชนชั้นกลางอ่อนแอ ทั้งนี้ เนื่องจากแรงผลักดันของข้อความคิดตรงข้ามที่มาจากกลุ่มหลักในสังคม ทำให้กลุ่มชนชั้นสองเกิดความสับสนขัดแย้งภายในและส่งผลต่อความสับสนในการตัดสินใจทางการเมืองในขณะเดียวกัน กลุ่มคนสูงอายุ ในแต่ละชนชั้นจะมีความผูกพันในกลุ่มชนชั้นของตนเองอยู่แล้ว (เพราะคนกลุ่มนี้ไม่ค่อยคาดหวังที่จะเลื่อนฐานะตำแหน่งไปจากชนชั้นของตนเองมากนัก) แนวคิดทางการเมืองของกลุ่มนี้ จึงหนักแน่นชัดเจนมากกว่าคนหนุ่มสาว ในด้านปัจจัยเรื่องสถานภาพสมรส คนโสดมีแนวโน้มไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าคนที่แต่งงานแล้ว ทั้งนี้เพราะคนที่แต่งงานแล้วมักจะได้รับความกดดันจากข้อความคิดตรงข้ามน้อยกว่า เนื่องจากการมีฐานะที่มั่นคงแน่นอนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชุมชนรอบข้างกว่า และมีโอกาสที่จะเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงฐานะทางประชากรและสังคมได้น้อย นักวิชาการอเมริกันได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานาธิบดี ในปี 1952 และได้สร้างมาตรวัดเรื่องแรงกดดันจากข้อความคิด จากปัจจัยเชิงวัตถุวิสัย (objective) คือที่อยู่อาศัย สถานะทางสังคมเศรษฐกิจ จ และศาสนา (ซึ่งทั้งหมดเป็นปัจจัยภายนอกที่วัดแนวโน้มการสนับสนุนพรรคเดโมแครตหรือพรรคริพับลิกัน) และวัดทัศนคติต่อคู่แข่งทั้งสองคน เป็นการวัดเชิงอัตวิสัย (Subjective) การศึกษาพบว่า แรงกดดันทางความคิดสูงทำให้คนไปเลือกตั้งโดยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับพรรคเท่าใดนัก และพบว่าคนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นกว่าปกติ เพราะความขัดแย้งระหว่างข้อความคิดจากการศึกษา ข้อมูลการไม่ไปเลือกตั้งของคนในประเทศนอร์เวย์ ในปี 1957 โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ พบว่าคนที่ไม่มีสิทธิเลือกตั้งมักจะเป็นคนงานในภาคบริการที่ยังไม่ได้แต่งงาน และมีอายุต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนเหล่านี้ คือประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างข้อความคิด อันเนื่องมาจากการได้ติดตอสัมพันธ์กับค่านิยมทางการเมืองของชนชั้นที่สูงกว่า ความไม่แน่ใจในข่าวสารข้อมูลที่ได้รับรู้ เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล และการไม่ค่อยได้รับการอบรม ทักษะความรู้เกี่ยวกับการเมือง ในทางตรงกันข้ามมีเพียงมีเพียงคนส่วนน้อย (ร้อยละ 2.5) ในกลุ่มผู้ชายที่แต่งงานแล้ว

ที่ประกอบวิชาชีพบางอย่างหรือเป็นผู้จัดการธุรกิจ มีอายุมากกว่า 65 ปี มีการสังกัดกลุ่มที่มีการตระหนักใฝ่ใจ มีความรู้ มีประสบการณ์ทางสังคมที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามความคิดเรื่องแรงกดดันจากข้อความคิดที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของ Lipset ได้แก่ (อ้างถึงใน กมล สมวิเชียร, 2520 หน้า 20) 1. ความขัดแย้งในผลประโยชน์

2. ความขัดแย้งในข่าวสารข้อมูล

3. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอิทธิพล (ที่บุคคลสังกัด หรือ ยอมรับ)

กล่าวโดยสรุปตามความคิดของ Lipset ก่อนข้างจะมองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งไปในแนวความคิดแบบเหตุผลนิยม (Rationalism) คือ Lipset มองว่า การที่คนแต่ละกลุ่มจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงขึ้นอยู่กับ

1. ผลประโยชน์ที่ได้รับผลกระทบมาจากนโยบายรัฐบาล

2. การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการตัดสินใจของรัฐบาลที่จะมีต่อประโยชน์ของตนดังกล่าว

3. ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มสังคมที่ผลักดันให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

4. ไม่มีแรงกดดันที่จะทำให้จะต้องชั่งน้ำหนักตัดสินใจเลือกระหว่างพรรคใดพรรคนึงมากเกินไป (Palma, 1970, pp. 124–125)

2.4 แนวคิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อพฤติกรรมเลือกตั้ง

ในกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารในสังคมนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบของการสื่อสารครบทั้ง 3 ประการคือ มีแหล่งกำเนิด (Source) ข่าวสาร (Message) และจุดหมายปลายทาง (Destination) แหล่งกำเนิดของข่าวสารมีลักษณะเป็นนามธรรมคือ ที่มาของข่าวสารที่มีสื่อมวลชนทำหน้าที่บันทึกรหัส (Encode) หรือเป็นผู้นำเอาวัตถุดิบมาเปลี่ยนเป็นรูปของข่าวสารไปสู่จุดหมายปลายทางคือ ผู้รับข่าวสาร เนื่องจากการสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการจึงสามารถพิจารณาได้เสมือนระบบหนึ่งดังนี้

1. แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสารหมายถึง แหล่งกำเนิดของสารหรือผู้ที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร บทบาทของผู้ส่งสารมี 3 ประการคือ เลือกสรรความหมายที่ใช้ในการสื่อสาร สร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป

2. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับเป็นเรื่องราว สารที่ส่งออกไปจากผู้สื่อสารถึงตัวผู้รับสาร ในการวิเคราะห์ตัวองค์ประกอบของสารมีข้อนำ พิจารณา 3 ประการ คือ รหัสหรือสัญลักษณ์ของสาร (message code หรือ symbol of signal) เนื้อหาของสาร

(message content) และการทำข่าวสาร (message treatment) แต่ในความหมายทั่วไปที่ใช้ มักหมายถึง “เนื้อหาของสาร” ซึ่งหมายถึงข้อความที่ผู้ส่งสารใช้สื่อความหมายที่ต้องการ

3. ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (channel of medium) เป็นสิ่งที่พาสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ

4. ผู้รับสาร (receiver) หมายถึงผู้รับข่าวสารจากแหล่งสารบทบาทของผู้รับสาร มี 3 ประการคือ รับสาร ถอดรหัสจากสารเพื่อให้ได้ความหมายและโต้ตอบต่อความหมาย จากกระบวนการข้างต้นจะเห็นได้ถึงความสัมพันธ์กันระหว่าง ผู้ส่งสาร ซึ่งได้แก่สื่อมวลชนต่าง ๆ เนื้อหาข่าวสาร คือ ข่าว (News) ที่เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และ ผู้รับสาร คือผู้บริโภคข่าวสารจากสื่อตนเอง

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทสื่อมวลชน ในฐานะที่เป็นผู้กระทำ จะพบว่าสื่อมวลชนจะทำหน้าที่ ในการกำหนดประเด็นปัญหาหรือการจัดระเบียบวาระสาร (Agenda Setting) ด้วยการถ่ายทอด สัญลักษณ์หรือความหมายทางการเมืองโดยเป็นผู้กำหนดลำดับความสำคัญของข่าวสารด้วยการ ประเมินคุณค่าของข่าวว่าข่าวใดมีความสำคัญในระดับใด แล้วทำการคัดเลือกข่าวสารที่แตกต่างกัน เช่น ลำดับหน้าที่ลง ขนาดของพื้นที่ข่าว ขนาดของตัวอักษร ความถี่ในการนำเสนอข่าวสาร จึงอาจ กล่าวได้ว่า การรายงานข่าวสารของสื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือนการสร้างมโนภาพขึ้นในสมองของ ผู้รับสาร แต่บทบาทของสื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อประชาชนได้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า ประชาชนจะต้องเปิดรับข่าวสารจากสื่อ หรือต้องการข้อมูลข่าวสารเพื่อช่วยในการตัดสินใจหรือ ลด ความไม่แน่ใจ นอกจากนั้น สื่อมวลชนยังทำหน้าที่ในการสร้างสถานภาพ ให้แก่เหตุการณ์หรือ ตัว บุคคลโดยการสร้างภาพพจน์ (Image Making) ข่าวสารทางการเมืองที่กลุ่มต่าง ๆ หรือตัวแทนที่ เกี่ยวข้องในระบบการเมืองจะถูกถ่ายทอดออกมาให้บุคคลได้ถกเถียงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ขณะเดียวกันบุคคลหรือเหตุการณ์ก็จะได้รับการรับรองสถานภาพ (Status-Conferal) ให้เด่นชัดขึ้น ทั้งในด้านบวกและด้านลบที่จะสนองต่อความชอบธรรมในพฤติกรรม ทำให้ผู้รับสาร มีความรู้สึกนิยมชมชอบและจดจำได้หรืออาจเป็นตัวขยายหรือสร้างสถานการณ์ (Pseudo-Events) ขึ้น หน้าที่ของการจัดระเบียบวาระสาร (Agenda-Setting) และการให้การรับรองสถานภาพ (Status-Conferal) คล้ายคลึงกันด้วยต่างก็เป็นการสร้างภาพพจน์ทางการเมืองให้เกิดขึ้น แก่ประชาชนทั่วไปที่ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ หรือติดตามสื่อมวลชนอื่น ๆ แต่ข้อแตกต่างอยู่ ตรงที่การให้การรับรองสถานภาพเป็นผลของทัศนคติ (Attitude Effect) ของสื่อมวลชนและ เกี่ยวข้องกับ บุคลิกภาพของนักการเมือง ขณะที่การจัดระเบียบวาระสารให้ผลทางด้านความรู้ (Cognitive Effect) เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในทางการเมือง ในการศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารของ ประชาชนสามารถนำแนวความคิด เรื่องการใช้และความพึงพอใจที่ผู้รับสารมีต่อสื่อมวลชน

(Uses and Gratifications Model) เพื่อเป็นดัชนีชี้ถึงการเปิดข่าวสารตามความพอใจของผู้รับสาร โดยแนวความคิดนี้เน้นที่ผู้รับสารว่า มีกระบวนการอย่างไรในการเลือกเปิดรับสื่อหนึ่ง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความพอใจให้กับตนเอง โดยอาศัยสื่อ ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะแตกต่างกันไป ตามสภาพภูมิหลัง ตัวแปรทางประชากรศาสตร์ จิตวิทยา และประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้รับสาร ดังนั้นการศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในช่วงการเลือกตั้ง จึงนำเอาแนวความคิดดังกล่าวมาประยุกต์ให้โดยมีสมมติฐานว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น เปิดรับข่าวสารอย่างมีวัตถุประสงค์ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสถานภาพ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม การสนใจติดตามข่าวสารการเมืองในช่วงการเลือกตั้งมี 4 ประการคือ

1. ต้องการทราบข่าวสารทางการเมือง (Surveillance)
2. เป็นการเสริมความเชื่อมั่นในผลการตัดสินใจของตนเอง (Reinforcement)
3. เพื่อต้องการ การแนะนำในการตัดสินใจลงคะแนน (Voting guidance)
4. เพื่อความตื่นเต้น (Excitement)

แนวคิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่อพฤติกรรมเลือกตั้ง

นอกจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีผู้สนใจดำเนินการอย่างกว้างขวาง โดยส่วนใหญ่ อาศัยแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลนักวิชาการกลุ่มสังคมวิทยาการเมือง ซึ่งมีความเห็นว่าการกระบวนการกล่อมเกล่า ทางสังคม ผ่านสื่อกลางต่าง ๆ เช่น ผ่านมาทางการพูดคุยกันในครอบครัว ชุมชน ผ่านระบบการศึกษา ผ่านสื่อมวลชน ผ่านองค์กรของรัฐ รวมทั้งผ่านทางนักการเมืองและพรรคการเมืองต่างๆ เป็นต้น จะส่งผลเป็นการสร้างและพัฒนาค่านิยมและทัศนคติเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองของบุคคลผู้รับข้อมูลข่าวสาร และจะแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมเลือกตั้งด้วย

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนในหลายลักษณะ เช่น ผลของการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ถูกต้องและครบถ้วนแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง และการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนจะทำให้ประชาชนมีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ทราบว่าสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเป็นอย่างไร และประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทได้อย่างไรบ้าง ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายซึ่งมีผลทำให้สัดส่วนประชาชนที่ออกไป ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้นด้วยการให้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยการนำเสนอผลการสำรวจประชามติ หรือที่เรียกว่า โพล รวมถึงการคาดการณ์ผลการเลือกตั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญในอีกแง่หนึ่งอาจส่งผลในทางลบต่อ

กระบวนการประชาธิปไตยได้เช่นกัน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเชื่อว่า ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจริงจะเป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ และตัดสินใจ ไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในที่สุด เป็นต้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง (2538) ได้ศึกษาความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง : กรณีศึกษา ประชาชนเขตเลือกตั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการและ สังคมที่มีผลต่อความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเมือง มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเพศชายมีความตั้งใจ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าเพศหญิง ประชาชนที่อายุน้อยกว่ามีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่า ประชาชน ที่อายุมากขึ้น ประชาชนที่สมรสแล้วมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนโสด ประชาชนที่มีการศึกษาสูงมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาน้อย ส่วนประชาชนที่มี รายได้สูงมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่มียาได้น้อย ประชาชนที่รับรู้ ข่าวสารทางการเมืองมากมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อย และประชาชนที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่า คนที่ เคยมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย

สุนันท์ อัครทวีทอง (2544) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนเขต 1 จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การเลือกตั้งแบบใหม่มีความยุติธรรมดี และประชาชนเข้าใจต่อการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและ แบบบัญชีรายชื่อ นอกจากนี้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อ การตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง ความคิดเห็นต่อหัวหน้าคณะมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือก หมายเลข รายบุคคล

สุธา สิงห์โตทอง (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้ง: บทบาทอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 พบว่า การศึกษาครั้งนี้ทราบวิวัฒนาการของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเริ่มจะมีปัญหาการกระทำความผิดตามกฎหมายเลือกตั้งจนเกิด แนวความคิดในการปฏิรูปการเมืองไทย เพื่อทำแนวทางแก้ไขการทุจริตในการเลือกตั้งทั้งระบบ โดยการสร้างระบบการตรวจสอบที่ทรงประสิทธิภาพ ทำลายระบอบการกุมอำนาจของผู้มีอิทธิพล

ทางการเงิน นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ

พระพงษ์ พิพัฒน์เลิศสกุล (2543) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการไปใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดตราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงภูมิหลังของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ ประชาชนจังหวัดตราด พบว่า ภูมิหลังของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยอายุมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของหัวคะแนน ระดับการศึกษาและรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกคุณลักษณะของพรรคการเมือง และคุณลักษณะของหัวคะแนน อาชีพได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง ส่วนปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการไปใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดตราด ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ดี หัวคะแนนที่ใกล้ชิดเชื่อถือได้

ศรีเพ็ญ วิศิษฐ์พิทยา (2541) ทำการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแหลมฉบัง เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบแผนของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสมาชิกเทศบาลตำบลแหลมฉบัง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และมีแรงจูงใจที่จะมุ่งหวังพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าสาเหตุอื่นๆ นอกจากนี้ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาเดิมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สรุปได้ว่าคุณลักษณะทางด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประชาชนที่มีการศึกษาสูงมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาดำ ส่วนประชาชนที่มีรายได้สูงมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่มียาได้ต่ำ ประชาชนที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อย และ ประชาชนที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากมีความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าคนที่เคยมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย นอกจากนี้ ประชาชนเข้าใจต่อการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ นอกจากนี้ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดกาญจนบุรีนั้น ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการและแนวทางในการศึกษา โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 557,684 คน (ตามข้อมูลของสำนักงานการเลือกตั้ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม 2554) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีระดับความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าที่ระดับความเชื่อมั่นในการเลือกตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 95 และกำหนดความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้ไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้สูตร การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งเป็นสูตรที่ได้รับการยอมรับกัน อย่างแพร่หลาย โดยใช้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น ในการสุ่มตัวอย่าง โดยในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งเป็นเขตเลือกตั้งจำนวน 5 เขตเลือกตั้ง ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมืองกาญจนบุรี และอำเภอไทรโยค (เฉพาะตำบลศรีมงคล) เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย อำเภอท่าม่วง อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอบ่อพลอย (เฉพาะตำบล หนองกุ่ม) และอำเภอพนมทวน (เฉพาะตำบลหนองโรง ตำบลทุ่งสมอ ตำบลคอนเจดีย์ และตำบล หนองสาหร่าย) เขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วย อำเภอท่ามะกา และอำเภอพนมทวน (เฉพาะ ตำบลพังครุ ตำบลรางหวาย ตำบลพนมทวน และตำบลคอนตาเพชร) เขตเลือกตั้งที่ 4 ประกอบด้วย อำเภอเลาขวัญ อำเภอห้วยกระเจา อำเภอบ่อพลอย (เฉพาะตำบลบ่อพลอย ตำบลหนองรี ตำบลหลุมร้าง ตำบลช่องด่าน และตำบลหนองกร่าง) อำเภอหนองปรือ และอำเภอศรีสวัสดิ์ (เฉพาะ ตำบลเขาโจด) เขตเลือกตั้งที่ 5 ประกอบด้วย อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี อำเภอไทรโยค (เฉพาะ ตำบลลุ่มสุม ตำบลท่าเสา ตำบลสิงห์ ตำบลไทรโยค ตำบลวังกระแจะ และตำบลบ้องตี้) และ อำเภอศรีสวัสดิ์ (เฉพาะตำบลนาสวน ตำบลด่านแม่ละเมา ตำบลหนองเป็ด ตำบลท่ากระดาน และ ตำบลแม่กระbung) เพื่อหาตัวแทนแต่ละเขตเลือกตั้งอย่างละ 2 ตำบล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ

เก็บข้อมูลจากผู้นำทางการเมืองทั้งที่เป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ โดยการเก็บแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด โดยแบ่งตามจำนวน 5 เขตเลือกตั้งในจังหวัดกาญจนบุรี ได้เขตเลือกตั้งละ 80 ชุด

จากการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 5 เขตเลือกตั้ง ได้แก่

เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย ตำบลบ้านเก่า และ ตำบลศรีมงคล รวมจำนวน 80 ชุด

เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย ตำบลหนองกุ่ม และ ตำบลดอนเจดีย์ รวมจำนวน 80 ชุด

เขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วย ตำบลท่าม่วง และ ตำบลพนมทวน รวมจำนวน 80 ชุด

เขตเลือกตั้งที่ 4 ประกอบด้วย ตำบลบ่อพลอย และ ตำบลเขาโจด รวมจำนวน 80 ชุด

เขตเลือกตั้งที่ 5 ประกอบด้วย ตำบลไทรโยค และ ตำบลหนองเป็ด รวมจำนวน 80 ชุด

3.3 ตัวแปรในการศึกษา

3.3.1 ตัวแปรอิสระ

(1) คุณสมบัติของผู้นำทางการเมือง ได้แก่ ผู้นำตามกฎหมาย (Legal Leader) ผู้นำตามบุคลิกภาพส่วนตัว (Charismatic Leader) และผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม (Symbolic Leader)

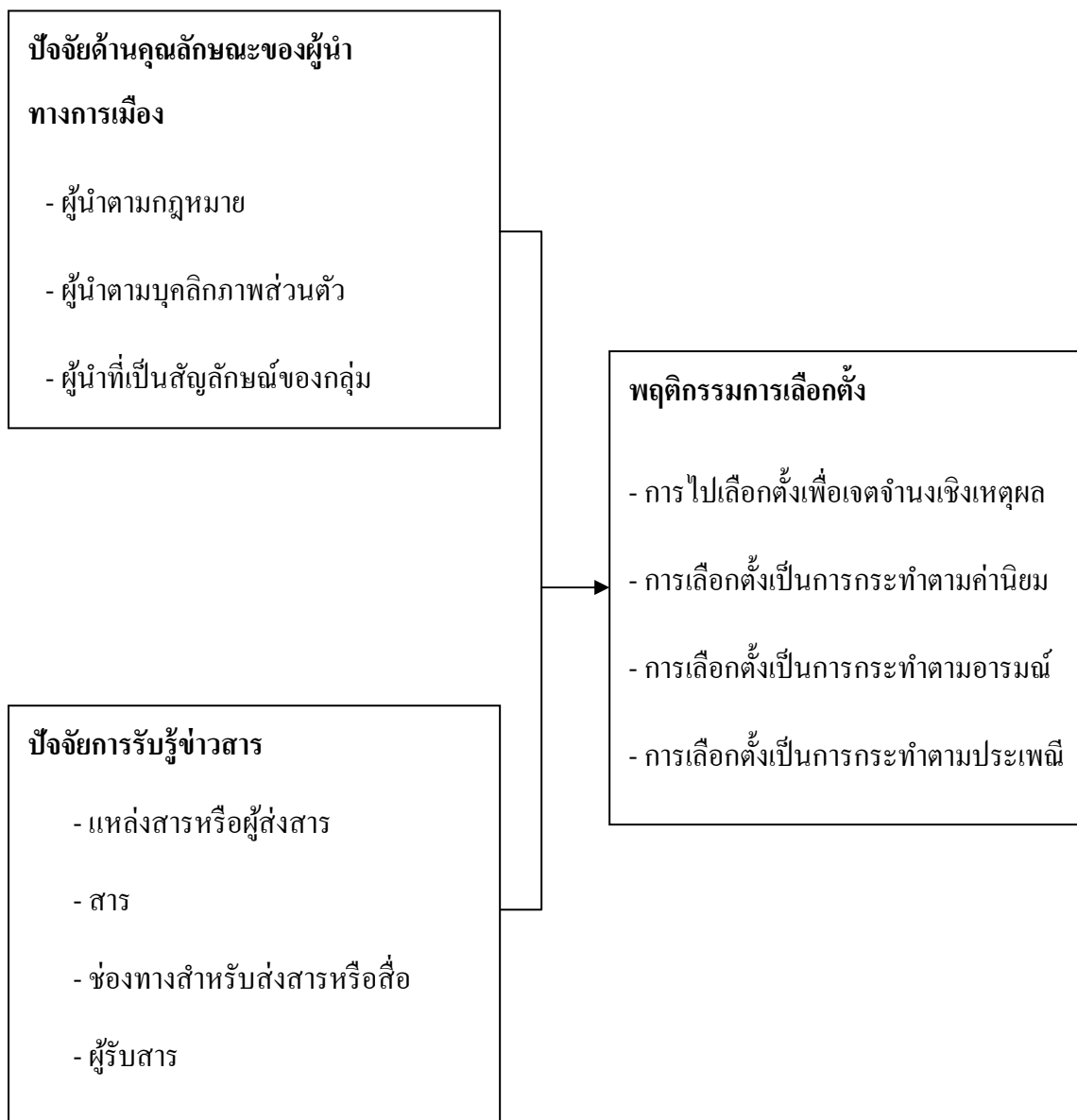
(2) การรับรู้ข่าวสาร ได้แก่ แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (channel of medium) และผู้รับสาร (receiver)

3.3.2 ตัวแปรตาม

ระดับของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ได้แก่ การไปเลือกตั้งเป็นได้ทั้งการกระทำที่มีเจตจำนงเชิงเหตุผล การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี

3.3.3 กรอบแนวคิด

ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษานี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทของผู้นำ แนวคิดการกระทำทางสังคมกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง และแนวคิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

3.4 สมมติฐานของการศึกษา

สมมติฐานที่ 1 : ผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 : ผู้นำทางการเมืองที่มีปัจจัยการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนที่แตกต่างกัน

3.5 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

แบบสอบถามประกอบด้วย คำถามทั้งหมด 38 ข้อ แบ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 12 ข้อ และพฤติกรรมการเลือกตั้ง จำนวน 20 ข้อ

คำถามในตอนที่ 1-2 เป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบในตัวเลือกที่กำหนด หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง ซึ่งเป็นข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

คำถามในตอนที่ 3 เป็นการกำหนดเพื่อหาระดับความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยใช้คำถามแบบ Likert Scale ให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถาม โดยมีข้อตกลง ดังนี้

ระดับความสำคัญของปัจจัยเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ระดับที่ 5 ให้ความสำคัญมากที่สุด

ระดับที่ 4 ให้ความสำคัญมาก

ระดับที่ 3 ให้ความสำคัญปานกลาง

ระดับที่ 2 ให้ความสำคัญน้อย

ระดับที่ 1 ให้ความสำคัญน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ระดับการให้ความสำคัญจะใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale ซึ่งในแต่ละคำถามจะให้เลือกตอบ 5 แบบ ได้แก่ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญน้อย และสำคัญน้อยที่สุด โดยการให้คะแนนในแบบสอบถาม ถ้าผู้ตอบแบบสอบถาม

สำคัญมากที่สุด คะแนนเท่ากับ 5

สำคัญมาก คะแนนเท่ากับ 4

สำคัญปานกลาง คะแนนเท่ากับ 3

สำคัญน้อย คะแนนเท่ากับ 2

สำคัญน้อยที่สุด คะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสำคัญโดยรวมและระดับความสำคัญในแต่ละด้าน ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาโดยการนำ Likert Scale ที่มีความหมาย 5 ระดับ ของความสำคัญ ในแต่ละข้อ ซึ่งกำหนดให้คะแนนสูงสุดในแต่ละข้อมีคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน และคะแนนต่ำสุด ในแต่ละข้อมีคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน เพื่อให้สามารถแยกระดับความสำคัญได้ 5 ระดับ จึงทำการกำหนดความกว้างของแต่ละระดับของอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรการคำนวณหาความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้นได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากนั้นจึงนำความกว้างของอันตรภาคชั้นที่คำนวณได้มากำหนดเป็นความกว้างของแต่ละระดับให้มีความสำคัญได้ ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง ให้ความสำคัญน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง ให้ความสำคัญน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง ให้ความสำคัญปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง ให้ความสำคัญมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง ให้ความสำคัญมากที่สุด

3.6 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการศึกษา

3.6.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตในการศึกษาและสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมสอดคล้องกัน

3.6.2 พิจารณาขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษา วัตถุประสงค์ และสมมติฐานในการวิจัย พร้อมทั้งกำหนดประเด็นคำถามของแบบสอบถาม โดยออกแบบคำถามให้ครอบคลุมครบถ้วนมากที่สุดและมีความเที่ยงตรงในการตอบแบบสอบถาม

3.6.3 นำแบบสอบถามไปทดลอง กับกลุ่มมีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อถือได้สำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมต่อไป

3.6.3.1 การทดสอบความน่าเชื่อถือได้ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล

การเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	S.D.
1. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการเลือกตั้ง	3.70	0.87
2. มุ่งหวังที่จะเลือกคนที่ตนเองสนับสนุนให้ได้รับการเลือกตั้ง	3.53	0.79
3. มุ่งหวังที่จะให้นโยบายของพรรคการเมืองที่น่าสนใจได้รับการผลักดัน	3.06	0.86
4. อยากให้คนที่สนับสนุนเข้าไปกำหนดนโยบายที่เป็นผลประโยชน์ของตนเอง	3.26	0.94
5. ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.26	0.94

ผลการทดสอบพบว่า ค่า Alpha เท่ากับ 0.88 แสดงว่าคำถามด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล ทั้ง 5 เรื่อง มีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก

3.6.3.2 การทดสอบความน่าเชื่อถือได้ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม

การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม	$\bar{X}$	S.D.
1. เห็นถึงคุณค่าของการเลือกตั้ง	3.56	0.87
2. ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	3.55	0.79
3. การเลือกตั้งช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	3.15	0.86
4. การไปเลือกตั้งเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ	3.79	0.94
5. การเลือกตั้งจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายที่พรรคการเมืองนำเสนอ	3.41	0.94

ผลการทดสอบพบว่าค่า Alpha เท่ากับ 0.82 แสดงว่าคำถามด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมทั้ง 5 เรื่อง มีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก

3.6.3.3 การทดสอบความน่าเชื่อถือได้ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์

การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์	$\bar{X}$	S.D.
1. รู้จักกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.68	0.87
2. ศรัทธาต่อพรรคการเมือง	3.51	0.79
3. เพื่อแสดงความรักศรัทธาต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.66	0.86
4. สะดวกต่อการไปเลือกตั้ง	3.06	0.94
5. แรงผลักดันจากผลงานเดิมที่ผ่านมาของ ส.ส. ส.ว. ที่เคยได้รับการเลือกตั้ง	3.27	0.94

ผลการทดสอบพบว่าค่า Alpha เท่ากับ 0.86 แสดงว่าคำถามด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ทั้ง 5 เรื่อง มีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก

3.6.3.4 การทดสอบความน่าเชื่อถือได้ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี

การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี	$\bar{X}$	S.D.
1. ไปเลือกตั้งตามความเคยชิน	3.70	0.87
2. เลือกตั้งเพราะปฏิบัติตามผู้อื่น	3.53	0.79
3. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นตัวอย่างให้กับบุคคลอื่น ๆ	3.06	0.86
4. มีการรณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้งและการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.16	0.94
5. บทบาทและภาระหน้าที่ทำให้ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.44	0.94

ผลการทดสอบพบว่าค่า Alpha เท่ากับ 0.89 แสดงว่าคำถามด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีทั้ง 5 เรื่อง มีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก

เมื่อทดสอบจนได้แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ จึงจัดทำแบบสอบถามเป็นชุด แจกไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

3.7 การเก็บรวบรวมและจัดทำข้อมูล

3.7.1 เก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด

3.7.2 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.7.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส เป็นหมวดหมู่ของคำถามในแต่ละตัวแปร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปบันทึกและวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์คำนวณค่าสถิติจากโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อคำนวณวิเคราะห์หาค่าสถิติ

3.7.4 วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ระดับความสำคัญของพฤติกรรม การเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดกาญจนบุรี

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 400 คน ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ต้องนำมาวิเคราะห์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง ใน 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการไปเลือกตั้ง เป็นได้ทั้งการกระทำที่มีเจตจำนงเชิงเหตุผล พฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม พฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ พฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี

3.8.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง จากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ อินเทอร์เน็ต และพรครการเมือง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาอ้างอิงและประกอบการศึกษา

3.9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.9.1 ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยใช้สถิติเบื้องต้นในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) อธิบายถึงระดับความสำคัญของพฤติกรรมเลือกตั้ง โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.9.2 การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เป็นการนำสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง ปัจจัยทางประชากรศาสตร์และระดับความสำคัญของพฤติกรรมเลือกตั้งโดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้สถิติ F-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดกาญจนบุรี ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอและอธิบายผลการวิเคราะห์ ซึ่งผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสรุปเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้ศึกษาได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

4.2.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมือง

4.2.2 ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ผู้ทำการศึกษาทำการศึกษาข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	223	55.8
หญิง	175	43.8
ไม่ระบุ	2	0.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และเป็นเพศหญิง จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	130	32.5
30-39 ปี	120	30.0
40-49 ปี	79	19.8
50-59 ปี	55	13.8
60 ปี ขึ้นไป	15	3.8
ไม่ระบุ	1	0.3
	400	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี โดยมีจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี มีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 สำหรับผู้ที่มีอายุ 40-49 ปี มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	212	53.0
สมรส	138	34.5
หม้าย / แยกกันอยู่	48	12.0
ไม่ระบุ	2	0.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 มีสถานภาพสมรส จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และมีสถานภาพหม้าย/แยกกันอยู่ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	140	35.0
ปริญญาตรี	183	45.8
ปริญญาโท	68	17.0
ปริญญาเอก	9	2.2
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และมีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	75	18.8
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	83	20.8
พนักงานบริษัทเอกชน	51	12.8
องค์กรภาคประชาชนและภาคประชาสังคม	27	6.8
เจ้าหน้าที่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ	22	5.5
สื่อสารมวลชน	12	3.0
ธุรกิจส่วนตัว / วิชาชีพอิสระ	103	25.8
อื่นๆ	27	6.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/วิชาชีพอิสระมากที่สุด จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมา คือ เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	103	25.8
10,000-20,000 บาท	163	40.8
20,001-30,000 บาท	76	19.0
30,001-50,000 บาท	41	10.3
มากกว่า 50,000 บาท	17	4.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,000-20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และมีรายได้เฉลี่ย 20,001-30,000 บาท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ผู้ทำการศึกษาทำการศึกษาศักยภาพปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถามรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ได้ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำที่ช่วยแนะนำในการเลือกตั้ง

ผู้นำที่ช่วยแนะนำในการเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นำตามกฎหมาย	30	7.5
ผู้นำตามบุคลิกภาพ	144	36.0
ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม	225	56.3
ไม่ระบุ	1	0.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า บุคคลที่ช่วยกลุ่มตัวอย่างแนะนำให้ทราบว่า การเลือกตั้ง ควรจะเลือกคนไหน พรรคไหนมากที่สุด คือ ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มจำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง

ผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นำตามกฎหมาย	38	9.5
ผู้นำตามบุคลิกภาพ	133	33.3
ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม	227	56.8
ไม่ระบุ	2	0.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มจำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาเป็นผู้ติดตามบุคลิภาพจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำตามกฎหมายที่มีความสำคัญมากที่สุด

ผู้นำตามกฎหมายที่มีความสำคัญมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	90	22.5
สมาชิกวุฒิสภา	62	15.5
ผู้ว่าราชการ	28	7.0
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	19	4.8
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	9	2.3
นายกเทศมนตรี	3	0.8
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	114	28.5
หัวหน้าส่วนราชการ	73	18.3
อื่นๆ	2	0.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าผู้นำตามกฎหมายที่มีความสำคัญ คือ กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน มากที่สุด จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมา คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และหัวหน้าส่วนราชการ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำตามบุคลิกภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด

ผู้นำตามบุคลิกภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
ครู อาจารย์ นักวิชาการ	35	8.8
พระ ผู้นำศาสนา	82	20.5
บุคคลที่มีชื่อเสียงในพื้นที่	136	34.0
นักธุรกิจ	74	18.5
ดารา นักแสดง	67	16.8
อื่นๆ	5	1.3
ไม่ระบุ	1	0.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าผู้นำตามบุคลิกภาพที่มีความสำคัญ คือ บุคคลที่มีชื่อเสียงในพื้นที่ มากที่สุด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมา คือ พระ ผู้นำศาสนา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และนักธุรกิจ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด

ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นำชุมชน	35	8.8
กรรมการหมู่บ้าน	71	17.8
ผู้นำกลุ่มวิชาชีพต่างๆ	151	37.8
ตัวแทนพรรคการเมือง	94	23.5
แกนนำเรียกร้องทางการเมือง	30	7.5
อื่นๆ	19	4.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่มีความสำคัญ คือ ผู้นำกลุ่มวิชาชีพ มากที่สุด จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา คือ ตัวแทนพรรคการเมือง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

เหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในฐานะประชาชนผู้มีสิทธิ	156	39.0
เป็นหน้าที่ที่เคยปฏิบัติมา	31	7.8
เพราะทางราชการ ผู้นำ ประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ไปใช้สิทธิ	24	6.0
เพราะจะมีความผิดถ้าไม่ไปเลือกตั้ง	40	10.0
เพราะรู้สึกชอบพอเป็นการส่วนตัวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	22	5.5
เพราะชื่นชอบนโยบายของพรรคการเมือง	21	5.3
เพราะความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา	43	10.8
อื่นๆ	32	8.0

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ต้องการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในฐานะประชาชนผู้มีสิทธิมากที่สุด ร้อยละ 39.0 เพราะความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา ร้อยละ 10.8 และเพราะจะมีความผิดถ้าไม่ไปเลือกตั้ง ร้อยละ 10.0

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลในการจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

เหตุผลในการจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ออกไป	144	70.6
ไม่ทราบว่าการเลือกตั้ง	81	39.7
ทำงานอยู่ต่างพื้นที่ ไม่สะดวกมาใช้สิทธิ	69	33.8
ไม่ทราบว่าเลือกใคร	68	33.5
ไม่มีผู้สมัครที่น่าพอใจ	48	23.5
หน่วยเลือกตั้งอยู่ไกล ไม่สะดวกในการเดินทาง	39	19.1
ไม่มีบัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนได้	4	2.0
อื่นๆ	1	1.0

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลในการจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ไม่อยากไปมากที่สุด ร้อยละ 70.6 ไม่ทราบว่าการเลือกตั้งร้อยละ 39.7 และทำงานอยู่ต่างพื้นที่ ไม่สะดวกมาใช้สิทธิร้อยละ 33.8

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของบทบาทของผู้นำต่อการเลือกตั้ง

บทบาทของผู้นำต่อการเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
บทบาทในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง / พรรคการเมือง ที่ตนชอบ	145	36.3
บทบาทในการรณรงค์หาเสียง ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ทราบว่าควรเลือก ส.ส. คนใด หรือพรรคการเมืองใดถึงจะดี	38	9.5
บทบาทรณรงค์ไม่ให้มีการซื้อเสียง ขายเสียง	42	10.5
บทบาทในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ชักชวนประชาชนมา ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้มากที่สุด	57	14.3
บทบาทในการวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้ง	39	9.8
บทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารทางราชการเกี่ยวกับการ เลือกตั้ง	40	10.0
บทบาทในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดย บริสุทธิ์ยุติธรรม	49	12.3
อื่นๆ	37	9.3

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องบทบาทของผู้นำต่อการเลือกตั้ง คือ บทบาทในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง / พรรคการเมืองที่ตนชอบ มากที่สุด ร้อยละ 36.6 บทบาทในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ชักชวนประชาชนมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้มากที่สุด ร้อยละ 14.3 และบทบาทในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ร้อยละ 12.3

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่มีความสำคัญมากที่สุด

แหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่มีความสำคัญมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง และ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง	28	7.0
พรรคการเมือง	59	14.8
ตัวผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	109	27.3
ห้วคะแนน	104	26.0
ผลสำรวจจากหน่วยงานต่างๆ (โพล)	31	7.8
สื่อสารมวลชน	21	5.3
คนรู้จักหรือญาติพี่น้อง	48	12.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวผู้รับสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมา คือ ห้วคะแนนจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และพรรคการเมือง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของสารที่มีความสำคัญมากที่สุด

สารที่มีความสำคัญมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
ทำให้สามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง	35	8.8
ทำให้มีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น	82	20.5
ทำให้ทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ	171	42.8
ทำให้เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	111	27.8
ไม่ระบุ	1	0.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าสารที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ทำให้ทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาคือ ทำให้เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และทำให้มีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญมากที่สุด

ช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์	25	6.3
โทรทัศน์	192	48.0
วิทยุ	67	16.8
รถประชาสัมพันธ์	84	21.0
ป้ายโฆษณา	22	5.5
อื่นๆ	9	2.3
ไม่ระบุ	1	0.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ โทรทัศน์ จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา คือ รถประชาสัมพันธ์จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และวิทยุ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้รับสารที่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง

ผู้รับสารที่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
มีความสำคัญ	210	52.5
ไม่มีความสำคัญ	189	47.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าผู้รับสารที่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเห็นว่า มีความสำคัญ จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และไม่มีความสำคัญ จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของเหตุผลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

เหตุผลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไปเลือกตั้งเพราะมีเงื่อนไขกำหนด เช่น การเสียสิทธิทางการเมืองบางประการ	75	18.8
ไปเลือกตั้งเพราะเป็นค่านิยมของสังคม เช่น รู้สึกถึงหน้าที่พลเมือง	113	28.3
การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ เช่น ถ้าสะดวกก็ไป ไม่สะดวกก็ไม่ไป	123	30.8
การเลือกตั้งเป็นประเพณีปฏิบัติที่ควรไปเลือกตั้งตามความเคยชินที่ได้ปฏิบัติกันมา	88	22.0
ไม่ระบุ	1	0.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเหตุผลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด คือ การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ เช่น ถ้าสะดวกก็ไป ไม่สะดวกก็ไม่ไป จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ไปเลือกตั้งเพราะเป็นค่านิยมของสังคม เช่น รู้สึกถึงหน้าที่พลเมือง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และการเลือกตั้งเป็นประเพณีปฏิบัติที่ควรไปเลือกตั้งตามความเคยชินที่ได้ปฏิบัติกันมา จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้ทำการศึกษาทำการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งในด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ และด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีได้ดังนี้

4.3.1 ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง

ตารางที่ 21 แสดงระดับความสำคัญของพฤติกรรม การเลือกตั้งแยกตามแต่ละด้าน

พฤติกรรม การเลือกตั้ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
การเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	3.03	1.21	ปานกลาง
การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม	3.14	1.00	ปานกลาง
การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์	3.28	1.01	ปานกลาง
การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี	3.29	1.01	ปานกลาง
ภาพรวม	3.18	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.29 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล มีค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญต่ำที่สุด คือ ค่าเฉลี่ย 3.03

4.3.1.1 การเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล

ตารางที่ 22 ระดับความสำคัญของพฤติกรรม การเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล

การเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการเลือกตั้ง	3.09	1.52	ปานกลาง
2. มุ่งหวังที่จะเลือกคนที่ตนเองสนับสนุนให้ได้รับการเลือกตั้ง	3.07	1.06	ปานกลาง
3. มุ่งหวังที่จะให้นโยบายของพรรคการเมืองที่น่าสนใจได้รับการผลักดัน	3.06	1.04	ปานกลาง
4. อยากให้คนที่สนับสนุนเข้าไปกำหนดนโยบายที่เป็นผลประโยชน์ของตนเอง	3.03	1.01	ปานกลาง
5. ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.01	1.07	ปานกลาง
ภาพรวมการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	3.03	1.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 เป็นการพิจารณาแยกตามพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเลือกตั้งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.09 ส่วนน้อยที่สุดเป็นประเด็นเรื่องต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.01

4.3.1.2 การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม

ตารางที่ 23 ระดับความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม

การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. เห็นถึงคุณค่าของการเลือกตั้ง	3.05	1.02	ปานกลาง
2. ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย	2.98	1.07	ปานกลาง
3. การเลือกตั้งช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	3.21	0.94	ปานกลาง
4. การไปเลือกตั้งเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ	3.24	1.01	ปานกลาง
5. การเลือกตั้งจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายที่พรรคการเมืองนำเสนอ	3.24	0.99	ปานกลาง
ภาพรวมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม	3.14	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 23 เป็นการพิจารณาแยกตามพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องการไปเลือกตั้งเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ และการเลือกตั้งจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายที่พรรคการเมืองนำเสนอมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.24 ส่วนน้อยที่สุดเป็นประเด็นเรื่องศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยที่ 2.98

4.3.1.3 การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์

ตารางที่ 24 ระดับความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์

การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. รู้จักกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.32	1.05	ปานกลาง
2. ศรัทธาต่อพรรคการเมือง	3.21	1.02	ปานกลาง
3. เพื่อแสดงความรักศรัทธาต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.19	1.04	ปานกลาง
4. สะดวกต่อการไปเลือกตั้ง	3.32	0.97	ปานกลาง
5. แรงผลักดันจากผลงานเดิมที่ผ่านมาของ ส.ส. ส.ว. ที่เคยได้รับการเลือกตั้ง	3.41	0.99	มาก
ภาพรวมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์	3.28	1.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 เป็นการพิจารณาแยกตามพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องแรงผลักดันจากผลงานเดิมที่ผ่านมาของ ส.ส. ส.ว. ที่เคยได้รับการเลือกตั้งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.41 ส่วนน้อยที่สุดเป็นประเด็นเรื่องเพื่อแสดงความรักศรัทธาต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.19

4.3.1.4 การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี

ตารางที่ 25 ระดับความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี

การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ไปเลือกตั้งตามความเคยชิน	3.38	0.97	ปานกลาง
2. เลือกตั้งเพราะปฏิบัติตามผู้อื่น	3.29	1.02	ปานกลาง
3. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นตัวอย่างให้กับบุคคลอื่นๆ	3.26	0.99	ปานกลาง
4. มีการรณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้งและการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.29	1.01	ปานกลาง
5. บทบาทและภาระหน้าที่ทำให้ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.25	1.10	ปานกลาง
ภาพรวมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี	3.29	1.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 25 เป็นการพิจารณาแยกตามพฤติกรรมการเลือกตั้ง ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องไปเลือกตั้งตามความเคยชินมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.38 ส่วนน้อยที่สุดเป็นประเด็นเรื่องบทบาทและภาระหน้าที่ทำให้ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยที่ 3.25

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานของการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t-test) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป (F-test) โดยมีสมมติฐานดังนี้

4.4.1 ผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามคุณลักษณะ ผู้นำที่ช่วยแนะนำในการเลือกตั้ง

พฤติกรรมการเลือกตั้ง	คุณลักษณะผู้นำ ที่ช่วยแนะนำ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	ตามกฎหมาย	30	2.10	1.09	9.137*	0.000
	ตามบุคลิกภาพ	144	2.86	1.12		
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	225	3.03	0.91		
ตามค่านิยม	ตามกฎหมาย	30	2.46	1.22	5.097*	0.002
	ตามบุคลิกภาพ	144	3.03	1.07		
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	225	3.21	0.93		
ตามอารมณ์	ตามกฎหมาย	30	2.76	1.33	5.572*	0.001
	ตามบุคลิกภาพ	144	3.16	1.04		
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	225	3.36	0.86		
ตามประเพณี	ตามกฎหมาย	30	2.86	1.40	2.487	0.060
	ตามบุคลิกภาพ	144	3.20	1.04		
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	225	3.35	1.03		
รวม	ตามกฎหมาย	30	2.53	1.26	5.573*	0.015
	ตามบุคลิกภาพ	144	3.06	1.06		
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	225	3.23	0.93		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 26 แสดงผลการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำในการเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้นำที่ช่วยแนะนำการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้นำที่ช่วยแนะนำการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล เป็นการกระทำตามค่านิยม และเป็นการกระทำตามอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำ / เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
ตามกฎหมาย	2.10	-	0.26 (0.533)	-0.29* (0.031)
ตามบุคลิกภาพ	2.86		-	-0.35* (0.003)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	3.03			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.03$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.10$) และเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 2.86$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 28 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำ / เป็นการกระทำตามค่านิยม	$\bar{X}$	ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
ตามกฎหมาย	2.46	-	0.15 (0.781)	-0.35* (0.029)
ตามบุคลิกภาพ	3.03		-	-0.42* (0.009)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	3.21			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.21$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.46$) และเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.03$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำ / เป็นการกระทำตามอารมณ์	$\bar{X}$	ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
ตามกฎหมาย	2.76	-	-0.53* (0.000)	-0.61* (0.000)
ตามบุคลิกภาพ	3.16		-	0.98 (0.877)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	3.36			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.16$) และเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.36$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งในภาพรวมของ
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำ / พฤติกรรมการเลือกตั้ง	$\bar{X}$	ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
		2.53	3.06	3.23
ตามกฎหมาย	2.53	-	-0.62*	-0.69*
			(0.008)	(0.002)
ตามบุคลิกภาพ	3.06		-	-0.07
				(0.476)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	3.23			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.06$)
และเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.23$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้ง
ในภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่ช่วยแนะนำเป็นผู้นำ
ตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามคุณลักษณะ ผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

พฤติกรรมการเลือกตั้ง	คุณลักษณะผู้นำ		จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
	ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ						
เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	ตามกฎหมาย	38	2.28	1.13	5.097*	0.002	
	ตามบุคลิกภาพ	133	2.97	1.15			
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	227	2.96	0.89			
ตามค่านิยม	ตามกฎหมาย	38	2.50	1.13	5.774*	0.001	
	ตามบุคลิกภาพ	133	3.18	1.11			
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	227	3.14	0.90			
ตามอารมณ์	ตามกฎหมาย	38	2.86	1.29	6.021*	0.001	
	ตามบุคลิกภาพ	133	3.23	1.05			
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	227	3.32	0.85			
ตามประเพณี	ตามกฎหมาย	38	2.89	1.33	2.585	0.053	
	ตามบุคลิกภาพ	133	3.29	1.10			
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	227	3.30	1.00			
รวม	ตามกฎหมาย	38	2.63	1.22	4.869*	0.002	
	ตามบุคลิกภาพ	133	3.16	1.10			
	สัญลักษณ์ของกลุ่ม	227	3.18	0.91			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 31 แสดงผลการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล เป็นการกระทำตามค่านิยม และเป็นการกระทำตามอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
/ เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	2.28	2.97	2.96
ตามกฎหมาย	2.28	-	-0.68*	-0.67*
			(0.000)	(0.000)
ตามบุคลิกภาพ	2.97		-	0.83
				(0.941)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	2.96			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 2.97$) และเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 2.96$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.28$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 33 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
/ เป็นการกระทำตามค่านิยม	$\bar{X}$	2.50	3.18	3.14
ตามกฎหมาย	2.50	-	-0.68*	-0.64*
			(0.000)	(0.000)
ตามบุคลิกภาพ	3.18		-	0.30
				(0.780)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	3.14			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.18$) และเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.14$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
/ เป็นการกระทำตามอารมณ์	$\bar{X}$	2.86	3.23	3.32
ตามกฎหมาย	2.86	-	-0.36*	-0.45*
			(0.041)	(0.007)
ตามบุคลิกภาพ	3.23		-	-0.09
				(0.381)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	3.32			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.23$) และเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.32$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.86$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งแตกต่างกัน

คุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพล ต่อการตัดสินใจ / พฤติกรรมการเลือกตั้ง	$\bar{X}$	ตามกฎหมาย	ตามบุคลิกภาพ	สัญลักษณ์ของกลุ่ม
		2.63	3.16	3.18
ตามกฎหมาย	2.63	-	-0.57*	-0.65*
			(0.004)	(0.001)
ตามบุคลิกภาพ	3.16		-	-0.08
				(0.476)
สัญลักษณ์ของกลุ่ม	3.18			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.16$) และเป็นผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ($\bar{X} = 3.18$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งเป็นผู้นำตามกฎหมาย ($\bar{X} = 2.63$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.2 ผู้นำทางการเมืองที่มีปัจจัยการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร

พฤติกรรมการเลือกตั้ง	แหล่งสาร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	กกต.	28	1.78	1.06	27.795*	0.000
	พรรคการเมือง	59	2.28	0.89		
	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	109	2.79	0.81		
	หวัะแนน	104	3.46	0.79		
	ผลสำรวจ	31	3.96	0.94		
	สื่อสารมวลชน	21	2.57	0.87		
	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	48	2.83	0.99		
ตามคำนิยม	กกต.	28	1.75	1.04	24.389*	0.000
	พรรคการเมือง	59	2.61	0.76		
	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	109	3.11	0.83		
	หวัะแนน	104	3.64	0.74		
	ผลสำรวจ	31	3.77	1.28		
	สื่อสารมวลชน	21	2.90	0.88		
	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	48	2.87	0.95		
ตามอารมณ์	กกต.	28	2.39	1.16	20.864*	0.000
	พรรคการเมือง	59	2.57	0.83		
	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	109	3.14	0.86		
	หวัะแนน	104	3.75	0.72		
	ผลสำรวจ	31	4.03	0.91		
	สื่อสารมวลชน	21	3.23	0.70		
	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	48	3.14	1.01		
ตามประเพณี	กกต.	28	2.25	1.29	19.960*	0.000
	พรรคการเมือง	59	2.61	0.92		
	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	109	3.14	0.90		
	หวัะแนน	104	3.77	0.79		
	ผลสำรวจ	31	4.16	0.93		
	สื่อสารมวลชน	21	3.28	0.90		
	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	48	3.16	1.17		
รวม	กกต.	28	1.89	1.10	23.252*	0.000
	พรรคการเมือง	59	2.47	0.87		
	ผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	109	3.05	0.89		
	หวัะแนน	104	3.82	0.80		
	ผลสำรวจ	31	4.12	0.95		
	สื่อสารมวลชน	21	3.00	0.89		
	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	48	3.04	1.05		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 36 แสดงผลการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล เป็นการกระทำตามค่านิยม เป็นการกระทำตามอารมณ์ และเป็นการเลือกตั้งตามประเพณีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 37 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อ
เจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร
แตกต่างกัน

แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร		กกด.	พรรค การเมือง	ผู้สมัคร รับเลือกตั้ง	หัว คะแนน	ผลสำรวจ	สื่อสาร มวลชน	คนรู้จัก/ ญาติพี่น้อง
/ การกระทำเพื่อ เจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	1.78	2.28	2.79	3.46	3.96	2.57	2.83
กกด.	1.78	-	-0.50*	-1.01*	-1.67*	-2.18*	-0.78*	-1.04*
			(0.013)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.002)	(0.000)
พรรคการเมือง	2.28	-	-	-0.51*	-1.17*	-1.67*	-0.28	-0.54*
				(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.205)	(0.002)
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	2.79	-	-	-	-0.66*	-1.16*	0.22	-0.03
					(0.000)	(0.000)	(0.279)	(0.817)
หัวคะแนน	3.46	-	-	-	-	-0.50*	0.89*	0.62*
						(0.005)	(0.000)	(0.000)
ผลสำรวจ	3.96	-	-	-	-	-	1.39*	1.13*
							(0.000)	(0.000)
สื่อสารมวลชน	2.57	-	-	-	-	-	-	-1.13*
								(0.000)
คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	2.83	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่เป็นคณะกรรมการกาเลือกตั้ง
($\bar{X} = 1.78$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล
มากกว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่เป็นพรรคการเมือง ($\bar{X} = 2.28$)
สื่อสารมวลชน ($\bar{X} = 2.57$) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 2.79$) ญาติพี่น้อง/คนรู้จัก ($\bar{X} = 2.83$)
หัวคะแนน ($\bar{X} = 3.46$) และ ผลสำรวจ ($\bar{X} = 3.96$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน

แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร		กกด.	พรรคการเมือง	ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หัวคะแนน	ผลสำรวจ	สื่อสารมวลชน	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง
/ การกระทำตามค่านิยม	$\bar{X}$	1.75	2.61	3.11	3.64	3.77	2.90	2.87
กกด.	1.75	-	-0.86* (0.000)	-1.36* (0.000)	-1.89* (0.000)	-2.02* (0.000)	-1.15* (0.000)	-1.12* (0.000)
พรรคการเมือง	2.61	-	-	-0.49* (0.000)	-1.03* (0.000)	-1.16* (0.000)	-0.29 (0.188)	-0.26 (0.122)
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.11	-	-	-	-0.53* (0.000)	-0.66* (0.000)	0.20 (0.328)	0.23 (0.124)
หัวคะแนน	3.64	-	-	-	-	-0.13* (0.471)	0.73* (0.000)	0.76* (0.000)
ผลสำรวจ	3.77	-	-	-	-	-	0.86* (0.001)	0.89* (0.000)
สื่อสารมวลชน	2.90	-	-	-	-	-	-	0.02 (0.897)
คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	2.87	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากที่สุด คือ ผลสำรวจ ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่เป็นหัวคะแนน ($\bar{X} = 3.64$) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.11$) สื่อสารมวลชน ($\bar{X} = 2.90$) ญาติพี่น้อง/คนรู้จัก ($\bar{X} = 2.87$) พรรคการเมือง ($\bar{X} = 2.61$) และคณะกรรมการกาเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.75$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 39 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน

แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร		กกต.	พรรคการเมือง	ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หัวหน้าคณะ	ผลสำรวจ	สื่อสารมวลชน	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง
/ การกระทำตามอารมณ์	$\bar{X}$	2.39	2.57	3.14	3.75	4.03	3.23	3.14
กกต.	2.39	-	-0.18 (0.357)	-0.75* (0.000)	-1.35* (0.000)	-1.63* (0.000)	-0.84* (0.001)	-0.75* (0.000)
พรรคการเมือง	2.57	-	-	-0.57* (0.000)	-1.17* (0.000)	-1.45* (0.000)	-0.66* (0.003)	-0.56* (0.001)
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.14	-	-	-	-0.60* (0.000)	-0.88* (0.000)	-0.09 (0.659)	0.01 (0.995)
หัวหน้าคณะ	3.75	-	-	-	-	-0.28 (0.112)	0.51* (0.014)	0.60* (0.000)
ผลสำรวจ	4.03	-	-	-	-	-	0.79* (0.001)	0.88* (0.000)
สื่อสารมวลชน	3.23	-	-	-	-	-	-	0.92 (0.684)
คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	3.14	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากที่สุด คือ ผลสำรวจ ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่เป็นหัวหน้าคณะ ($\bar{X} = 3.75$) สื่อสารมวลชน ($\bar{X} = 3.23$) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.14$) ญาติพี่น้อง/คนรู้จัก ($\bar{X} = 3.14$) พรรคการเมือง ($\bar{X} = 2.57$) และคณะกรรมการกาเลือกตั้ง ($\bar{X} = 2.39$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 40 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน

แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร		กกต.	พรรคการเมือง	ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หัวหน้าคะแนน	ผลสำรวจ	สื่อสารมวลชน	คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง
/ การกระทำตามประเพณี	$\bar{X}$	2.25	2.61	3.14	3.77	4.16	3.28	3.16
กกต.	2.25	-	-0.36 (0.100)	-0.89* (0.000)	-1.52* (0.000)	-1.91* (0.000)	-1.03* (0.000)	-0.91* (0.000)
พรรคการเมือง	2.61	-	-	-0.53* (0.001)	-1.16* (0.000)	-1.55* (0.000)	-0.67* (0.005)	-0.55* (0.003)
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.14	-	-	-	-0.63* (0.000)	-1.01* (0.000)	-0.13 (0.541)	-0.01 (0.904)
หัวหน้าคะแนน	3.77	-	-	-	-	-0.38 (0.051)	0.49* (0.031)	0.61* (0.000)
ผลสำรวจ	4.16	-	-	-	-	-	0.87* (0.001)	0.99* (0.000)
สื่อสารมวลชน	3.28	-	-	-	-	-	-	0.11 (0.633)
คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	3.16	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากที่สุด คือ ผลสำรวจ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่เป็นหัวหน้าคะแนน ($\bar{X} = 3.77$) สื่อสารมวลชน ($\bar{X} = 3.28$) ญาติพี่น้อง/คนรู้จัก ($\bar{X} = 3.16$) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.14$) พรรคการเมือง ($\bar{X} = 2.61$) และคณะกรรมการกาเลือกตั้ง ($\bar{X} = 2.25$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 41 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มของพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของ
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารแตกต่างกัน

แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร		กกต.	พรรค การเมือง	ผู้รับสมัคร รับเลือกตั้ง	หัว คะแนน	ผลสำรวจ	สื่อสาร มวลชน	คนรู้จัก/ ญาติพี่น้อง
/ พฤติกรรมการ เลือกตั้งในภาพรวม	$\bar{X}$	1.89	2.47	3.05	3.82	4.12	3.00	3.04
กกต.	1.89	-	-0.58* (0.006)	-1.16* (0.000)	-1.93* (0.000)	-2.23* (0.000)	-1.10* (0.000)	-1.14* (0.000)
พรรคการเมือง	2.47	-	-	-0.58* (0.000)	-1.35* (0.000)	-1.65* (0.000)	-0.52* (0.024)	-0.56* (0.001)
ผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง	3.05	-	-	-	-0.77* (0.000)	-1.07* (0.000)	0.55 (0.800)	0.01 (0.932)
หัวคะแนน	3.82	-	-	-	-	-0.30 (0.105)	0.82* (0.000)	0.78* (0.000)
ผลสำรวจ	4.12	-	-	-	-	-	1.12* (0.000)	1.08* (0.000)
สื่อสารมวลชน	3.00	-	-	-	-	-	-	-0.04 (0.861)
คนรู้จัก/ญาติพี่น้อง	3.04	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง
ในภาพรวมมากที่สุด คือ ผลสำรวจ ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับ
แหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่เป็นหัวคะแนน ($\bar{X} = 3.82$) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.05$) ญาติพี่น้อง/คน
รู้จัก ($\bar{X} = 3.04$) สื่อสารมวลชน ($\bar{X} = 3.00$) พรรคการเมือง ($\bar{X} = 2.47$) และคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.89$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 42 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามสาร

พฤติกรรมการเลือกตั้ง	สาร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	สามารถออกไปใช้สิทธิ	35	1.80	1.05	34.303*	0.001
	ลงคะแนนเสียงได้อย่าง					
	ถูกต้อง					
	มีความรู้ทางการเมือง	82	2.32	0.87		
	สูงขึ้น					
ตามคำนิยาม	ทราบสถานการณ์ทาง	171	3.02	0.92	38.538*	0.000
	การเมืองของประเทศ					
	เห็นคุณค่าของการมีส่วน	111	3.49	0.81		
	ร่วมทางการเมือง					
	สามารถออกไปใช้สิทธิ	35	1.85	1.11		
ตามอารมณ์	ลงคะแนนเสียงได้อย่าง				30.818*	0.001
	ถูกต้อง					
	มีความรู้ทางการเมือง	82	2.56	0.75		
	สูงขึ้น					
	ทราบสถานการณ์ทาง	171	3.22	0.89		
ตามประเพณี	การเมืองของประเทศ				25.709*	0.000
	เห็นคุณค่าของการมีส่วน	111	3.67	0.82		
	ร่วมทางการเมือง					
	สามารถออกไปใช้สิทธิ	35	2.28	1.12		
	ลงคะแนนเสียงได้อย่าง					
ตามประเพณี	ถูกต้อง				25.709*	0.000
	มีความรู้ทางการเมือง	82	2.70	0.86		
	สูงขึ้น					
	ทราบสถานการณ์ทาง	171	3.32	0.87		
	การเมืองของประเทศ					
ตามประเพณี	เห็นคุณค่าของการมีส่วน	111	3.81	0.75	25.709*	0.000
	ร่วมทางการเมือง					
	สามารถออกไปใช้สิทธิ	35	2.40	1.31		
	ลงคะแนนเสียงได้อย่าง					
	ถูกต้อง					
ตามประเพณี	มีความรู้ทางการเมือง	82	2.65	0.93		
	สูงขึ้น					
	ทราบสถานการณ์ทาง	171	3.32	0.87		
	การเมืองของประเทศ					
	เห็นคุณค่าของการมีส่วน	111	3.81	0.75		

	สูงขึ้น					
	ทราบสถานการณ์ทาง	171	3.33	0.98		
	การเมืองของประเทศ					
	เห็นคุณค่าของการมีส่วน	111	3.85	0.81		
	ร่วมทางการเมือง					
รวม	สามารถออกไปใช้สิทธิ	35	2.08	1.05	46.300*	0.001
	ลงคะแนนเสียงได้อย่าง					
	ถูกต้อง					
	มีความรู้ทางการเมือง	82	2.55	0.84		
	สูงขึ้น					
	ทราบสถานการณ์ทาง	171	3.22	0.95		
	การเมืองของประเทศ					
	เห็นคุณค่าของการมีส่วน	111	3.70	0.81		
	ร่วมทางการเมือง					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 42 แสดงผลการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความหมายกับสารในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล เป็นการกระทำตามค่านิยม เป็นการกระทำตามอารมณ์ และเป็นการกระทำตามประเพณีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 43 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อ
เจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน

สาร		สามารถออกไปใช้ สิทธิลงคะแนน เสียงได้อย่างถูกต้อง	มีความรู้ทาง การเมืองสูงขึ้น	ทราบสถานการณ์ ทางการเมืองของ ประเทศ	เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง
/ การกระทำเพื่อ เจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	1.80	2.32	3.02	3.49
สามารถออกไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงได้อย่าง ถูกต้อง	1.80	-	-0.65* (0.006)	-0.78* (0.000)	-0.93* (0.000)
มีความรู้ทางการเมือง สูงขึ้น	2.32	-	-	-0.58* (0.000)	-0.90* (0.002)
ทราบสถานการณ์ทาง การเมืองของประเทศ	3.02	-	-	-	-0.95* (0.000)
เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง	3.49	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารโดยเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.49$)
ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลมากกว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารโดยสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง
($\bar{X} = 1.80$) มีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ($\bar{X} = 2.32$) และทราบสถานการณ์ทางการเมืองของ
ประเทศ ($\bar{X} = 3.02$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 44 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มของพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตาม
ค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน

สาร		สามารถออกไปใช้ สิทธิลงคะแนน เสียงได้อย่างถูกต้อง	มีความรู้ทาง การเมืองสูงขึ้น	ทราบสถานการณ์ ทางการเมืองของ ประเทศ	เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง
/ การกระทำตาม ค่านิยม	$\bar{X}$	1.85	2.56	3.22	3.67
สามารถออกไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงได้อย่าง ถูกต้อง	1.85	-	-0.38* (0.006)	-0.63* (0.001)	-0.99* (0.000)
มีความรู้ทางการเมือง สูงขึ้น	2.56	-	-	-0.69* (0.000)	-0.72* (0.001)
ทราบสถานการณ์ทาง การเมืองของประเทศ	3.22	-	-	-	-0.35* (0.001)
เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง	3.67	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารโดยเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.67$)
ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง
ที่ให้ความสำคัญกับสารโดยสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 1.85$)
มีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ($\bar{X} = 2.56$) และทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ
($\bar{X} = 3.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 45 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน

สาร		สามารถออกไปใช้ สิทธิลงคะแนน เสียงได้อย่างถูกต้อง	มีความรู้ทาง การเมืองสูงขึ้น	ทราบสถานการณ์ ทางการเมืองของ ประเทศ	เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง
/ การกระทำตาม อารมณ์	$\bar{X}$	2.28	2.70	3.32	3.81
สามารถออกไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงได้อย่าง ถูกต้อง	2.28	-	-0.40* (0.004)	-0.60* (0.000)	-0.68* (0.001)
มีความรู้ทางการเมือง สูงขึ้น	2.70	-	-	-0.54* (0.000)	-0.59* (0.001)
ทราบสถานการณ์ทาง การเมืองของประเทศ	3.32	-	-	-	-0.99* (0.000)
เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง	3.81	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารโดยเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.81$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารโดยสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 2.28$) มีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ($\bar{X} = 2.70$) และทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ ($\bar{X} = 3.32$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 46 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน

สาร		สามารถออกไปใช้ สิทธิลงคะแนน เสียงได้อย่างถูกต้อง	มีความรู้ทาง การเมืองสูงขึ้น	ทราบสถานการณ์ ทางการเมืองของ ประเทศ	เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง
/ การกระทำตาม ประเพณี	$\bar{X}$	2.40	2.65	3.33	3.85
สามารถออกไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงได้อย่าง ถูกต้อง	2.40	-	-0.48* (0.002)	-0.66* (0.001)	-0.81* (0.000)
มีความรู้ทางการเมือง สูงขึ้น	2.65	-	-	-0.54* (0.000)	-0.63* (0.000)
ทราบสถานการณ์ทาง การเมืองของประเทศ	3.33	-	-	-	0.09* (0.000)
เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง	3.85	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสาร โดยเพื่อทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ ($\bar{X} = 3.33$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารโดยสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 2.40$) มีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ($\bar{X} = 2.65$) และเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 47 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสารแตกต่างกัน

สาร / พฤติกรรมการ เลือกตั้ง	$\bar{X}$	สามารถออกไปใช้ สิทธิลงคะแนน เสียงได้อย่างถูกต้อง	มีความรู้ทาง การเมืองสูงขึ้น	ทราบสถานการณ์ ทางการเมืองของ ประเทศ	เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง
		2.08	2.55	3.22	3.70
สามารถออกไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงได้อย่าง ถูกต้อง	2.08	-	-0.60* (0.001)	-0.72* (0.001)	-0.80* (0.001)
มีความรู้ทางการเมือง สูงขึ้น	2.55	-	-	-0.56* (0.000)	-0.62* (0.000)
ทราบสถานการณ์ทาง การเมืองของประเทศ	3.22	-	-	-	-0.73* (0.000)
เห็นคุณค่าของการมี ส่วนร่วมทางการเมือง	3.70	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสาร โดยเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.70$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับสาร โดยสามารถออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 2.08$) มีความรู้ทางการเมืองสูงขึ้น ($\bar{X} = 2.55$) และทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ ($\bar{X} = 3.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 48 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามช่องทางการสื่อสาร

พฤติกรรมการเลือกตั้ง	ช่องทางการสื่อสาร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	หนังสือพิมพ์	25	1.68	0.90	38.047*	0.000
	โทรทัศน์	192	2.86	0.76		
	วิทยุ	67	2.13	0.99		
	รถประชาสัมพันธ์	84	3.61	0.75		
	ป้ายโฆษณา	22	4.13	0.99		
	อื่นๆ	9	3.11	0.92		
ตามคำนิยาม	หนังสือพิมพ์	25	1.84	0.85	38.502*	0.001
	โทรทัศน์	192	3.09	0.78		
	วิทยุ	67	2.28	0.90		
	รถประชาสัมพันธ์	84	3.80	0.71		
	ป้ายโฆษณา	22	4.22	0.97		
	อื่นๆ	9	3.11	1.16		
ตามอารมณ์	หนังสือพิมพ์	25	2.40	1.25	24.859*	0.000
	โทรทัศน์	192	3.21	0.76		
	วิทยุ	67	2.53	0.92		
	รถประชาสัมพันธ์	84	3.84	0.76		
	ป้ายโฆษณา	22	4.18	0.95		
	อื่นๆ	9	3.55	0.88		
ตามประเพณี	หนังสือพิมพ์	25	3.08	1.46	12.915*	0.000
	โทรทัศน์	192	3.14	0.95		
	วิทยุ	67	2.64	1.09		
	รถประชาสัมพันธ์	84	3.80	0.87		
	ป้ายโฆษณา	22	4.22	0.81		
	อื่นๆ	9	3.33	0.70		
รวม	หนังสือพิมพ์	25	2.16	1.06	35.088*	0.001
	โทรทัศน์	192	3.13	0.86		
	วิทยุ	67	2.25	0.97		
	รถประชาสัมพันธ์	84	3.94	0.81		
	ป้ายโฆษณา	22	4.40	0.79		
	อื่นๆ	9	3.33	1.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 48 แสดงผลการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรมการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางการสื่อสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ช่องทางสื่อสารมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งในด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล เป็นการกระทำตามค่านิยม เป็นการกระทำตามอารมณ์ และเป็นการกระทำตามประเพณีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 49 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน

ช่องทางการสื่อสาร		หนังสือพิมพ์	โทรทัศน์	วิทยุ	รถ ประชาสัมพันธ์	ป้ายโฆษณา	อื่นๆ
/ เป็นการกระทำเพื่อ เจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	1.68	2.86	2.13	3.61	4.13	3.11
หนังสือพิมพ์	1.68	-	-0.67* (0.000)	-0.46* (0.000)	-0.83* (0.000)	-0.93* (0.001)	-0.70* (0.000)
โทรทัศน์	2.86	-	-	0.20* (0.000)	-0.75* (0.000)	-0.85* (0.009)	-0.52* (0.000)
วิทยุ	2.13	-	-	-	-0.76* (0.000)	-0.99* (0.000)	-0.65 (0.800)
รถประชาสัมพันธ์	3.61	-	-	-	-	-0.80 (0.105)	0.79* (0.000)
ป้ายโฆษณา	4.13	-	-	-	-	-	0.34* (0.000)
อื่นๆ	3.11	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 50 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน

ช่องทางการสื่อสาร		หนังสือพิมพ์	โทรทัศน์	วิทยุ	รถประชาสัมพันธ์	ป้ายโฆษณา	อื่นๆ
/ เป็นการกระทำตามค่านิยม	$\bar{X}$	1.84	3.09	2.28	3.80	4.22	3.11
หนังสือพิมพ์	1.84	-	-0.65* (0.000)	-0.42* (0.000)	-0.81* (0.000)	-0.96* (0.000)	-0.66* (0.000)
โทรทัศน์	3.09	-	-	-0.63* (0.001)	-0.77* (0.000)	-0.88* (0.009)	-0.06* (0.000)
วิทยุ	2.28	-	-	-	-0.76* (0.000)	-0.86* (0.001)	-0.63 (0.740)
รถประชาสัมพันธ์	3.80	-	-	-	-	-0.79 (0.105)	0.57* (0.000)
ป้ายโฆษณา	4.22	-	-	-	-	-	0.24* (0.000)
อื่นๆ	3.11	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 1.84$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.28$) โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.09$) รถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.28$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 1.84$) และให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง

เป็นการกระทำตามค่านิยมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.09$) รถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.09$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 1.84$) และ วิทยู ($\bar{X} = 2.28$) และให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 1.84$) วิทยู ($\bar{X} = 2.28$) และโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 1.84$) วิทยู ($\bar{X} = 2.28$) โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.09$) และรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 51 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน

ช่องทางการสื่อสาร		หนังสือพิมพ์	โทรทัศน์	วิทยุ	รถประชาสัมพันธ์	ป้ายโฆษณา	อื่นๆ
/ เป็นการกระทำตามอารมณ์	$\bar{X}$	2.40	3.21	2.53	3.84	4.18	3.55
หนังสือพิมพ์	2.40	-	-0.53* (0.001)	-0.26* (0.000)	-0.74* (0.000)	-0.86* (0.000)	-0.65* (0.000)
โทรทัศน์	3.21	-	-	0.33* (0.000)	-0.65* (0.000)	-0.72* (0.009)	-0.38* (0.000)
วิทยุ	2.53	-	-	-	-0.55* (0.000)	-0.66* (0.022)	-0.50 (0.000)
รถประชาสัมพันธ์	3.84	-	-	-	-	-0.78 (0.639)	0.62* (0.000)
ป้ายโฆษณา	4.18	-	-	-	-	-	0.50* (0.001)
อื่นๆ	3.55	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.40$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.53$) โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.21$) รถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.84$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.18$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.53$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.40$) และให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง

เป็นการกระทำตามอารมณ์น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.21$) รถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.84$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.18$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.21$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.40$) และ วิทยู ($\bar{X} = 2.53$) และให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.84$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.18$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.84$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.40$) วิทยู ($\bar{X} = 2.53$) และโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.21$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.18$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.40$) วิทยู ($\bar{X} = 2.53$) โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.21$) และรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.84$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 52 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน

ช่องทางการสื่อสาร		หนังสือพิมพ์	โทรทัศน์	วิทยุ	รถประชาสัมพันธ์	ป้ายโฆษณา	อื่นๆ
/ เป็นการกระทำตามประเพณี	$\bar{X}$	3.08	3.14	2.64	3.80	4.22	3.33
หนังสือพิมพ์	3.08	-	-0.49* (0.001)	-0.27* (0.000)	-0.77* (0.000)	-0.75* (0.000)	-0.57* (0.000)
โทรทัศน์	3.14	-	-	0.20* (0.000)	-0.51* (0.000)	-0.62* (0.009)	-0.40* (0.000)
วิทยุ	2.64	-	-	-	-0.73* (0.000)	-0.99* (0.021)	-0.56 (0.000)
รถประชาสัมพันธ์	3.80	-	-	-	-	-0.82 (0.741)	0.74* (0.000)
ป้ายโฆษณา	4.22	-	-	-	-	-	0.62* (0.000)
อื่นๆ	3.33	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่หนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.08$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.64$) และให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.14$) รถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.14$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.64$) และหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.08$) และให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.64$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.08$) โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.14$) รถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นรถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.80$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.64$) และหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.08$) และโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.14$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.22$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.64$) และหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.08$) และโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.14$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 53 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งในภาพรวมของ
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารแตกต่างกัน

ช่องทางการสื่อสาร		หนังสือพิมพ์	โทรทัศน์	วิทยุ	รถ ประชาสัมพันธ์	ป้ายโฆษณา	อื่นๆ
/ พฤติกรรมกา เลือกตั้ง	$\bar{X}$	2.16	3.13	2.25	3.94	4.40	3.33
หนังสือพิมพ์	2.16	-	-0.63* (0.000)	-0.52* (0.000)	-0.77* (0.000)	-0.98* (0.000)	-0.67* (0.000)
โทรทัศน์	3.13	-	-	0.40* (0.000)	-0.68* (0.000)	-0.78* (0.009)	-0.52* (0.001)
วิทยุ	2.25	-	-	-	-0.41* (0.000)	-0.69* (0.022)	-0.31 (0.000)
รถประชาสัมพันธ์	3.94	-	-	-	-	-0.58 (0.697)	0.43* (0.000)
ป้ายโฆษณา	4.40	-	-	-	-	-	0.32* (0.001)
อื่นๆ	3.33	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.16$) ให้ความสำคัญ
กับพฤติกรรมกาเลือกตั้งในภาพรวมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสาร
ที่เป็นวิทยุ ($\bar{X} = 2.25$) โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.13$) รถประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.94$) และป้ายโฆษณา
($\bar{X} = 4.40$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.13$)
ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งในภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับ
ช่องทางการสื่อสารที่เป็นหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.16$) และ วิทยุ ($\bar{X} = 2.25$) และให้ความสำคัญกับ
พฤติกรรมกาเลือกตั้งในภาพรวมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสาร

ที่เป็นรปประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.94$) และป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.40$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นรปประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.94$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การเลือกตั้งในภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็น หนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.16$) วิทยู ($\bar{X} = 2.25$) และ โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารเป็นป้ายโฆษณา ($\bar{X} = 4.40$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การเลือกตั้งในภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่เป็น หนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.16$) วิทยู ($\bar{X} = 2.25$) และ โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 54 แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรม การเลือกตั้ง จำแนกตามผู้รับสาร

พฤติกรรม การเลือกตั้ง	ผู้รับสาร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	เห็นความสำคัญ	210	2.71	0.89	7.501*	0.001
	ไม่เห็นความสำคัญ	189	3.11	1.15		
ตามค่านิยม	เห็นความสำคัญ	210	2.92	0.90	5.851*	0.003
	ไม่เห็นความสำคัญ	189	3.27	1.11		
ตามอารมณ์	เห็นความสำคัญ	210	3.05	0.91	7.951*	0.000
	ไม่เห็นความสำคัญ	189	3.09	1.02		
ตามประเพณี	เห็นความสำคัญ	210	3.09	1.04	5.189*	0.006
	ไม่เห็นความสำคัญ	189	3.43	1.08		
รวม	เห็นความสำคัญ	210	2.96	0.97	7.798*	0.000
	ไม่เห็นความสำคัญ	189	3.39	1.17		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 54 แสดงผลการเปรียบเทียบความสำคัญของพฤติกรรม การเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผู้รับสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อพฤติกรรม การเลือกตั้งในด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล เป็นการกระทำตามค่านิยม และเป็นการกระทำตามอารมณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 55 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อ
เจตจำนงเชิงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน

ผู้รับสาร / เป็นการกระทำ เพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล	$\bar{X}$	เห็นความสำคัญ	ไม่เห็นความสำคัญ
		2.71	3.11
เห็นความสำคัญ	2.71	-	-0.22* (0.001)
ไม่เห็นความสำคัญ	3.11		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.11$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม
การเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นถึงความสำคัญของการ
เลือกตั้ง ($\bar{X} = 2.71$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 56 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำ
ตามค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน

ผู้รับสาร / เป็นการกระทำตามค่านิยม	$\bar{X}$	เห็นความสำคัญ	ไม่เห็นความสำคัญ
		2.92	3.27
เห็นความสำคัญ	2.92	-	-0.41* (0.009)
ไม่เห็นความสำคัญ	3.27		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.27$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 2.92$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 57 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน

ผู้รับสาร		เห็นความสำคัญ		ไม่เห็นความสำคัญ
/ เป็นการกระทำตามอารมณ์	$\bar{X}$	3.05		3.09
เห็นความสำคัญ	3.05	-		-0.06*
				(0.021)
ไม่เห็นความสำคัญ	3.09			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์ ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.09$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 58 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน

ผู้รับสาร		เห็นความสำคัญ	ไม่เห็นความสำคัญ
/ เป็นการกระทำตามประเพณี	$\bar{X}$	3.09	3.43
เห็นความสำคัญ	3.09	-	-0.12*
			(0.011)
ไม่เห็นความสำคัญ	3.43		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.43$) ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 59 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมกาเลือกตั้งในภาพรวมของ
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารแตกต่างกัน

ผู้รับสาร / พฤติกรรมการเลือกตั้ง ในภาพรวม	$\bar{X}$	เห็นความสำคัญ	ไม่เห็นความสำคัญ
		2.96	3.39
เห็นความสำคัญ	2.96	-	-0.31* (0.008)
ไม่เห็นความสำคัญ	3.39		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี LSD (Least significant difference) พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.39$) ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร
เลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง
($\bar{X} = 2.96$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเลือกตั้ง

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้สรุป อภิปรายและเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุป

5.1.1 ผลการศึกษาทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/วิชาชีพอิสระ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 20,001 – 30,000 บาท

5.1.2 บทบาทของผู้นำและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง

การสำรวจคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้นำที่ช่วยแนะนำและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งส่วนใหญ่ คือ ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม โดยผู้นำตามกฎหมายที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รองลงมาคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำตามบุคลิกภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ บุคคลมีชื่อเสียงในพื้นที่ รองลงมา คือ พระ ผู้นำศาสนา ส่วนผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ผู้นำกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ รองลงมาคือ ตัวแทนพรรคการเมือง ซึ่งบทบาทของผู้นำที่ช่วยแนะนำและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งส่วนใหญ่ คือ ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ และตัวแทนจากพรรคการเมือง เพราะว่าผู้นำในกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ จะมีความใกล้ชิดกับประชาชนค่อนข้างมาก รวมทั้งยังมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และอาจมีเรื่องของผลประโยชน์ในการประกอบอาชีพเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนตัวแทนจากพรรคการเมืองก็จะเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในการผูกพันกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

โดยเหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง คือ ต้องการให้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในฐานะประชาชนผู้มีสิทธิ รองลงมาคือ เพราะความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา ส่วนเหตุผลในการจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ไม่อยากไป รองลงมาคือ ไม่ทราบว่าการเลือกตั้ง ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บทบาทของผู้นำต่อการเลือกตั้ง ควรมีบทบาทในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง / พรรคการเมืองที่ตนชอบ แหล่งสารหรือผู้ส่งสารที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ข่าวดูสารการเลือกตั้งที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ทำให้ทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ ช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ โทรศัพท์ และกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเหตุผลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ เช่น ถ้าสะดวกก็ไป ไม่สะดวกก็ไม่ไป รองลงมาคือ ไปเลือกตั้งเพราะเป็นค่านิยมของสังคม เช่น รู้สึกถึงหน้าที่พลเมือง

5.1.3 ความต้องการของประชาชนที่มีผลประโยชน์ส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงผ่านพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง

ในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนจังหวัดกาญจนบุรีมีพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี รองลงมาคือ มีพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำเพื่อเจตจำนงเชิงเหตุผล กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเลือกตั้งมากที่สุด ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามค่านิยม กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการไปเลือกตั้งเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ และการเลือกตั้งจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายที่พรรคการเมืองนำเสนอ ด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับแรงผลักดันจากผลงานเดิมที่ผ่านมาของ ส.ส. ส.ว. ที่เคยได้รับการเลือกตั้งมาเป็นปัจจัยในการแสดงพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งออกมา และด้านการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามประเพณี กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการไปเลือกตั้งตามความเคยชินที่ผ่านมามากที่สุด สิ่งเหล่านี้สะท้อนว่าประชาชนยังไม่ได้ถูกปลูกฝังและซึมซับวัฒนธรรมประชาธิปไตยผ่านระบบการเลือกตั้งเท่าที่ควร ทำให้การเลือกตั้งจึงเป็นเพียงการกระทำตามประเพณีปฏิบัติและความรู้สึกมากกว่าจะเป็นการแสดงออกของการเป็นหน้าที่พลเมืองและตามเจตนารมณ์ของประชาธิปไตย โดยความต้องการของประชาชนต่อผู้นำ คือ ต้องการให้ผู้นำมีบทบาทในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง/พรรคการเมืองที่ตนชอบในการเลือกตั้ง เพราะปัจจุบันมีความสนใจกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น มีการแข่งขันทางการเมืองค่อนข้างรุนแรงระหว่าง 2 พรรคการเมืองขนาดใหญ่จนทำให้ประชาชนอยากให้ผู้นำที่มีบทบาทและมีอิทธิพลสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนชอบเพื่อนำไปสู่การชนะการเลือกตั้งเป็นสำคัญ

ถึงแม้ว่าการที่ประชาชนส่วนมากยังเห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง แต่ก็มีจำนวนที่ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะที่จะช่วยพัฒนาและเปลี่ยนแปลงประเทศได้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนเริ่มมีความเบื่อหน่ายการเลือกตั้ง และยังขาดความรู้ถึงถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นเพียงการกระทำตามอารมณ์ไม่ได้ปลูกฝังถึงการต้องการใช้สิทธิเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองยังมีปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเบื่อหน่ายทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

5.1.4 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านผู้นำทางการเมืองที่มีปัจจัยการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกัน

5.2 อภิปรายผล

ในการศึกษา บทบาทของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เป็นการกระทำตามประเพณีมากที่สุด รองลงมา คือ มีพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์เนื่องจากประชาชนยังไม่ได้ถูกปลูกฝังและซึมซับวัฒนธรรมประชาธิปไตยผ่านระบบการเลือกตั้งเท่าที่ควร ทำให้การเลือกตั้งจึงเป็นเพียงการกระทำตามประเพณีปฏิบัติและความรู้สึกมากกว่าจะเป็นการแสดงออกของการเป็นหน้าที่พลเมืองและตามเจตนารมณ์ของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่วนบทบาทของผู้นำที่ช่วยแนะนำและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งส่วนใหญ่ คือ ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เช่น กลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ และตัวแทนพรรคการเมือง เพราะว่าผู้นำในกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ จะมีความใกล้ชิดกับประชาชนค่อนข้างมาก รวมทั้งยังมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และอาจมีเรื่องของผลประโยชน์ในการประกอบอาชีพเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำในสมาคมผู้ประกอบการน้ำตาลทราย ผู้นำชาวไร่อ้อย ผู้นำชาวนา เป็นต้น ผู้นำเหล่านี้ล้วนมามีบทบาททางการเมืองเป็นอย่างมากส่งผลต่อการแนะนำและการตัดสินใจในการเลือกผู้รับสมัครเลือกตั้งของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนในกรณีของตัวแทนพรรคการเมือง จะเป็นในลักษณะของการทำพื้นที่เพื่อผลประโยชน์ในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง รวมทั้งการแย่งชิงมวลชนและความนิยมของพรรคการเมืองส่งผลให้ตัวแทนพรรคการเมืองพยายามเข้ามามีบทบาททางการเมืองกับประชาชนในพื้นที่

โดยบทบาทของผู้นำตามกฎหมายที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นที่เคารพและศรัทธาของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งมีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน ทั้งที่มีมาจากความเคารพนับถือ ความนิยมชมชอบส่วนบุคคลหรือความเกรงใจ จนอาจนำไปสู่พฤติกรรมเลือกตั้งต่าง ๆ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมไปถึงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งตามคำแนะนำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ส่วนผู้นำตามกฎหมายอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงมา เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ถือเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชน และประชาชนต้องพึ่งพาในเรื่องต่าง ๆ มากมาย เช่น การประสานงานในเรื่องงบประมาณต่าง ๆ เป็นต้น ตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น ทำให้ได้รับความเคารพนับถือ ส่วนผู้นำตามบุคลิกภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ บุคคลมีชื่อเสียงในพื้นที่ เนื่องจาก บุคคลที่มีชื่อเสียงมีข้อได้เปรียบคือ เป็นที่รู้จัก เป็นผู้กว้างขวางในพื้นที่ และยังเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ทำให้บุคคลเหล่านี้มีบทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนที่แสดงพฤติกรรมออกมาทั้งที่รู้ตัวและอาจไม่รู้ตัว เช่นเดียวกับ พระ ผู้นำศาสนา ก็เป็นบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถือ เป็นศูนย์กลางของประชาชนทำให้บุคคลเหล่านี้มีบทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชน

การที่เหตุผลในการจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ต้องการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในฐานะประชาชนผู้มีสิทธิ เนื่องจากประชาชนอาจต้องการแสดงออกทางการเมืองผ่านการเลือกตั้ง ตามที่ได้มีการณรงค์ทางการเมืองเลือกตั้งผ่านช่องทางและสื่อต่าง ๆ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเลือกตั้งเป็นการใช้สิทธิมากกว่าเหตุผลอื่นๆ ประกอบกับเพราะความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการกระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเพื่อแสดงออกทางการเมืองของประชาชน และมองว่า การเลือกตั้งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา ส่วนเหตุผลในการที่จะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ไม่อยากไป ก็อาจเป็นการสะท้อนว่าประชาชนเบื่อการเมือง และแสดงออกด้วยการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนประเด็นในเรื่องของการไม่ทราบว่าการเลือกตั้ง ก็อาจเกิดจากประชาชนยังไม่มี ความสนใจทางการเมืองดีเท่าที่ควร การตื่นตัวมีอยู่น้อย ทำให้ไม่สนใจรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง

และประชาชนให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้นำต่อการเลือกตั้งว่าควรมีบทบาทในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง/พรรคการเมืองที่ตนชอบมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการเมืองในประเทศไทยจะเน้นไปที่ตัวบุคคลมากกว่าระบบพรรคการเมือง ดังนั้นจึงมีความต้องการให้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนชอบลงรับสมัครเลือกตั้ง ประกอบกับกระแสสังคมในปัจจุบันที่มีความนิยมและสนใจกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น มีการแข่งขันทางการเมือง

ค่อนข้างรุนแรงระหว่าง 2 พรรคการเมืองขนาดใหญ่จนทำให้ประชาชนอยากให้ผู้นำที่มีบทบาทและมีอิทธิพลสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนชอบเพื่อนำไปสู่การชนะการเลือกตั้งเป็นสำคัญ

ในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร นับว่า ที่มีความสำคัญในกระบวนการสื่อสาร การมีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ดี ย่อมนำไปสู่การพัฒนาการเมืองและพัฒนาประชาธิปไตย โดยตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ถือเป็นแหล่งสารที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมเลือกตั้ง เนื่องจาก ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีส่วนสำคัญในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และข่าวสารการเลือกตั้งที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ทำให้ทราบสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเนื่องจาก หลาย ๆ ภาคส่วนในสังคมพยายามทำเสนอถึงการเลือกตั้งคือทางออกของประเทศในสถานการณ์ทางสังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง เพื่อนำไปสู่การแสดงออกของประชาชนในการต้องการหรือปฏิเสธพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ซึ่งโทรทัศน์จะเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายและรวดเร็ว แต่การที่ประชาชนส่วนมากยังเห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง แต่ก็มีจำนวนที่ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความเบื่อหน่ายการเลือกตั้ง และยังขาดความรู้ถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มองว่าการเลือกตั้งเป็นการกระทำตามอารมณ์เท่านั้น เช่น ถ้าสะดวกก็ไป ไม่สะดวกก็ไม่ไป มากกว่าความรู้ถึงถึงการเป็นหน้าที่พลเมือง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาสรุปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งได้ดังต่อไปนี้

- ด้านคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองในลักษณะสัญลักษณ์ของกลุ่มจะได้รับการยอมรับและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนค่อนข้างมากกว่าผู้นำตามกฎหมายและผู้นำตามบุคลิกภาพ สะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการเลือกตั้ง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ว่าราชการ นายเทศมนตรี เป็นต้น ยังไม่สามารถทำหน้าที่หรือชักจูงในการสร้างการมีส่วนร่วมหรือการแสดงพฤติกรรมได้ดีเท่ากลุ่มผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เช่น ผู้นำกลุ่มวิชาชีพ ผู้นำชุมชน แกนนำเรียกร้องทางการเมืองที่ไม่มีตำแหน่งตามกฎหมาย เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้จะมีความใกล้ชิดและสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ดีกว่าหน่วยงานราชการ สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานราชการหรือผู้ที่มิบทบาทหน้าที่

ตามกฎหมายในการสร้างพัฒนาทางการเมืองของประชาชนจะต้องเร่งทำงานในพื้นที่ในระดับท้องถิ่นและชุมชนให้มากขึ้นกว่าเดิม

- ด้านปัจจัยการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนนั้น หัวคะแนน และผลสำรวจหรือโพลจะมีอิทธิพลต่อประชาชนเป็นอย่างมากในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยที่ผ่านมาประชาชนเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และป้ายโฆษณาจะเป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถสื่อสารด้านการเลือกตั้งไปสู่ประชาชนได้ดีที่สุด ส่วนประชาชนในฐานะผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งยังไม่ให้ความสำคัญหรือเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งในการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงประเทศได้ สิ่งเหล่านี้เป็นการสะท้อนของประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงยังไม่ให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้ง รวมทั้งยังอาจหมายความว่าความถนัดของการเมืองมากขึ้นของประชาชน

- กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้นำตามกฎหมายที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน และบุคคลที่มีชื่อเสียงในพื้นที่จะเป็นผู้นำตามบุคลิกภาพที่ได้รับจากประชาชน ส่วนผู้นำกลุ่มวิชาชีพก็มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมด้านการเลือกตั้งของประชาชน หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรให้ความสำคัญกับกลุ่มคนเหล่านี้ เพื่อณรงค์การเลือกตั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างถูกต้อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- ควรมีการศึกษาในกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น ครอบคลุมประชากรในระดับภาค หรือในระดับประเทศ อันจะส่งผลให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการเลือกตั้งได้ดีมากยิ่งขึ้น

- ควรมีการศึกษาความพึงพอใจและทัศนคติของประชาชนในการเลือกตั้งของประชาชน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและความคาดหวังที่ประชาชนต้องการ

- ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร. ปฏิรูปการเมือง: เลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง พร◻อมร◻างรัฐธรรมนูญฉบับตนเองเจลีศ. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, 2520.
- กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แนวทางการปฏิรูปประเทศไทยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง (ความเห็นและข้อเสนอแนะ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555.
- กลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่สำนักประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กลุ่มงานการพิมพ์สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา, 2547.
- เจริญ เจษฎาวัลย์. การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : บริษัท พอดี จำกัด, 2550.
- จักษ์ พันธุ์เพชร. รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. ปทุมธานี : PUNCH GROUP, 2548.
- ชมรมพัฒนาสังคม. ทฤษฎีสังคม. กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์◻, 2534.
- ณรงค์ บุญสวขวัณ. พัฒนาการการเมืองภาคประชาชน : บทสังเคราะห์และข้อสังเกตปรากฏการณ์ในสังคมการเมืองไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2550 : 28-53.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2527.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. พฤติกรรมการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- พีระพงษ์ พิพัฒน์เลิศสกุล. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการไปใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน จังหวัดตราด. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัย, 2543.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์ กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.
- เทวินทร◻ ขอเหนี่ยวกลาง. ความตั้งใจไปเลือกตั้ง : กรณีศึกษาประชาชนเขตเลือกตั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.
- วิเชียร วิทยอุดม. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ฉบับแนวใหม่. กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์, 2550.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิสุทธิ โพธิ์แท่น. **ประชาธิปไตย : แนวคิดและตัวแบบประชาธิปไตยในอุดมคติ**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- ศิริเพ็ญ วิศิษฐ์พิทยา. **ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแหลมฉบัง เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2541**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **ทฤษฎีทางสังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. **พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย**. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุธา สิงโตทอง. **คณะกรรมการการเลือกตั้ง : บทบาทอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุชาดา คำป้อม. **คู่มือประชาชนสำหรับการเลือกตั้ง**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2547.
- สุทศนา มุขประภาต. **ภาวะผู้นำ**. ฉะเชิงเทรา : สถาบันราชภัฏนครินทร์, 2545.
- สุนันท์ อัครวิททอง. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนเขต 1 จังหวัดชลบุรี**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัย, 2544.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. **ภาวะผู้นำและความขัดแย้ง**. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536.
- อภิชาติ เชื้อเทศ. **ความล้มเหลวของพรรคการเมืองไทย**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- อนุสนธิ์ ลิ้มมณี. **การปฏิรูปการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย**. วารสารสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม 2551 : 55-64.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. **การเมืองภาคพลเมือง**. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา : สถาบันพระปกเกล้า, 2554.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ

วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี เทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางสัตว์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประสบการณ์การทำงาน

- รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนามแย้
- แพทย์ประจำตำบลท่ามะกา อำเภوتاมะกา จังหวัดกาญจนบุรี
- ประธานกรรมการ บริษัท แมรี่ แอน แคร์ โปรดักส์ จำกัด

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกาญจนบุรี เขต 3

ที่อยู่

123 หมู่ที่ 4 หมู่บ้านหนองปลาไหลเผือก
ตำบลสนามแย้ อำเภوتاมะกา จังหวัดกาญจนบุรี
70190